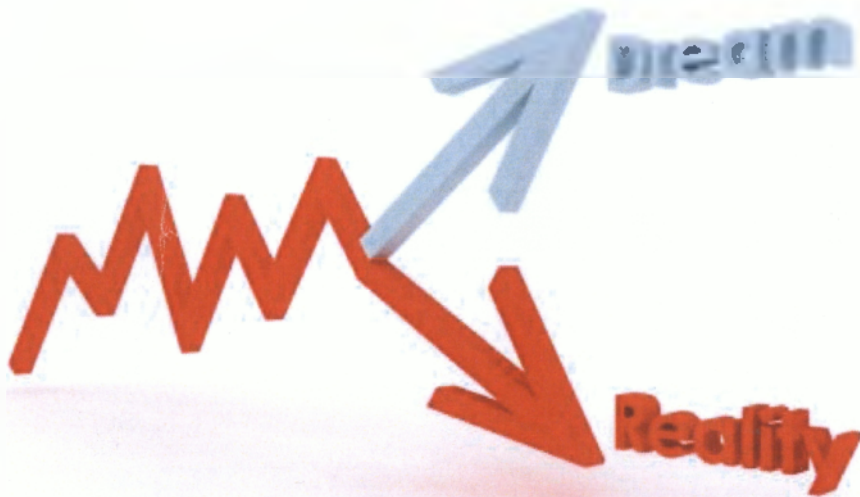

ΑΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ

«Ανάλυση των συνεπειών της οικονομικής
κρίσης
σε επιλεγμένες χρηματαγορές»

Επιβλέπων Καθηγητής: Δρ. Ηλίας Μακρής
Σπουδάστρια: Αναστασοπούλου Βαρβάρα

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2012

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
1 ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΙΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΑΙΩΝΑ.....	8
1.1. Η ΜΕΓΑΛΗ ΚΡΙΣΗ.....	8
1.1.1. Τα αίτια.....	9
1.1.2. Τα πολιτικά μέτρα διάσωσης.....	9
1.1.3. Οι επιδράσεις στο ΧΑΑ.....	10
1.2. Η ΠΕΤΡΕΛΑΪΚΗ ΚΡΙΣΗ.....	13
1.2.1. Η 1 ^η Πετρελαϊκή κρίση.....	13
1.2.2. Η 2 ^η Πετρελαϊκή κρίση.....	14
1.3. Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1987.....	15
1.4. Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ Μεξικού.....	16
1.5. Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΑΣΙΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ.....	17
1.6. Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ.....	18
2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ 2008-2011.....	19
2.1. ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.....	21
2.1.1. Δανεισμός νοικοκυριών σε στεγαστικά δάνεια χαμηλής εξασφάλισης (subprime loans).....	21
2.1.2. Η Αποδιαμεσολάβηση των τραπεζών και η τιτλοποίηση δανείων.....	22
2.1.3. Η εξίσωση των επενδυτικών προϊόντων των τραπεζών με κρατικά ομόλογα υψηλής διαβάθμισης.....	24
2.1.4. Κατακερματισμός νομοθετικού πλαισίου για την λειτουργία του εποπτικού μηχανισμού του χρηματοπιστωτικού συστήματος.....	24
2.1.5. Η μηδενική μέχρι και αρνητική καθαρή αξία των ακινήτων.....	25
2.1.6. Οι κερδοσκοπικές υπερβολές και υπέρμετρη ανάληψη κινδύνου των στελεχών του χρηματοπιστωτικού τομέα.....	25
2.2. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΤΟΥ 1929 ΚΑΙ 2008.....	27
2.2.1. Οι ομοιότητες.....	27
2.2.2. Οι διαφορές.....	27
2.2.3. Οι κρίσεις σε ποσοστά.....	29
3 Η ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ...30	
3.1. ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.....	30
3.1.1. Χρηματιστήριο Νέας Υόρκης – Dow Jones.....	30
3.1.2. Χρηματιστήριο Νέας Υόρκης – S&P 500.....	31
3.1.3. Χρηματιστήριο Νέας Υόρκης –Nasdaq Composite.....	33
3.2. ΕΥΡΩΠΗ.....	34
3.2.1. Χρηματιστήριο Λονδίνου – Ftse 100.....	34
3.2.2. Χρηματιστήριο Φρανκφούρτης – Dax 30.....	36
3.2.3. Χρηματιστήριο Αθηνών – ΓΔ.....	37
3.3. ΑΣΙΑ.....	39
3.3.1. Χρηματιστήριο Τόκιο – Nikkei225.....	39
3.3.2. Χρηματιστήριο Σαγκάης - Shanghai Composite.....	40

3.4	ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΩΝ.....	42
3.4.1.	Ηνωμένες πολιτείες – Κίνα.....	42
3.4.2.	Βραζιλία – Ρωσία – Ινδία – Κίνα	42
3.4.3.	Γερμανία – Ελβετία – Ηνωμένο Βασίλειο.....	43
3.4.4.	Ελλάδα – Ιρλανδία - Ισπανία – Ιταλία – Πορτογαλία	44
4	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ.....	45
4.1	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΟΜΟΛΟΓΑ.....	45
4.1.1.	Γερμανικά Ομόλογα και Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου.....	45
4.1.2.	Αμερικάνικα Ομόλογα.....	46
4.1.3.	Συσσωρευμένα τοξικά ομόλογα.....	47
4.2.	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ.....	48
4.2.1.	Εθελούσια υποτίμηση νομισμάτων.....	48
4.2.2.	Ανατίμηση του ελβετικού φράγκου έναντι του ευρώ και η επίδραση σε ελβετικές μετοχές.....	49
4.3.	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΤΙΜΕΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ.....	50
4.4.	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ.....	51
4.4.1	Η υποβάθμιση της Ελλάδας και οι απώλειες στο χαα.....	51
4.4.2.	Η υποβάθμιση Ιρλανδίας και μεσογειακών χώρων (riigs).....	52
4.4.3.	Η υποβάθμιση της Γαλλίας και οι απώλειες στο χρηματιστήριο της.....	52
4.5.	ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ.....	53
4.5.1.	Συγχωνεύσεις Χρηματιστηριακών ομίλων.....	53
4.5.2.	Συγχωνεύσεις ελληνικών τραπεζών Alphabank – Eurobank.....	55
4.5.3.	Άνοδος στο ιρανικό χρηματιστήριο.....	56
4.5.4.	Αναταράξεις στο χρηματιστήριο Ιαπωνίας.....	57
4.6.	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ.....	57
4.6.1.	Πρόοδος μετά την υποβάθμιση στην Ιρλανδία.....	57
4.6.2.	Συνοδοιπόρος ανάπτυξης με την Κίνα η Σιγκαπούρη.....	58
4.6.3.	Ευκαιρίες επενδύσεων οι χώρες Bric.....	58
5	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ.....	60
5.1	Παγκόσμια ανάπτυξη και διαρθρωτικά μέτρα.....	60
5.2	Η μελλοντική εικόνα των χρηματιστηρίων και οι νομισματικές πολιτικές.....	60
5.3	Τα νέα νομισματικά «καταφύγια» επενδύσεων έναντι αμερικανικού δολαρίου, ιαπωνικού γιεν και ελβετικού φράγκου.....	61
5.4	Οι αλλαγές και εξελίξεις σε ενέργεια και τεχνολογία.....	62
5.5	Οι προβλέψεις για τα εμπορεύματα και τις πρώτες ύλες.....	64
5.5.1.	Ενεργειακά προϊόντα.....	64
5.5.2	Μέταλλα.....	65
5.5.3.	Γεωργικά προϊόντα.....	65
	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	68
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	70
	ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ.....	74
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	80
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Εκτενή περιγραφή στα γεγονότα της κρίσης.....	80
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Βασικά εργαλεία τεχνικής ανάλυσης για τον υπολογισμό της διακύμανσης των γενικών δεικτών βασικών χρηματιστηρίων.....	90
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Διαγραμματική απεικόνιση γενικών δεικτών επιλεγμένων χρηματιστηρίων και πίνακες ρυθμού μεταβολής των τιμών των γενικών δεικτών χρηματιστηρίων σύμφωνα με επιλεγμένα σημεία στήριξης και αντίστασης.....	94

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία, ανατέθηκε ως απαραίτητη προϋπόθεση για την ολοκλήρωση και την απόκτηση του πτυχίου από το τμήμα Χρηματοοικονομικής και Ελεγκτικής του Ανώτατου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Καλαμάτας. Εκπονήθηκε υπό την επίβλεψη του καθηγητή, Ηλία Μακρή.

Με την ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου απέναντι στον κύριο Μακρή, για την ανάθεση του συγκεκριμένου θέματος, για την άριστη συνεργασία, την καθοδήγηση και την εμπιστοσύνη που έδειξε στο πρόσωπό μου. Επιπλέον, τον ευχαριστώ θερμά για την κατανόηση σχετικά με τις μη αναμενόμενες δυσκολίες που προέκυψαν.

Τέλος, θα θελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την αμέριστη υποστήριξη τους, ιδιαίτερα την αδερφή μου για την βοήθεια στην κοινή συμβίωση το χρονικό των σπουδών μας στην Καλαμάτα και τους φίλους μου για την έμπρακτη ηθική συμπαράσταση τους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία ασχολείται και έχει ως σκοπό την καταγραφή και την ανάλυση του γενικού δείκτη τιμών των βασικών χρηματιστηρίων του κόσμου, πριν και κατά τη διάρκεια της τρέχουσας οικονομικής κρίσης, η οποία επηρέασε τις αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες οικονομίες, σε συνδυασμό με ανάλυση μοντέλων πρόβλεψης της πορείας των χρηματαγορών, των οικονομιών τους και των τομέων ανάπτυξης.

Στο **πρώτο κεφάλαιο**, γίνεται μια συνοπτική ιστορική αναδρομή στις κρίσεις του περασμένου αιώνα αναφέροντας τις αιτίες της δημιουργίας τους και τις απώλειες που σημείωσαν οι κυριότεροι χρηματιστηριακοί δείκτες.

Στο **δεύτερο κεφάλαιο**, πραγματοποιείται αναφορά στην οικονομική κρίση και την ύφεση που διανύουμε. Προσδιορίζονται οι λόγοι της εμφάνισης και οι μηχανισμοί αντίδρασης από το χρηματοπιστωτικό σύστημα και τις κυβερνητικές αρχές, οι οποίοι συντέλεσαν στην διάδοση και την σφοδρότητα της.

Στο **τρίτο κεφάλαιο**, γίνεται μια εκτενής παρακολούθηση και εξέταση των χρηματιστηριακών δεικτών με την χρήση γραφημάτων της τεχνικής ανάλυσης και χρήση τεχνικών δεικτών, χρησιμοποιώντας μέσες εβδομαδιαίες τιμές κλεισίματος σε επιλεγμένες χρονικές στιγμές. Αυτές τις χρονικές στιγμές ορίστηκαν ως σημεία στήριξης και αντίστασης, για να οριστούν οι ρυθμοί μεταβολής σε ποσοστιαίες μονάδες με βάση την τιμή κλεισίματος της έναρξης του έτους 2007. Επιπλέον, πραγματοποιούνται συγκρίσεις μεταξύ ανεπτυγμένων οικονομιών, στα πλαίσια της Ευρώπης, ΗΠΑ και Ασίας. Γίνονται και συσχετίσεις στην εικόνα χρηματιστηριακών γενικών δεικτών σε χώρες, οι οποίες απασχόλησαν με την επιβίωση και την ομαλή μετάβαση τους από την κρίση στην ανάπτυξη και σε άλλες που οι αγορές κεφαλαίων τους επλήγησαν ακράδαντα, με αποτέλεσμα να χάσουν την «οικονομική ανεξαρτησία» τους.

Στο **τέταρτο κεφάλαιο**, απαριθμούνται οι επιδράσεις, που υπέστησαν από τις απώλειες των χρηματιστηρίων, προϊόντα στην πρωτογενή δευτερογενή αγορά, επιπτώσεις σε νομίσματα, σε τιμές εμπορευμάτων και αγαθών, κράτη που απασχόλησαν τα ΜΜΕ με την υποβάθμιση των οικονομιών τους αλλά και σε ποιες αγορές παρουσιάστηκε απρόσμενη κερδοφορία. Επιπλέον, παρατηρήθηκαν συγχωνεύσεις κολοσσών, ώστε να επιτευχθεί η μείωση των λειτουργικών εξόδων με επίπτωση του περιορισμού του εργατικού.

Στο πέμπτο κεφάλαιο, με την διαχείριση συγγραμμάτων από οικονομικούς αναλυτές και ερευνητικούς μελετητές χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων επιχειρείται να προσδιοριστούν οι μελλοντικές προσδοκίες για την επόμενη τριετία επί το πλείστο, 2012-2015, για τα ευρωπαϊκά - ασιατικά χρηματιστήρια, την πορεία ανεπτυγμένων ή υποβαθμισμένων οικονομιών, σε ποια επίπεδα θα πορευθούν οι αγορές πρώτων υλών, τροφίμων και εμπορευμάτων ευκαιρίες ανάπτυξης σε τομείς ενέργειας, κυρίως πράσινης ενέργειας και τεχνολογικής ανάπτυξης λόγω της επικείμενης κλιματικής αλλαγής.

Τέλος, παρουσιάζονται τα πορίσματα από την έκβαση της πτυχιακής εργασίας και παρατίθενται παραρτήματα, με την μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε για την καταγραφή και ανάλυση των μεταβολών των χρηματιστηριακών δεικτών. Καθώς και, τα διαγράμματα με την διαχρονική πορεία και πίνακες με τιμές κλεισίματος δεικτών, με διαφορές και τα ποσοστά ανόδου ή καθόδου των γενικών δεικτών, τα οποία καταγράφηκαν με προσωπική μελέτη.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα χρηματιστήρια είναι οι αγορές που γίνονται οι αγοραπωλησίες τίτλων, εμπεριέχουν υψηλό κίνδυνο αποπληρωμής και αποσκοπούν στην καταγραφή των γενικών τάσεων και τις διαθέσεις της αγοράς.

Ο Γενικός Δείκτης δηλώνει το σύνολο των εισηγμένων εταιρειών μιας χρηματιστηριακής αγοράς, εκφράζει την μεταβολή των τιμών και εξαρτάται ασφαλώς, από το βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο ή μακροπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα. Η χρησιμότητα του ΓΔ επιτρέπει στους επενδυτές να αντιλαμβάνονται την ανοδική / καθοδική μεταβολή στο επίπεδο τιμών της χρηματιστηριακής αγοράς, να καταγράφεται η πορεία των αποδόσεων των μετοχών, ομολογιών, εμπορευμάτων και να επιτυγχάνεται η σύγκριση των γενικών δεικτών διεθνών χρηματιστηρίων.

Η κίνηση του γενικού δείκτη - επηρεάζεται από την εικόνα της οικονομίας της χώρας, επιδρά θετικά/αρνητικά στα αποτελέσματα των επιχειρήσεων και στην αξιολόγηση/κρίση του επενδυτικού κοινού.

Ακόμη, οι διεθνείς πολιτικές συγκυρίες, τα οικονομικά μεγέθη, όπως ο πληθωρισμός, οι φορολογικές υποχρεώσεις όπως, η φορολόγηση των μετοχών, οι φοροαπαλλαγές και φορολογικές πολιτικές των τραπεζών, η μερισματική απόδοση και οι διακυμάνσεις στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, στις πρώτες ύλες, στα εμπορεύματα είναι βασικοί παράγοντες που προσδιορίζουν την ζήτηση ενός δείκτη χρηματιστηρίου. Οι κλυδωνισμοί της σημερινής κρίσης επέφεραν απώλειες κεφαλαίων στις διεθνείς χρηματαγορές. Επικράτησε αρνητικό κλίμα εμπιστοσύνης και η αβεβαιότητα επηρέασε τους επενδυτές για μεγάλο χρονικό διάστημα.

1. ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΣΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ 20^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

1.1 Η ΜΕΓΑΛΗ ΚΡΙΣΗ

Η Μεγάλη κρίση του 1929 αποτελεί ορόσημο της ιστορίας και το κυριότερο σημείο αναφοράς για την κατανόηση των προηγούμενων κρίσεων, αλλά και των σημερινών κρίσεων. Ξεκίνησε από τις ΗΠΑ, επηρέασε όλη την επικράτεια, προκάλεσε καταστροφικές επιπτώσεις στον αναπτυσσόμενο και αναπτυσσόμενο κόσμο, μετέπειτα και στον ελληνικό χώρο, όμως, όχι τόσο εκτεταμένα και έντονα, όσο την οικονομία των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι ιστορικοί οριοθετούν την κρίση αυτή από την ημέρα του «κραχ», τον Οκτώβριο 1929, μέχρι την έναρξη του β' παγκόσμιου πολέμου. Το χρηματιστηριακό κραχ, το προκάλεσαν τόσο η κατάρρευση των χρηματοπιστωτικών αγορών και οι πτωχεύσεις στο τραπεζικό σύστημα, όσο και η έλλειψη άμεσης αντίδρασης των οικονομικών πολιτικών. Πριν το κραχ, η Αμερική ευημερούσε. Ο κόσμος δανειζόταν από τις τράπεζες για να επενδύσουν στη Wall Street. Τότε κατέρρευσε το Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης.

Εικόνα 1: Η πορεία του βιομηχανικού Dow Jones, πριν και κατά την διάρκεια της κρίσης 1929-1933

Ο Dow Jones ακολούθησε αυξητική πορεία πολλαπλασιάζοντας την αξία του από τις 60 μονάδες το 1921 εκτινάχτηκε στις 400 μονάδες το 1929. Την «Μαύρη Πέμπτη», 24 Οκτωβρίου 1929, ξέσπασε μια μαζική πώληση μετοχών, σε δύο ώρες κυκλοφόρησαν και πωλήθηκαν τίτλοι ύψους 13 εκατομμυρίων δολαρίων σε ολοένα χαμηλότερες τιμές. Ο πανικός και η σύγχυση των επενδυτών συνεχίστηκε και τις υπόλοιπες μέρες έως και την Τρίτη 29 Οκτωβρίου 1929. Ο Dow Jones

υποχώρησε κατά 12,8% και την προηγούμενη μέρα κατά 10%, εκείνη την ημέρα χάθηκαν 16 δισεκατομμύρια δολάρια. Σε δύο μέρες έχασε 23% της αξίας του και μέσα σε μία εβδομάδα χάθηκαν τριάντα δισεκατομμύρια δολάρια, ποσό που τότε ήταν κατά 10 φορές μεγαλύτερο από τον ομοσπονδιακό προϋπολογισμό των Ηνωμένων Πολιτειών. Από το 1929 μέχρι το 1932, οι μετοχές στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης είχαν απολέσει το 73% της αξίας τους. Τα επόμενα χρόνια, τα διεθνή χρηματιστήρια για να αποτρέψουν μία νέα κρίση προεβήκαν σε διακοπή των συνεδριάσεων σε περιόδους ραγδαίων μεταβολών της χρηματιστηριακής αγοράς.

1.1.1. ΤΑ ΑΙΤΙΑ

Η αναζήτηση της αιτίας είναι στενά συνδεδεμένη με την αποτυχία της ελεύθερης αγοράς, την πολιτική δανεισμού, την πρόληψη να αποφευχθεί η κατάρρευση των τραπεζών και την αντιμετώπιση της κρίσης από την κυβέρνηση της εποχής. Τα αίτια της κρίσης του 1929 αποτέλεσαν έναν συνδυασμό από πολλούς παράγοντες, όπως:

1. Η ανισορροπία στην οικονομία των ΗΠΑ και υπερβάλλουσα συσσώρευση κεφαλαίου προκλήθηκαν από την υπερπαραγωγή των πρώτων υλών και των γεωργικών προϊόντων και από τον βιομηχανικό τομέα που παρουσίασε άνοδο, μαζί με τον τεχνολογικό τομέα,
2. Το γερμανικό εμπόριο ήταν μειωμένο κατά 25% και το βρετανικό εμπόριο κατά 50%.
3. Ο υπερβολικός δανεισμός συμπεριέλαβε την κατοικία και τις μετοχές.
4. Οι οριακές απαιτήσεις
5. Οι υπερτιμημένες ή οι «υπερεκτιμημένες» μετοχές
6. Το κερδοσκοπικό κλίμα της εποχής
7. Η ανεπάρκεια τραπεζικού συστήματος
8. Οι πολιτικές δηλώσεις και η ατολμία της κυβέρνησης

1.1.2. ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΣΩΣΗΣ

Για την εξυγίανση της κρίσης πάρθηκαν ορισμένες ενέργειες αντιμετώπισης, οι οποίες αποτελούν παραδείγματα ιστορικής πληροφόρησης, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας για την αποφυγή μεταγενέστερων κρίσεων. Τα μέτρα που λήφθηκαν το 1929 συσχετίζονται με πολιτικά σχέδια, ένθετη νομοθεσία για τις

χρηματοστηριακές συναλλαγές, ίδρυση επιτροπών για την κατάλληλη εποπτική δράση και αλλαγές στο τραπεζικό μοντέλο της εποχής.

Ρύθμιση του αγροτικού τομέα με κρατική παρέμβαση ήταν οι τιμές στήριξης, μια ειδική δανειοδότηση, οι επιδοτήσεις και οι δασμοί των αγροτικών προϊόντων.

Η πολιτική του New Deal: Αυτό το σχέδιο προϋπόθετε την αύξηση των κρατικών δαπανών και ουσιαστικά, αναδιάρθρωσε σημαντικά τις κοινωνικά και οικονομικά την πληγμένη αμερικάνικη κοινωνία.

Νόμος για τις χρηματοστηριακές συναλλαγές: Ψηφίστηκε από το Κογκρέσο, το 1934, με τον οποίο περιοριζόταν το ποσό δανεισμού, που προοριζόταν για την αγορά των μετοχών. Το 1929 ίσχυε το 10% ενώ ο νόμος το 1934 όριζε το 55%. Με τα σημερινά δεδομένα ορίζεται το 50%.

Νόμος glass-steagall: Το 1933, ψηφίστηκε ο νόμος, ο οποίος διαχώριζε τις commercial banks και τις investment banks.

Επιτροπή Pecora: Το 1933 ιδρύθηκε, με σκοπό να διερευνηθούν και να αποσαφηνιστούν τα αίτια της κρίσης.

Επιτροπή Χρεογράφων και Συναλλάγματος: θεσμοθετούσε κανόνες και τιμωρούνται αυτοί που παρέβαιναν τους κανονισμούς της επιτροπής.

Όσο αφορά την διεθνή συνεργασία, τα κράτη της Ευρώπης, περιορίστηκαν στα δικά τους εγχώρια ύδατα. Αντίθετα, επέμεναν να πιέζουν το αμερικάνικο κράτος για την αποπληρωμή των δανείων του. Στον Β' παγκόσμιος πόλεμος, αφού σημειώθηκαν εκτενείς στρατιωτικές δαπάνες εκτόξευσαν την ανάπτυξη.

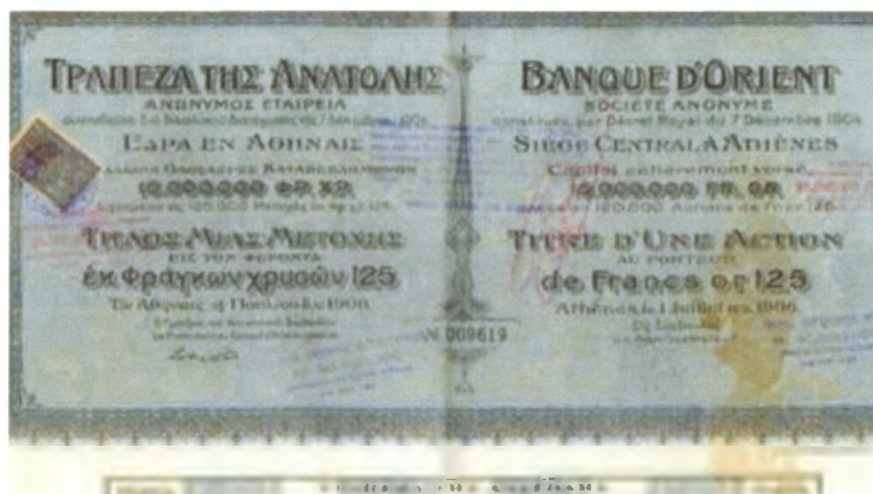
1.1.3. ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΧΑΑ

Η ελληνική οικονομία επηρεάστηκε ετεροχρονισμένα από τα γεγονότα της Μεγάλης Κρίσης. Παρατηρήθηκε επιδείνωση των τιμών των γεωργικών και βιομηχανικών προϊόντων. Οι τομείς που επλήγησαν ήταν οι εξαγωγές σε καπνό και σε σταφίδα, και επίσης, περιορίστηκε η κίνηση του μεταναστευτικού και

ναυτιλιακού συναλλάγματος. Για την κατάσταση των τιμών στο Χρηματιστήριο Αθηνών οφείλονται οι εξής λόγοι:

- Η βαριά φορολογία των Ανωνύμων Εταιρειών και η πτώση των εταιρικών αξιών.
- Η πολυάριθμη έκδοση των Κρατικών Ομολόγων με υψηλό τόκο.
- Η ανεπάρκεια και έλλειψη στενότητας της ρευστότητας του χρήματος.

Για την ελληνική χρηματιστηριακή αγορά αποτράπηκε η κατάρρευση της, με χορήγηση αλληλέγγυου δανείου, με το ποσό των 70 εκατομμυρίων σε 37 μέλη του ΧΑΑ από το συνδικάτο των τραπεζών. Η επιτροπή ζήτησε την παρέμβαση της αγοραστικής δύναμης του Ελληνικού Κράτους. Επιπλέον, απαγορεύτηκαν οι προθεσμιακές συναλλαγές, οι οποίες επανήλθαν στην χρηματιστηριακή αγορά το 1930, μετά την υποτίμηση των χρεογράφων και την αγορά αυτών από την Εθνική Τράπεζα. Από την άλλη πλευρά, οι βιομηχανίες ενισχύθηκαν με δανεισμό και οι Ανώνυμες Εταιρείες απαλλάχθηκαν από την βαριά φορολογία. Αναγκαία, με την επιδείνωση της κατάστασης αποφασίστηκε η αποσυμφόρηση του χρηματιστηρίου από τους υπεράριθμους χρηματιστές με «εθελούσια έξοδο», σε σχέση με την στασιμότητα των συναλλαγών στο Χ.Α.Α. την περίοδο εκείνη.

Εικόνα 2: Η μετοχή της "Τράπεζα της Ανατολής", η οποία τράπεζα συγχωνεύθηκε με την μητρική της, Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος το 1932

Στην έναρξη του 1931, οι δυσκολίες συνεχίζονται, αφού η ανεργία της χώρας επηρεάζει την πορεία του δείκτη σε επικείμενη πτώση. Μέλη του Χρηματιστηρίου Αθηνών ζητούν την επέμβαση της Επιτροπής οικονομικά και χρηματιστές δανειοδοτούνται με ενέχυρο την μελλοντική τους εργασία. Η Επιτροπή ζητά την ενίσχυση του Κράτους, χωρίς να κατακτά το επιθυμητό ζητούμενο. Στα

μέσα του 1931 παρατηρείται υποτίμηση των εταιρικών αξιών και στις 19 Σεπτεμβρίου 1931, μετά την εγκατάλειψη της Αγγλίας από τον χρυσό κανόνα Bretton wood, δηλαδή εγκαταλείπεται η σύνδεση της Αγγλικής λίρας με την δραχμή και συνδέεται με το δολάριο, όπου επαναλαμβανόμενα εγκαταλείπεται το 1932. Αναπόφευκτα, αποφασίζεται από την κυβέρνηση το κλείσιμο του Χρηματιστηρίου για λόγους εντυπώσεως στο εξωτερικό. Το ελληνικό χρηματιστήριο παρέμεινε κλειστό για διάστημα δεκαπέντε μηνών, από την 20^η Σεπτεμβρίου 1931 έως την 16^η Δεκεμβρίου του 1932.

1928 - 1932: Εξέλιξη τιμών μετοχών Τραπεζών στο Χρηματιστήριο Αθηνών									
	Τιμή 31.12.1928	Τιμή σε χρυσές λίρες	Αριθμός Μετοχών	Ονομαστική Αξία	Μέρισμα 1928	Τιμή 31.12.1932	Τιμή σε χρυσές λίρες	Μεταβολή (1928 - 1932) σε δραχμές	Μεταβολή (1928 - 1932) σε χρυσές λίρες
Εθνική Τράπεζα	59.900	159,73	20.000	1.000	2.600	41.200	45,93	-31,2%	-71,2%
Τράπεζα της Ελλάδος						4.100	4,57	-	-
Τράπεζα Αθηνών	1.009	2,69	720.000	100	55	301	0,34	-70,2%	-87,5%
Εμπορική Τράπεζα	927	2,47	474.000	100	47	231	0,26	-75,1%	-89,6%
Τράπεζα Καραβασίλη	3.500	9,33	15.000	1.000	200	8.500	9,47	142,9%	1,5%
Κεντρική Τράπεζα της Ελλάδος	350	0,93	95.000	200	30	220	0,25	-37,1%	-73,7%
Τραπεζή της Ανατολής	1.177	3,14	280.000	125	24 F	233	0,26	-80,2%	-91,7%
Τράπεζα Κοσμαδοπούλου	715	1,91	45.000	500	42	780	0,87	9,1%	-54,4%
Εθνική Κτηματική Τράπεζα						1.000	1,11	-	-
ΙΑΤΕ - Λαϊκής Τράπεζας	6.200	16,53	21.429	700	325	5.850	6,52	-5,6%	-80,6%
Τράπεζα Λακωνίας						90	0,10	-	-
Τράπεζα Εθνικής Οικονομίας	135	0,36	150.000	100	9	45	0,05	-66,7%	-86,1%
Τράπεζα Πειραιώς	350	0,93	100.000	100	15	255	0,28	-27,1%	-69,5%
Ελληνικής Εμπορικής Πίστεως	269	0,72	100.000	100	20	124	0,14	-53,9%	-80,7%
Τράπεζα Βιομηχανίας	663	1,77	200.000	250	45	60	0,07	-91,0%	-96,2%
Τράπεζα Χίου	660	1,76	40.000	100	37	670	0,75	1,5%	-57,6%
Τράπεζα Θεσσαλίας	117	0,31	410.000	100	5	-	-	-	-
Αγγλοαμερικανική Τράπεζα	56	0,15	282.958	1.000	0	-	-	-	-
Τράπεζα Σάμου	90	0,24	50.000	100	8	-	-	-	-

1.2. Η ΠΕΤΡΕΛΑΪΚΗ ΚΡΙΣΗ

Η πετρελαϊκή κρίση εξελίχθηκε σε οικονομική κρίση την δεκαετία του '70, διαχωρίζεται σε δύο περιόδους, στην πρώτη πετρελαϊκή κρίση (1973-1974) και στην δεύτερη (1978-79). Όπως φάνηκε, οικονομικοί λόγοι οδήγησαν τον Οργανισμό των Αραβικών Πετρέλαιο-εξαγωγικών Κρατών (ΟΠΕΚ) σε διπλωματικές ενέργειες ενάντια των Δυτικών χωρών.

1.2.1. Η 1^Η ΠΕΤΡΕΛΑΪΚΗ ΚΡΙΣΗ

Τα μέλη του ΟΠΕΚ δήλωσαν την αντίδραση τους, με την ενέργεια του “embargo” πετρελαίου στις 16 Οκτωβρίου 1973, δηλαδή απαγόρευσαν την διοχέτευση του πετρελαίου απέναντι στις ΗΠΑ, Ολλανδία και στην Ιαπωνία, λόγω της στήριξης αυτών των κρατών στο Ισραήλ έναντι της Συρίας και Αιγύπτου. Κατά αυτόν τον τρόπο, ο οργανισμός των πετρελαιοπαραγωγών υφίσταται ως ο παγκόσμιος προμηθευτής και εκμεταλλεύτηκε τον μονοπωλιακό του ρόλο για να αυξήσει την τιμή του πετρελαίου, την εξάρτηση του δυτικού κόσμου από αυτό και την στρατιωτική εξασφάλιση της περιοχής.

Οι επιπτώσεις του embargo ήταν γρήγορα εμφανείς, η τιμή του πετρελαίου πολλαπλασιάστηκε από 3 δολάρια το βαρέλι το 1973 σε 20 δολάρια τον Μάρτιο του 1974 και οι αραβικές χώρες πλούτισαν αφάνταστα. Η πετρελαϊκή κρίση οδήγησε στην εμφάνιση του στασιμοπληθωρισμού, υψηλός πληθωρισμός, μεγάλη ανεργία και μικρός ρυθμός ανάπτυξης για μεγάλο χρονικό διάστημα. Για τις ΗΠΑ, ο ετήσιος πληθωρισμός ήταν στο 6,2% το 1973 και έφτασε το 1974 στο 11,1%. Αντίστοιχα, για την Ιαπωνία από 11,7% στο 24,5%. Η κρίση φαίνεται στο συνολικό διεθνές ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών των κρατών πριν την κρίση έδειχνε πλεόνασμα 20,3 δισεκατομμύρια δολάρια και το 1974 έδειχνε έλλειμμα της τάξεως 10,8 δισεκατομμύρια δολάρια.

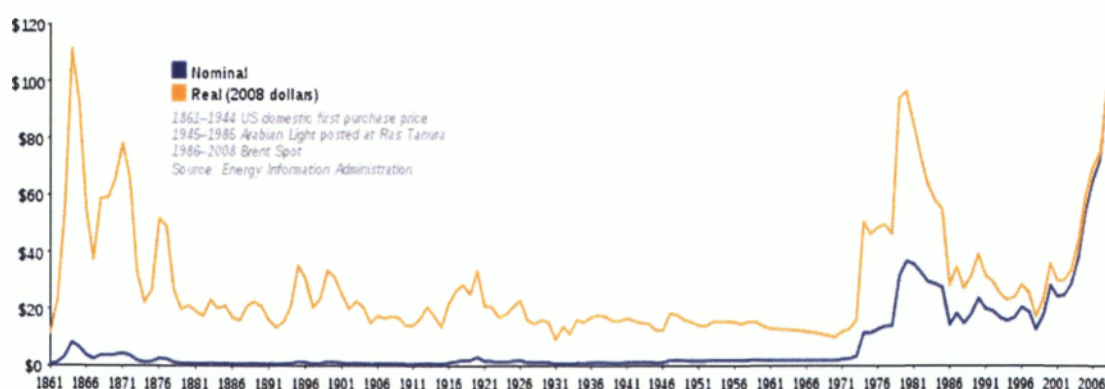
Η χρηματιστηριακή κρίση διήρκησε σχεδόν δύο έτη και από αυτή επηρεάστηκαν βασικές χρηματιστηριακές αγορές του κόσμου. Το χρηματιστήριο της Wall street υπέστη αστάθεια, λόγω της εκτίναξης πληθωρισμού στα ύψη. Ο Dow Jones Industrial, τον Δεκέμβριο του 1974, είχε μειωθεί κατά 45%, αλλά σε διάστημα 5 μηνών ανάκαμψε και αυξήθηκε κατά 48%. Ειδικότερα, οι μετοχές

έχασαν 97 δισεκατομμύρια δολάρια σε αξία μέσα σε έξι εβδομάδες. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο δείκτης FTSE30 έχασε το 73% της αξίας του.

1.2.2. Η 2^η ΠΕΤΡΕΛΑΪΚΗ ΚΡΙΣΗ

Το 1978, έκανε την εμφάνιση της η δεύτερη πετρελαϊκή κρίση. Οι πετρελαϊκές εξαγωγές ήταν ασυνεπείς και λιγοστές από την ζήτηση με αποτέλεσμα οι τιμές να εκτοξεύονται στα ύψη. Ο ΟΠΕΚ αύξησε την παραγωγή για να ανταπεξέλθει, και η συνολική απώλεια φθάνει το 4% η τιμή αυξήθηκε κατά πολύ. Η ζήτηση από τον ΟΠΕΚ σημείωσε εξαιρετική πτώση έως 46% το 1986 και οδηγήθηκε να χάσει την οικονομική ισχύ του, αφού άλλες πετρελαιοπαραγωγές περιοχές αναπτύχθηκαν στην Νιγηρία, στη Βενεζουέλα και το Μεξικό, ενώ οι ΗΠΑ και η Ευρώπη προμηθεύονταν πετρέλαιο από το Prudhoe Bay της Αλάσκα.

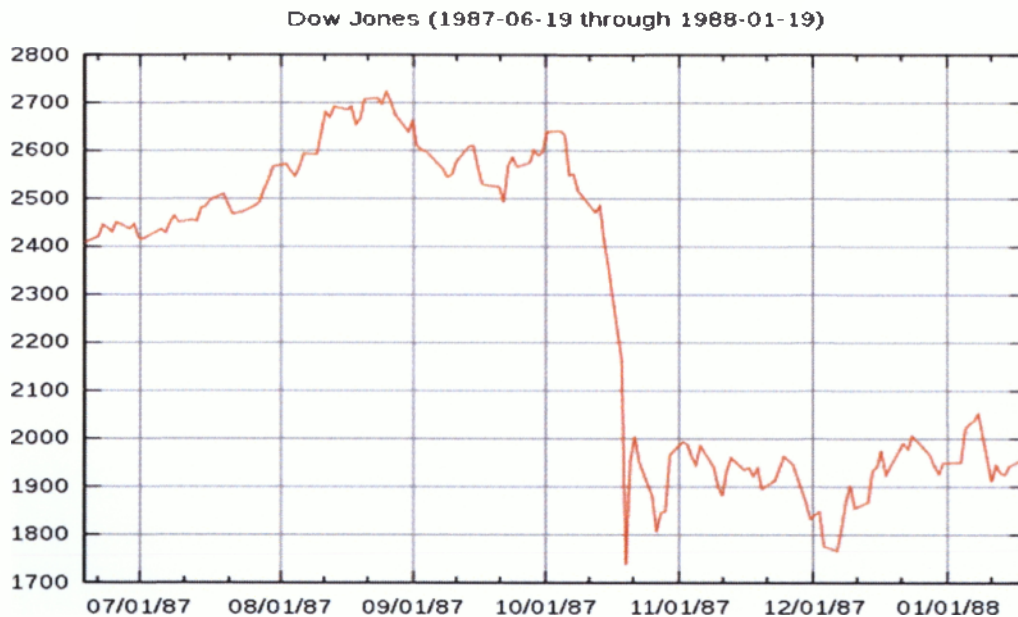
Τα θετικά αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης ήταν πως, δόθηκαν τα κίνητρα για την εξερεύνηση νέων πηγών ενέργειας σε μέρη του πλανήτη, την Αλάσκα, την Βόρεια Θάλασσα, την Κασπία Θάλασσα και την οροσειρά του Καυκάσου, και επιπλέον αναστράφηκε το ενδιαφέρον της Ιαπωνικής οικονομίας από τον βιομηχανικό κλάδο, τις βιομηχανίες πετρελαίου και στον τεχνολογικό κλάδο, δηλαδή στην ανάπτυξη στα ηλεκτρονικά.

Εικόνα 3: Γραφική χρονική απεικόνιση της τιμής του πετρελαίου / βαρέλι

1.3 Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 1987

Από τα μέσα της δεκαετίας του '80, οι οικονομίες ευημερούσαν και τα χρηματιστήρια είδαν μεγάλες επιτυχίες με νέους χρηματιστές να αυξάνουν τον πλούτο και το όνομά τους μέσα σε μια νύχτα, αφού η εικόνα της αγοράς της Wall street ήταν θετική, πράγμα που αργότερα αντιστράφηκε, αφού 15.000 θέσεις εργασίας χάθηκαν από τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

Εικόνα 4: Ο δείκτης Dow Jones την διάρκεια 1987-1988

Η κάμψη του δείκτη της wall street σημάδεψε το 1987. Η απότομη πτώση του Dow Jones στο ποσοστό του -22.6% σημάδεψε την 19 Οκτωβρίου 1987, στην οποία 800 εκατομμύρια μετοχές και 500 εκατομμύρια δολάρια χάθηκαν σε μια μέρα οι τιμές των μετοχών στην Ευρώπη και την Ιαπωνία ξεπουλιούνται όσο-όσο. Η ανάκαμψη του δείκτη ξεκίνησε αμέσως και μέσα σε περίοδο των έξι μηνών αργότερα, είχε καταγράψει κέρδη ύψους 15%. Τα στοιχεία για το εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ είναι αρνητικά. Θεωρείται το χρηματιστηριακό κραχ της ηλεκτρονικής εποχής. Στον Ελληνικό χώρο, το χρηματιστήριο είχε κατακλυστεί από σύγχυση και πανικό με αποτέλεσμα να κλείσει για μια εβδομάδα, από 20-23 Οκτωβρίου. Από τον εκάστοτε πρωθυπουργό της Ελλάδας, Ανδρέα Παπανδρέου, προσάπτονταν κατηγορίες για το κραχ στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Οι αίτιες που προκάλεσαν την ραγδαία πτώση συνέβησαν πρώτον, διότι program trading, ένα σύστημα χρηματιστηριακών συναλλαγών μέσω υπολογιστή, τις οποίες οι θεσμικοί επενδυτές χρησιμοποιούσαν, δηλαδή δινόταν αυτόματη εντολή πώλησης μετοχών σε ορισμένα επίπεδα αγοράς. Έτσι, είχαν προγραμματιστεί να κάνουν στην περίπτωση, που οι απώλειες ξεπερνούσαν το μέγιστο αποδεκτό επίπεδο. Αποδείχτηκε πως, ζημίωσαν το χρηματιστήριο παρά χρησίμευσαν, διότι όλοι πουλούσαν και κανείς δεν αγόραζε μετοχές. Δεύτερον, ήταν η επισφάλεια των μετοχών σε επένδυση σε ομόλογα, εφόσον ο πληθωρισμός αυξάνονταν, άρα προέβλεπαν μείωση των κερδών των επιχειρήσεων και αύξηση των επιτοκίων. Και τέλος, το αντίκτυπο της οριστικής διάλυσης της συνθήκης Bretton Woods το 1971, οι διακυμάνσεις των χρηματαγορών και η ανισορροπία των συναλλαγματικών ισοτιμιών έφεραν την πτώση του δολαρίου, όπου συνέβαλλε στο αυξημένο εμπορικό έλλειμμα των ΗΠΑ, το οποίο έφτανε τα 15,7 δισεκατομμύρια δολάρια, παραπάνω από ότι είχε προβλεφθεί.

1.4. Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΜΕΞΙΚΟΥ

Τον Ιανουάριο του 1995, το κρισιμότερο θέμα ήταν η πτώση του μεξικάνικου νομίσματος και η απώλεια της αξίας του κατά 40% έναντι του δολαρίου μέσα σε ένα μήνα εξαιτίας της διαρροής κεφαλαίων έξω από την χώρα. Η οικονομία του Μεξικού βρισκόταν σε τραγική θέση, αφού τα συναλλαγματικά αποθέματα του, αντιστοιχούσαν σε λιγότερα από 5 δισεκατομμύρια δολάρια. Μέσα σε μερικές μέρες κλήθηκε να ξεχρεώσει το ποσό των 18 δισεκατομμυρίων δολαρίων διαφορετικά θα σημείωνε απώλειες και η ίδια η οικονομία του και οι Ηνωμένες Πολιτείες. Η κρίση του Μεξικού αποτράπηκε την τελευταία στιγμή, αν και η Wall street επηρεάστηκε από την κατάρρευση του μεξικάνικου πέσο, με απώλεια 10 δισεκατομμύρια ευρώ.

1.5. Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΙΣ ΑΣΙΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Οι πρωταγωνιστές της κρίσης ήταν χώρες όπως η Ταϊλάνδη, η Μαλαισία, οι Φιλιππίνες και η Ινδονησία, οι οποίες αναπτύχθηκαν ιδιαιτέρως οι οικονομίες τους έχοντας επιχειρησιακό και εξαγωγικό χαρακτήρα ανάπτυξης. Πάνω στα προαναφερθείσα κράτη, επένδυσαν η Ευρώπη, η Ιαπωνία και οι ΗΠΑ. Πρόκειται για το χρηματιστηριακό κραχ των αναπτυσσόμενων αγορών, το οποίο έκανε την εμφάνιση του στην Νοτιοανατολική Ασία, τον Ιούλιο του 1997 και έφτασε ως Ρωσία και την Βραζιλία τον Ιανουάριο του 1999.

Κατά την περίοδο της κρίσης, αναδείχτηκε η αλληλεπίδραση των αγορών και η αλληλεξάρτηση των οικονομιών μέσω των επενδυτικών κεφαλαίων. Οι αιτίες της κρίσης τους προέρχονταν από τα ανύπαρκτα συναλλαγματικά αποθέματα και από τον ελλειμματικό προϋπολογισμό των κρατών αυτών. Καθεμία χώρα από τις προαναφερθείσες ανατολικές, έχαναν μεγάλη αξία των νομισμάτων τους, με αποτέλεσμα την υποτίμηση αυτών και την μαζική απόσυρση των κεφαλαίων πριν την κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος και των χρηματιστηριακών εταιρειών της Ασίας. Το χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης κατέγραψε κάμψη -7,19% και το χρηματιστήριο του Χονγκ Κονγκ σημείωσε πτώση 64%, το 1997-1998. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των Ηνωμένων Πολιτειών παίρνοντας μέτρα για την προστασία του χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης μείωσε τρεις φορές τα επιτόκια, ώστε να ανακουφιστεί η αγορά από την κρίση ρευστότητας και προχωρώντας σε έκτακτη σημαντική χρηματοδότηση των τραπεζών. Το χρηματιστήριο της Μόσχας σημείωνε τεράστια πρόοδο το 1997, με ποσοστό 150%, αφού διακυβεύονταν ομόλογα υψηλού κινδύνου-επιτοκίων πετρελαιοειδών επιχειρήσεων. Όταν ξαφνικά, κήρυξε πτώχευση και υποτιμήθηκε το νόμισμα του ρωσικού κράτους, το ρούβλι, με αποτέλεσμα, να κινδυνεύουν δεκαπέντε διεθνείς τράπεζες από το κλείσιμο.

1.6. Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Οι εταιρείες του Internet βρίσκονται στο απόγειό τους, καθώς υπάρχει μια αυξημένη τάση για επενδύσεις σε μετοχές υψηλής τεχνολογίας και κυρίως εκείνες, που σχετίζονται με το διαδίκτυο. Οι ομάδες επιχειρήσεων οι λεγόμενες “dot.com” είχαν ως σκοπό την επιχειρηματική χρηματοδότηση κεφαλαίων. Οι επιχειρήσεις «dot.com» είδαν τις τιμές των μετοχών τους να ανεβαίνουν και αυτό οφειλόταν σε υπερεκτίμηση αλλά και, επιφανίσιμα υψηλότερα κέρδη πέρα των πραγματικών. , πιθανότατα ξεκίνησε με τη δημόσια εγγραφή των μετοχών της εταιρείας TheGlobe.com, η οποία σημειωτέον δεν είχε κέρδη.. Η συγχώνευση των εταιρειών AOL – Warner - Time αποτέλεσε το διεγέρτη της αντιστροφής της επενδυτικής ψυχολογίας και του σκασίματος της φούσκας που εξαφάνισε σχεδόν 5 τρις δολάρια από τα χαρτοφυλάκια των επενδυτών.

Οι χρηματιστηριακές αγορές σημείωσαν απότομη άνοδο στις μετοχές των εταιρειών αυτών, με αποκορύφωμα τον Μάρτιο του 2000, ο δείκτης Nasdaq να φτάσει τις 5132.52 μονάδες. Η κερδοσκοπική τρέλα για τον τομέα του διαδικτύου δημιούργησε μια οικονομική φούσκα που όταν έσκασε, έριξε τον δείκτη τόσο που, έχασε το 78% της αξίας του τον Οκτώβριο του 2002.

Εικόνα 5: Η κατάρρευση του δείκτη Nasdaq το 2000 και μετά

2. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ 2008-2011

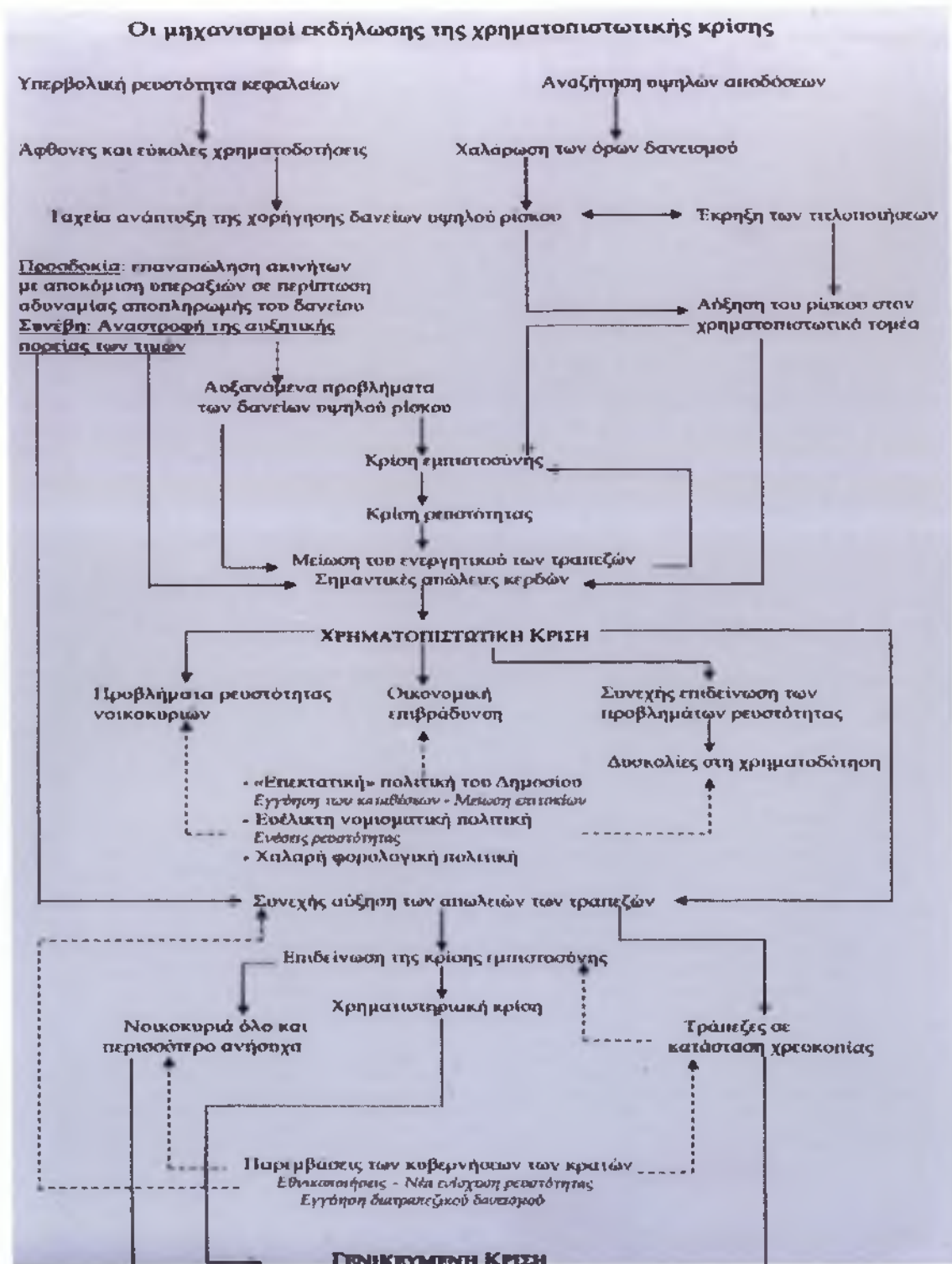
Η σημερινή κρίση, που βιώνει η παγκόσμια οικονομία, ξεκίνησε το καλοκαίρι του 2007¹, στις ΗΠΑ σε μια χώρα που παράγει το 27% του παγκοσμίου ΑΕΠ. Άρχισε με στοιχεία στεγαστικής κρίσης, ύστερα, χρηματοπιστωτικής κρίσης, αναπτύχθηκε ως χρηματιστηριακή, με κατάληξη να ακολουθήσει μια γενικευμένη κρίση. Η κρίση εμφανίζει στοιχεία συστημικής προόδου.

Ο χρηματοπιστωτικός τομέας επιφέρει ένα ιδιαίτερα αυξημένο μερίδιο ευθυνών. Ο κλονισμός είχε ως απόρροια την κρίση εμπιστοσύνης, ανάμεσα στους οργανισμούς χρηματοπιστωτικού συστήματος και μετέπειτα, την κρίση ρευστότητας. Η χρηματοοικονομική κρίση διοχετεύθηκε στην πραγματική οικονομία με δυο τρόπους, με την απροθυμία των τραπεζών για χορήγηση δανειοδότησης και με την αδυναμία των νοικοκυριών για κατανάλωση. Για τις χρηματιστηριακές αγορές, το 2008 ήταν χρονιά της «αρκούδας» και από τις χειρότερες στην ιστορία των κεφαλαιαγορών από το 1930. Με βάση την Ανάλυση της Παγκόσμιας Ομοσπονδία Χρηματιστηρίων, η πτώση στις διεθνείς αγορές κυμαίνεται μεταξύ 35% - 65% ενώ μέσα σε 12 μήνες τα διεθνή χρηματιστήρια έχασαν 30 τρισεκατομμύρια δολάρια.

Μέσα στη κρίση που διανύουμε, συνέβησαν χρεωκοπίες χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, κυβερνητικές παρεμβάσεις με ενίσχυση δανειοδότησης και θεσμοθέτηση μέτρων στήριξης, αναταραχές σε πολλές κυβερνήσεις και κοινωνίες. Παρακάτω παρατίθεται σχεδιάγραμμα με αναλυτικά στοιχεία, από την εμφάνιση της κρίσης μέχρι την δημιουργία της, σε μια γενικευμένη κρίση.

¹ Για λεπτομέρειες θα ανατρέξετε το παράρτημα 1, στις σελ.80-89. Περιγράφονται αναλυτικά τα γεγονότα, τα οποία διαδραματίστηκαν κατά την περίοδο της κρίσης 2007-2011.

Εικόνα 6: Διαδρομή της κρίσης 2008

2.1. ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

2.1.1. ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΣΕ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ ΧΑΜΗΛΗΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ (SUBPRIME LOANS)

Αρχικά, οι αμερικάνικες τράπεζες διατηρούσαν ως μοναδικό στόχο την κερδοφορία και επένδυσαν στο αμερικάνικό ευσεβή πόθο, την απόκτηση κατοικίας. Από το 2000 και μετά, η αξία των κατοικιών προσauξανόταν κατά 10% ανά έτος και οι κλάδοι που σχετίζονται με την στέγαση, γνώρισαν υπέρογκες απολαβές. Επομένως, οι συνθήκες αποτέλεσαν ευνοϊκές για την μαζική χορήγηση δανειακών συμβάσεων από τις τράπεζες σε στεγαστικές επενδύσεις, σε αναλογία 1/9 ιδίων κεφαλαίων προς υποχρεώσεις δανειοληπτών. Οι καταναλωτές στις Η.Π.Α αλλά και στον αναπτυγμένο κόσμο δανείστηκαν τεράστια ποσά, χρήματα τα οποία διέθεσαν κατά κόρον σε καταναλωτικούς σκοπούς παρά για επενδύσεις. Η χαλαρή νομισματική πολιτική της Ομοσπονδιακής Κεντρικής Τράπεζας ευθύνεται για την εμφάνιση υπερβολικής ρευστότητας και «μόχλευσης» (leverage), με αποτέλεσμα τις ανισορροπίες και την δημιουργία «φούσκας» στην αγορά κατοικίας.

Τα στεγαστικά δάνεια παραχωρήθηκαν σε Αμερικανούς, αναφερόμενοι ως πiηja λόγω της επισφάλειας αποπληρωμής τους από το σταθερό τους εισόδημα από την επαγγελματική απασχόληση ή με την εξασφάλιση της κατοχής άλλων περιουσιακών στοιχείων, χορηγήθηκαν ακόμα και σε ανέργους. Αφορούσαν δάνεια χωρίς εγγύηση με μειωμένες πιστοληπτικές ικανότητες και ο τόκος ήταν υψηλός και κυμαινόμενος. Τα ποσά των στεγαστικών δανείων χαμηλής εξασφάλισης ξεπερνούσαν κατά πολύ έως και 120% της καθαρής αξίας των ακινήτων.

Εικόνα 7: Η «φούσκα» των ακινήτων

2.1.2. Η ΑΠΟΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΚΑΙ Η ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΑΝΕΙΩΝ

Κατά την τελευταία εικοσαετία, παρατηρήθηκε μια μεταστροφή στον ρόλο διαμεσολάβησης των τραπεζικών οργανισμών. Το πρωταρχικό υπόδειγμα διαμεσολάβησης “originate and hold”, ο παραδοσιακός ρόλος της χρηματοδότησης της οικονομίας μετεξελίχθηκε σε “originate and distribute”, το οποίο επιχειρηματικό μοντέλο επεκτάθηκε στις δραστηριότητες των εμπορικών και επενδυτικών τραπεζών. Στην περίπτωση μας, το originate and distribute στηρίχθηκε στην τιτλοποίηση των ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων σε ποσοστό 77%, αφενός για να αυξηθεί η ρευστότητα των τραπεζών και αφετέρου για να δημιουργηθούν ομόλογα με επιδίωξη την επανατοποθέτησή τους στην χρηματιστηριακή αγορά. Ως εκ τούτου, οι τράπεζες κατέκλυσαν δυναμικά στις αγορές χρήματος επενδύοντας ευκαιρίες για λογαριασμό τους. Μ’ αυτόν τον τρόπο, οι τραπεζικοί οργανισμοί αποδεσμεύονταν από τον υψηλό κίνδυνο των στάσιμων κεφαλαίων στο χαρτοφυλάκιο τους και τον μετέφεραν στους επενδυτές μέσω των εμπορεύσιμων τίτλων και σύνθετων επενδυτικών προϊόντων.

Αναλυτικά, η τιτλοποίηση (securization) ωφέλησε τις τράπεζες, πρώτον, διότι παρείχαν πιστώσεις αποδεσμεύοντας τα κεφάλαια τους, δεύτερον, αξιοποίησαν την σύνθεση του χαρτοφυλακίου τους και τρίτον, ανεξαρτήθηκαν από τις διακυμάνσεις των επιτοκίων, κερδίζοντας από την προμήθεια των χρηματιστηριακών συναλλαγών. Συνεπώς, η τιτλοποίηση απέτρεψε την αποτελεσματική διαχείριση του ρίσκου, αλλά μετέτρεψε τις τράπεζες σε traders συναλλαγών της χρηματιστηριακής αγοράς.

Τα πακέτα εμπορεύσιμων δομημένων ομολόγων που δημιουργήθηκαν, πρόκειται για τα MBS και CDOS.

Λεπτομερώς,

1. τα MBS, (mortgaged asset backed securities), αφορούν ομολογίες στις οποίες οι επενδυτές επωφελούνται αναλαμβάνοντας το ρίσκο χωρίς καμία συνδιαλλαγή με τον δανειζόμενο και δίνοντας χαμηλό επιτόκιο στην τράπεζα.
2. και τα CDOS, (collateralized debt obligation securities), αφορούν ομολογίες σε διαφορετικές τάξεις (tranches) ανάλογα με την επένδυση και η ανάληψη κινδύνου. Τα CDOS πουλήθηκαν σε θεσμικούς επενδυτές (ασφαλιστικές εταιρείες, συνταξιοδοτικά ταμεία, επενδυτικές τράπεζες, εμπορικές

τράπεζες, hedge funds) και το κέρδος του προέκυπτε από τις διαφορές των αποδόσεων (διακύμανση των spreads). Το χαρτοφυλάκιο των CDOs αποτελεί μια σύνθεση από τρεις (3) κατηγορίες οφειλών, κινδύνου και απόδοσης. Αναλυτικά,

- της senior tranche, ομόλογα πρώτης τάξης, πρόκειται για ομόλογα με το μικρότερο ρίσκο, με μικρότερη απόδοση και υψηλότερη αξιολόγηση.
- της mezzanine tranche, ομόλογα μεσαίας τάξης, πρόκειται για ομόλογα με μεγαλύτερο ρίσκο και την μεγαλύτερη απόδοση, αλλά με χαμηλότερη αξιολόγηση.
- και της equity portion tranche, πρόκειται για ομόλογα με υψηλότερο ρίσκο και υψηλότερη απόδοση, όμως χωρίς να αξιολογούνται γιατί δεν έχει συγκεκριμένο επιτόκιο.

Το 2007, το εύρος των MBS στις Ηνωμένες Πολιτείες υπολογίστηκε στις 7,3 τρις δολάρια και οι επενδυτές για την εξασφάλιση προμηθεύτηκαν συμβόλαια προστασίας έναντι κινδύνων χρεοκοπίας ομολόγων (credit default swaps) από τον ασφαλιστικό όμιλο American International Group (AIG).

Το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα προστατεύτηκε από την έκθεση του στα τιτλοποιημένα ομόλογα, διότι, τα τελευταία χρόνια ανέπτυξε την κερδοφορία τους επενδύοντας σε παραδοσιακά προϊόντα στεγαστικής και καταναλωτικής πίστης και επιπλέον, είχε ιδιαίτερη άνθηση στη διεθνή τους δραστηριότητα. Γι αυτούς λόγους, οι ελληνικές τράπεζες αποστασιοποιήθηκαν από την αγορά τιτλοποιημένων ομολόγων και συνεπώς, δεν κατέγραψαν ζημίες από τα τοξικά ομόλογα. Παρουσίαζαν ισχυρή κεφαλαιακή βάση (ίδια κεφάλαια/ενεργητικό) και υψηλή ρευστότητα (δάνεια/καταθέσεις). Τα προβλήματα περιορίστηκαν σε δυσκολίες άντλησης ρευστότητας, οι οποίες προκλήθηκαν από την απότομη αύξηση των επιτοκίων στη διεθνή διατραπεζική αγορά. Τα πραγματικά προβλήματα της κρίσης διαφάνηκαν στην ελληνική οικονομία, εξαιτίας το συντηρητισμό του χρηματοπιστωτικού συστήματος να πλήττει δανειολήπτες, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, την αγοραστική συμπεριφορά των καταναλωτών και λοιπές πτυχές της αγοράς.

2.1.3. Η ΕΞΙΣΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΜΕ ΚΡΑΤΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΥΨΗΛΗΣ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΗΣ

Στην παγκόσμια οικονομία, ο ρόλος των οίκων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας αναλαμβάνει να εκτιμήσει την ικανότητα δανειοδότησης και αποπληρωμής για την διασφάλιση της διαχείρισης κεφαλαίων των τραπεζών, των ασφαλιστικών εταιρειών, επενδυτικών εταιρειών, εταιρείες αμοιβαίων κεφαλαίων και την βαθμολόγηση των χρηματοοικονομικών, επενδυτικών προϊόντων του χρηματοπιστωτικού τομέα. Ονομαστικά, απαρτίζονται στις Standard and Poor's, Lehman Brothers, Bear Stearns, Merrill Lynch.

Το μερίδιο υπαιτιότητας, το οποίο τους αναλογεί, συσχετίζεται με τα αναληθή στοιχεία και εκτιμήσεις για τα παράγωγα επενδυτικά προϊόντα και τις εταιρείες, ως απώτερο στόχο την προστασία των συμφερόντων τους. Οι οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικού κινδύνου βαθμολόγησαν δομημένα επενδυτικά προϊόντα με άριστη αξιολόγηση AAA χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, τα οποία εμπεριέχονταν σε επισφαλείς δανειακές συμβάσεις. Ενδεχομένως και από έλλειψη ιστορικής πληροφόρησης, αξιολογούσαν τα νέα, πολυσύνθετα επενδυτικά εξομοιώνοντας τα στην ίδια θέση με τα κρατικά ομόλογα υψηλής διαβάθμισης.

2.1.4. ΚΑΤΑΚΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΠΟΠΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Το 1999, η κατάργηση του βασικού κανόνα ελέγχου για το χρηματοπιστωτικό σύστημα, το glass steagall, προξένησε δυσμενείς επιπτώσεις. Το Glass Steagall Act ανήκει στα μέτρα, που επακολούθησαν από την μεγάλη κρίση του 1929, απαγόρευε την συνεργασία εμπορικών με επενδυτικών τραπεζών με πρόθεση την διασφάλιση των επενδυτών και της χρηματοοικονομικής σταθερότητας. Ουσιαστικά, διαχωρίζει την λιανική από την επενδυτική τραπεζική. Η κατάργησή του άνοιξε το δρόμο σε ομίλους, όπως η Citigroup να μπουν στο επικίνδυνο παιχνίδι των Subprimes. Αποτέλεσε το τελευταίο βήμα στη διαδικασία απελευθέρωσης της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής αγοράς, για την οποία απελευθέρωση πίεζαν οι τράπεζες. Παρεπόμενο μετά την κατάργηση, παρέμεινε η κρατική εταιρεία FDIC, η οποία προστατεύει τους αποταμιευτές και τις καταθέσεις τους από την Χρεοκοπία των εμπορικών τραπεζών, με εξαίρεση τα επενδυτικά τους προϊόντα.

2.1.5. Η ΜΗΔΕΝΙΚΗ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΚΑΘΑΡΗ ΑΞΙΑ ΤΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Από το 2000 μέχρι το 2003 τα αμερικανικά επιτόκια μειώθηκαν από το 6,5% στο 1%. Κατά την περίοδο 2004 έως 2006, η Ομοσπονδιακή τράπεζα FED αύξησε τα επιτόκια από 1% σε 5,5% σε αντιπαραβολή με τις τράπεζες, οι οποίες προέβλεπαν την διαρκή ανοδική τάση της αγοράς ακινήτων διοχετεύοντας τους πολίτες με στεγαστικά δάνεια. Σύμφωνα με τον νόμο της προσφοράς και της ζήτησης, όταν είδαν την αξία των ακινήτων να υποχωρεί κατακόρυφα, (υπολογίζεται το 2006-2008 της τάξεως του 20%), ως απόρροια παρουσιάστηκε στάση αποπληρωμής έως και εγκατάλειψη των υποχρεώσεων τους απέναντι στις τράπεζες, μιας και εκτιμήθηκε η αξία των ακινήτων τους με μηδενική έως και αρνητική καθαρή θέση. Τον Μάρτιο του 2008, υπολογίστηκε το 11% των κατόχων των στεγαστικών δανείων ότι απαξιώθηκε η αξία των ακινήτων, μηδενικά έως και αρνητικά.

Συνεπώς, οι επενδυτές σε τιτλοποιημένα δάνεια δεν εισέπραξαν τα κεφάλαια και τους τόκους, έτσι ώστε, τα ομόλογα τους, ως επενδυτικά προϊόντα να βαθμολογηθούν δυσμενώς και να χαρακτηριστούν ως «τοξικά» ομόλογα, από τους οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας. Οι τράπεζες ενέργησαν σε αυξημένες διαγραφές δανείων και σε μείωση του απασχολούμενου προσωπικού.

2.1.6. ΟΙ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΚΕΣ ΥΠΕΡΒΟΛΕΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΜΕΤΡΗ ΑΝΑΛΗΨΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Τα στελέχη, τα οποία δραστηριοποιούνταν στον χρηματοπιστωτικό τμήμα ακολούθησαν μια πολιτική βραχυπρόθεσμου γρήγορου πλουτισμού αδιαφορώντας για την αποσταθεροποίηση του οικονομικού συστήματος. Τα διευθυντικά στελέχη πολυεθνικών εταιρειών (όπως, ασφαλιστικών, επενδυτικών, χρηματιστηριακών, τραπεζών) απέτυχαν να εκτιμήσουν το ρίσκο που ανέλαβαν «θολωμένοι» από την εύκολη επιτυχία, με κίνητρο τις προαγωγές και τις πρόσθετες αμοιβές υπό μορφή μπόνους (επί του σταθερού μισθού), διοχέτευαν τις υπηρεσίες τους ανεξέλεγκτα με σημαντικά κέρδη στις εταιρείες τους. Οι traders μέσω των «ρισκοκίνδυνων» χρηματιστηριακών συναλλαγών έβλαψαν με κάμψη τις αγορές πετρελαίου, την αγορά διατροφικών προϊόντων και την αγορά πρώτων υλών, θέλοντας να επωφεληθούν έναντι του φθίνοντος δολαρίου μέσω hedging με αποτέλεσμα να

παρουσιαστεί πληθωρισμός των τιμών των βασικών εμπορευμάτων. Τα στελέχη δεν τιμωρήθηκαν όταν προκαλούσαν ζημιές, γι' αυτό το λόγο, πάρθηκαν μέτρα για την ανάκληση των αμοιβών τους θέτοντας όρια μέσω κρατικών ενισχύσεων.

Αναφορικά, ενδεικτική περίπτωση είναι η πτώχευση και η απάτη από την έλλειψη ηθικής και από την πλεονεξία των διευθυνόντων στελεχών, της εταιρείας Enrol, όπου ανέπτυξε δραστηριότητα στον κλάδο του φυσικού αερίου. Κατάφερε να παρουσιάζει ως σημερινά κέρδη τα εισοδήματα που ανέμενε να κατέχει η εταιρεία – η τεράστια κερδοφορία οδήγησε τη μετοχή της Enrol σε αστρονομικά ύψη και μολονότι τα κέρδη δεν υπήρχαν, ίδρυσαν πλασματικές εταιρείες για να καλυφθεί το χρέος. Η Enrol, κατέρρευσε μέσα σε 26 μέρες. Επίσης και η υπόθεση του ομίλου Societe Generale, ο Γάλλος trader κατηγορήθηκε για ζημιές ύψους 4,8δισ ευρώ από συναλλαγές σε προθεσμιακές αγορές (futures).

2.2. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΤΟΥ 1929 ΚΑΙ 2008

Θεωρείται χρήσιμο να παρουσιαστεί μια συνοπτική συγκριτική προβολή των δύο ιστορικών περιστατικών χρηματοοικονομικής κρίσης. Είναι σημαντικό να τονίσουμε πως η κρίση του 1929 σύμφωνα με απόψεις ερευνητών, οφείλεται στην έλλειψη διεθνούς συντονισμού, αδυναμία πρόβλεψης της κρίσης και αδυναμία υπολογισμού των δεικτών. Στη σημερινή εποχή, μετρώνται σε μηνιαία ή καθημερινή βάση, τα στοιχεία της οικονομετρίας όπως το ΑΕΠ, η ιδιωτική κατανάλωση, τα επιτόκια δανεισμού, η συναλλαγματική ισοτιμία, με σκοπό την επίτευξη της οικονομικής σταθερότητας και την εφαρμογή κατάλληλων μέτρων για την έξοδο από την οικονομική κρίση.

2.2.1. ΟΙ ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ

Οι ομοιότητες ανάμεσα τους συγκεντρώνονται στα βασικά χαρακτηριστικά της γνωρίσματα, καθώς είναι το επίπεδο σφοδρότητας, η ταχύτητα διάδοσης, ο μηχανισμός μετάδοσης και η απήχηση που έφεραν στις άλλες οικονομίες. Εκδηλώθηκαν ως τοπικές κρίσεις των ΗΠΑ και δημιούργησαν χρηματιστηριακές αναταράξεις. Περαιτέρω, διαπιστώθηκε μαζική ρευστοποίηση τίτλων, διακράτηση ρευστών διαθέσιμων και πιστωτική ασφυξία.

2.2.2. ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Το αποτέλεσμα των επιπτώσεων των κρίσεων που συνέβησαν ήταν μια αλληλουχία από «φούσκες» χρηματοοικονομικού και φυσικού κεφαλαίου, σε αγορές ακίνητων, αγορές εμπορευμάτων, αγορές παραγώγων και φυσικά, αγορές μετοχών. Οι διαφορές επικεντρώνονται ποιοτικά στον τρόπο διαχείρισης της κρίσης από τις οικονομικές αρχές και ποσοτικά στην ανεργία, στην βιομηχανία και στο έλλειμμα ΑΕΠ μέσα από ποσοστιαίες μεταβολές, στις ΗΠΑ και την ζώνη του Ευρώ.

1. Τρόπος αντίδρασης των οικονομικών αρχών

Στην κρίση του 1929 εφαρμόστηκαν μέτρα κοινωνικής πολιτικής, στο πλαίσιο του new deal, ενώ στην σημερινή κρίση του 2008, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση προχώρησε σε ένα δαπανηρό πρόγραμμα στήριξης και στη Ευρωζώνη παρατηρήθηκαν επεμβάσεις σταθεροποίησης στα δημοσιονομικά. Η Ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα πέρασε σε μείωση του βασικού επιτοκίου από τον Οκτώβριο του 2008 έως τον Μάιο του 2009 κατά 325 μονάδες, ιστορικά στο χαμηλότερο επίπεδο του 1%.

2. Μηχανισμός μετάδοσης

Στην κρίση του 1929, το νομισματικό σύστημα του κανόνα του χρυσού-συναλλάγματος, Bretton woods, έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην μετάδοση της κρίσης στις οικονομίες άλλων χωρών και επαληθεύτηκε ως ανίσχυρο να προστατεύσει την διεθνή οικονομία. Με αποτέλεσμα να καταργηθεί και να κατευθυνθούν στην θέσπιση της πολιτικής των κυματινόμενων ισοτιμιών συναλλάγματος διασπώντας μεταξύ τους τις οικονομίες. Διαφορετικά, στην κρίση του 2008 συνετέλεσε η κερδοσκοπική συμπεριφορά τραπεζών και επενδυτών με αντίκτυπο στις χρηματαγορές, σε αντιστοιχία με τις αδυναμίες του εποπτικού μηχανισμού των οίκων αξιολόγησης.

2.2.3. ΟΙ ΔΥΟ ΚΡΙΣΕΙΣ ΣΕ ΠΟΣΟΣΤΑ

1.Ανεργία

Από το 1929 στην περίοδο του 1930-1938, η ανεργία από το 7,8% εκτοξεύτηκε στο 26,1%. Ενώ το 2009 με γνώμονα το 2008, από 5,8% αυξήθηκε στο 9,8% για τις ΗΠΑ και από 7,6% έφτασε στο 9,6% στην Ευρωζώνη.

2.Βιομηχανία

Το 1932, η βιομηχανία υπέστη πτώση τάξης του 40%. Ενώ το 2009 με γνώμονα το 2008, από 2,7% σημείωσε κάθοδο στο 0,4% για τις ΗΠΑ και από 4,2% στο 0,7% μειώθηκε στην Ευρωζώνη.

3.Έλλειμμα Προϋπολογισμού

Το 1934 σημείωσε αύξηση του ελλείμματος του ΑΕΠ από το 1933, από 4,5% σε 5,9%. Σε ετήσιες μετρήσεις από 2007-2009 σημειώθηκε άνοδος του ελλείμματος στις ΗΠΑ, από 2,8% σε 5,8% και τέλος στο 12,8%, ενώ στην Ευρωπαϊκή περιοχή το 2008 από 1,8% το 2009 στο 6,2% αυξήθηκε το ελλειμματικό ΑΕΠ.

Τέλος, η κατάληξη του διεθνούς Νομισματικού Ταμείου είναι πως οι οικονομίες της ευρωζώνης και της Αμερικής, αντιμετωπίζουν μια μεγάλη ύφεση με αύξηση ανεργίας, αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης και μείωση των διεθνών συναλλαγών. Οι οικονομίες παρουσιάζουν μεγάλο χρέος, σημαντικά ελλείμματα, διαθέτουν ελλιπώς δυνατότητες εφαρμογής επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής με την υιοθέτηση φορολογικών ελαφρύνσεων για την ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης και τόνωση της ρευστότητας.

3. Η ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ

3.1. ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

3.1.1. Χρηματιστήριο Νέας Υόρκης –DJIA

Ο Dow Jones Industrial Average χρονολογείται από το 1897 και εκείνη την εποχή, πραγματοποιούσε συναλλαγές μετοχών 11 εταιρειών. Πρόκειται για δείκτη σύνθεσης στενής βάσης και αξιολογεί τον μέσο όρο των 30 μεγαλύτερων εταιρειών βιομηχανικής δραστηριοποίησης στις ΗΠΑ. Αναφορικά, μερικές από αυτές είναι οι Coca cola, American Express, Microsoft, Mc Donald, 3M. Ο δείκτης Dow Jones των μετοχών των 30 πολυεθνικών βιομηχανικών και τραπεζικών κολοσσών των ΗΠΑ σημείωσε ετήσια πτώση της τάξεως του 38% το 2008. Η προσφορά και η ζήτηση ενός γενικού δείκτη αξιολογείται και προβλέπεται από την θεμελιώδη τεχνική ανάλυση².

Για το 2007, ο βιομηχανικός δείκτης των ΗΠΑ ξεκίνησε με είσοδο στις 12474 μονάδες και σημείωσε κερδοφόρα πορεία φτάνοντας τον Οκτώβριο αυξάνοντας την χρηματιστηριακή τιμή 13% και 1619 μονάδες πάνω³. Για το έτος 2007, οι συνθήκες της αγοράς δήλωσαν υπέρ-αγορά⁴ μετοχών και ο όγκος συναλλαγών που πραγματοποιήθηκε έφτασε το ύψος των 4,5 δισεκατομμύρια δολαρίων.

Για το 2008, το 1^ο τρίμηνο σημείωσε απώλεια 4,7% την οποία την επανέκτησε δίχως ζημιά (+4,7%) μέχρι το τέλος Απριλίου, για το υπόλοιπο χρόνο ο δείκτης σημείωσε πτώση και έχασε 35,5% της αξίας του φτάνοντας στις 8046 μονάδες χάνοντας 4428 μονάδες από την αρχή του χρονικού διαστήματος που

² Στο παράρτημα 2 περιγράφεται η μέθοδος της τεχνικής ανάλυσης και τα χαρακτηριστικά της γνωρίσματα που ορίζονται ως προς τη μελέτη ενός χρηματιστηριακού δείκτη.

³ Βλέπε στο παράρτημα 3 (σελ.95-96), υπάρχει πίνακας (1) με τις σχετικές τιμές κλεισίματος, τον ρυθμό μεταβολής και διάγραμμα (1) που απεικονίζεται η πορεία του δείκτη Dow Jones Industrial average.

⁴ Βλέπε παράρτημα 2 (σελ.90-93), γίνεται αναφορά στους τεχνικούς δείκτες, μετρούν την εικόνα και τις αλλαγές της χρηματιστηριακής αγοράς.

ερευνάται. Σε αυτή την περίοδο παρουσιάστηκε υπέρ πώληση των μετοχών στην αγορά και όγκο συναλλαγών άγγιξε ως και τα 9,3 δισεκατομμύρια δολάρια. Από την παραπάνω παρατήρηση προκύπτει το αρνητικό κλίμα του επενδυτικού κοινού στην αγορά κεφαλαίων.

Για το 2009, συνέχισε στους ρυθμούς μείωσης από το 2008, σημείωσε την μεγαλύτερη απώλεια της πενταετίας, 46,7% της αξίας του και έφτασε στις 6626 μονάδες, χάνοντας 5848 μον. από το 2007. Το 2^ο τρίμηνο ανέκτησε της μείωσης του κατά 17,6% και 2173 μονάδες. Παρουσιάστηκαν συνθήκες υπέρ πώλησης μετοχών φτάνοντας τον όγκο συναλλαγών έως και τα 8 δισεκατομμύρια δολάρια.

Για το 2010, το 1^ο τετράμηνο ο δείκτης κατέγραψε κερδοφορία, αν και παραμένει κάτω από τις 12449 μονάδες του 2007, με μέση τιμή κλεισίματος 11204 έχοντας 10% απώλεια της αξίας του. Τον Ιούνιο χάνει 12,2% επιπλέον κατεβαίνοντας στις 9686 μονάδες, ώστε το 2^ο εξάμηνο να καταγράψει άνοδο έως τον Ιούλιο του 2011. Αυτή την περίοδο, είχαμε σταθερά ανοδικά σημάδια υπεραγοράς μετοχών, με χαμηλές αποκλίσεις και όγκο συναλλαγών 3-5 δισεκατομμύρια δολάρια. Ο σταθερός υψηλός όγκος συναλλαγών επιβεβαιώνει την αποκατάσταση της αβεβαιότητας και της έλλειψης εμπιστοσύνης που υπήρχε στην ψυχολογία του επενδυτικού κοινού, δείχνει άνοδο της αγοράς .

Για το 2011, το β' εξάμηνο έδειξε σημεία καθόδου σε ρυθμό μεταβολής 13-13,7% , ώσπου ανέκαμψε με ανοδικό ρυθμό στα τέλη Οκτωβρίου κερδίζοντας 1500 μον. και έφτασε στις 12231 μονάδες στα επίπεδα του 2007, με απώλεια 1,9%. Σε αυτή την σε αυτή την περίοδο ο όγκος συναλλαγών κυμάνθηκε 3-4 δισεκατομμύρια δολάρια, εκτός από την περίοδο αρχές Μάη που σημειώθηκαν συναλλαγές αξίας 7,5 δισεκατομμύριο δολάρια. Σε γενικές γραμμές υπήρχαν σημάδια υπεραγοράς μετοχών με μικρές θετικές αποκλίσεις. Όμως για το διάστημα 3-4 μηνών, μεταξύ Ιούλιο και Οκτώβριο 2011, η αγορά έδειξε υπέρ πώληση μετοχών με υψηλές αρνητικές αποκλίσεις. Η ψυχολογία των επενδυτών δείχνει να κινείται σε θετικό κλίμα.

3.1.2. Χρηματιστήριο Νέας Υόρκης –S&P 500

Ο δείκτης S&P500 απαρτίζεται από 500 εταιρείες υψηλής κεφαλαιοποίησης και διαπραγματεύεται στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. Πρόκειται για δείκτη ευρείας διασποράς. (broad based index). Το 2008 σημείωσε πτώση μεγέθους 39,5%.

Για το 2007, ο δείκτης s&p 100 ξεκίνησε στις 1416 μονάδες⁵. Μέχρι και Οκτώβριο παρουσιάστηκαν ανοδικές και καθοδικές μεταβολές της τάξης 1,2 – 10,2 % φτάνοντας στην τιμή κλεισίματος 1581 μονάδες με μια πτώση 2% τον Φεβρουάριο. Σύμφωνα με το δείκτη σύγκλισης απόκλισης, οι συνθήκες αγοράς δείχνουν πως, μέχρι και το γ' τρίμηνο του 2007 υπήρξε υπέρ αγορά μετοχών, εφόσον οι τιμές κλεισίματος του δείκτη παρέμεναν σε υψηλά επίπεδα. Ο όγκος συναλλαγών υπολογίστηκε γύρω στο 3 - 5,5 δισεκατομμύρια δολάρια. Σε γενικές γραμμές, διατηρείται θετικό επενδυτικό κλίμα.

Για το 2008, ολόκληρο το χρόνο ο δείκτης κεφαλαιοποίησης κινήθηκε πτωτικά έχοντας απώλεια της αξίας του 43,5%, σε μονάδες 616 και έφτασε στην τιμή κλεισίματος 800 στις 17 Νοεμβρίου. Σε 1 μήνα ανέκτησε το 10% της αξίας του κλείνοντας στα 931 μονάδες. Κατά την περίοδο ενός έτους, που αναφέρθηκε πρότινος, η επενδυτική αγορά σημείωσε υπέρ πώληση μετοχών με μια μικρή περίοδο υπεραγοράς στο δεύτερο τρίμηνο 2008. Ο όγκος συναλλαγών κυμάνθηκε από τα 3-4,5 δισεκατομμύρια δολάρια. Παρατηρείται έντονη απαισιοδοξία και αβεβαιότητα στη ψυχολογία των επενδυτών. Συνεπώς, όπως παρουσιάζεται πραγματοποιούνται συγκρατημένες τοποθετήσεις.

Για το 2009, συνέχισε καθοδικά από το 2008 φτάνοντας το 1^ο τρίμηνο στην χαμηλότερη τιμή κλεισίματος 683 μονάδες με απώλεια της αξίας του 51,8%. Την υπόλοιπη διάρκεια της χρονιάς κινήθηκε με ανοδικό ρυθμό μεταβολής μέχρι και το 2010. Πραγματοποιήθηκε μαζική υπέρ πώληση μετοχών με αρνητικές αποκλίσεις έως και το 1^ο τρίμηνο 2010. Ο όγκος συναλλαγών κυμάνθηκε από τα 3 δισεκατομμύρια δολάρια και ξεπέρασε τις προσδοκίες, φτάνοντας μέχρι 9,5δισεκατομμύρια δολάρια. Πραγματοποιήθηκε υπέρ αγορά μετοχών με όγκο συναλλαγών αξίας 4-5 δισεκατομμύρια δολάρια. Επικρατεί θετικό επενδυτικό κλίμα στην αγορά υψηλής κεφαλαιοποίησης επενδύσεων.

Για το 2010, έως το 1^ο τρίμηνο ανέκτησε την κερδοφορία του κατά 50% περίπου φτάνοντας στην τιμή 1217 από τις απώλειες του Μαρτίου 2009 και βρέθηκε κατά 14,1 ποσοστιαίες μονάδες από τις αρχές του 2007. Μέσα ένα δίμηνο απώλεσε 13,7% και 200 μονάδες σχεδόν. Αν εξαιρέσουμε την καλοκαιρινή

⁵ Για λεπτομέρειες, βλέπε στο παράρτημα 3 (σελ.99-100), υπάρχει πίνακας (3) με τις τιμές κλεισίματος, το ποσοστό ρυθμού μεταβολής και εικόνα (3), απεικονίζεται η πορεία του δείκτη S&P500.

περίοδο υπέρ πώλησης μετοχών, Σημειώθηκαν συνθήκες υπεραγοράς με όγκο συναλλαγών αξίας 3 – 4,5δισεκατομμυρίων δολαρίων.

Για το 2011, το α εξάμηνο καταγράφηκε άνοδος του δείκτη με 300 μονάδες σχεδόν κέρδος 22,8% από το προηγούμενο έτος και μείωση της τιμής κατά 5% από τα επίπεδα του 2007. Τον Αύγουστο σημείωσε την μεγαλύτερη πτώση της χρονιάς 20,7% , κλείνοντας το έτος στα ίδια ποσοστά της τάξης του 18,2%. Σημειώθηκαν συνθήκες υπεραγοράς με όγκο συναλλαγών αξίας 3 – 4,5δισεκατομμυρίων δολαρίων.

3.1.3. Χρηματιστήριο Ουάσιγκτον –Nasdaq composite

Ο Nasdaq Composite παρακολουθείται ως δείκτης απόδοσης εισηγμένων εταιρειών, οι οποίες δραστηριοποιούνται στον κλάδο του τεχνολογικού τομέα και παρακολουθεί πάνω από 3000 μετοχές.

Για το 2007, ο τεχνολογικός δείκτης ΗΠΑ ξεκίνησε με 2423 μονάδες⁶, παρουσίασε κέρδη όλο το χρόνο φτάνοντας 16% ανοδικά της αρχικής τιμής του σημειώνοντας μονάχα μια πτωτική μεταβολή 2,3% στα τέλη Φεβρουαρίου. Η αγορά παρουσίασε υπεραγορά μετοχών και όγκο συναλλαγών κυμαινόνταν από 1,5-3 δισεκατομμύρια δολάρια.⁷ Ο δείκτης σχετικής δύναμης εμφάνισε την ακραία τιμή 85 τον Οκτώβριο 2007, η οποία σηματοδοτούσε την αλλαγή αντιστροφής της τάσης του δείκτη, δηλαδή την πτωτική πορεία που ακολούθησε για τα 2008.

Για το 2008, το 1^ο οκτάμηνο ο nasdaq παρουσίασε αυξομειώσεις της τιμής του, ανοδικά 1,2 - 4,1% και καθοδικά με 7,7%, ώστε το υπόλοιπο χρόνο να κινηθεί πτωτικά ραγδαία χάνοντας τον Νοέμβριο 42,9%, φτάνοντας στην χαμηλότερη τιμή κλεισίματος 1384 μονάδες χάνοντας 1039 μονάδες από το 2007. Το α' εξάμηνο η αγορά έδειξε υπέρ αγορά μετοχών είχε χαμηλό όγκο συναλλαγών 1-2 δισεκατομμύρια δολάρια και παρατηρήθηκε αυξημένη προπώληση μετοχών. Στο επενδυτικό κλίμα επικράτησε αβεβαιότητα στις επενδύσεις λόγω των

⁶ Για πληροφορίες ανατρέξτε στο παράρτημα. 3 (σελ.97-98), υπάρχει πίν. (2) με τον ρυθμό μεταβολής και εικ.(2), η οποία απεικονίζει τη πορεία του δείκτη nasdaq.

⁷ Για πληροφορίες σχετικά βλέπε παράρτημα 2 (σελ.90-93), γίνεται αναφορά στους τεχνικούς δείκτες, μετρούν την εικόνα και τις αλλαγές της χρηματιστηριακής αγοράς.

διακυμάνσεων της τιμής του δείκτη. Στο β' εξάμηνο παρατηρήθηκε έντονη υπέρ πώληση μετοχών με έντονες αρνητικές αποκλίσεις. Ο όγκος συναλλαγών άγγιξε τα 3 - 5 Δισεκατομμύρια δολάρια. Επικρατεί έντονα αρνητικό κλίμα στην αγορά τεχνολογίας των ΗΠΑ.

Για το 2009, συνεχίστηκε η επαναλαμβανόμενη πορεία του 2008 το 1^ο τρίμηνο φτάνοντας στην χαμηλότερη ιστορικά τιμή 1293 με απώλεια του δείκτη 1130 μονάδες, πτωτικής μεταβλητότητας 46,6%. Στη συνέχεια σημείωσε ανοδική πορεία μέχρι το 1^ο τετράμηνο του 2010. Εμφάνισε υπέρ αγορά μετοχών, η οποία εξέφραζε το θετικό κλίμα κερδοφορίας που επικρατούσε στην αγορά τεχνολογίας, ο όγκος συναλλαγών κυμάνθηκε από 1 έως 3 δισεκατομμύρια δολάρια.

Για το 2010, ο δείκτης στο 1^ο τετράμηνο ανέκτησε τις τιμές κλεισίματος του 2007, στις 2091 μονάδες με κερδοφορία ποσοστού 4,4%. Σημείωσε μια πτώση 450 μονάδων περίπου στα τέλη του α εξαμήνου, την οποία επανέκτησε το β εξάμηνο. Αν εξαιρέσουμε το καλοκαίρι 2010 όπου υπήρχε η υπέρ πώληση μετοχών την υπόλοιπη περίοδο σε υπεραγορά μετοχών σε ικανοποιητικά επίπεδα. Ο όγκος συναλλαγών υπολογίζεται στα 1,8 - 3,5 δισεκατομμύρια δολάρια.

Για το 2011, συνεχίζοντας την ανοδική πορεία από το 2^ο εξάμηνο 2010 και ως τα μέσα Ιουλίου κινήθηκε ανοδικά 18%, φτάνοντας στις 2858 μονάδες αυξάνοντας την τιμή κλεισίματος κατά 750 μονάδες περίπου, ώστε να κλείσει τον 3^ο τρίμηνο στα ίδια επίπεδα με κέρδη 15% από τις αρχές του 2007 που μελετάμε. Αν εξαιρέσουμε το καλοκαίρι 2011, την υπόλοιπη περίοδο σημείωσε υπεραγορά μετοχών σε ικανοποιητικά επίπεδα. Ο όγκος συναλλαγών υπολογίζεται στα 1,8 - 3,5 δισεκατομμύρια δολάρια.

3.2. ΕΥΡΩΠΗ

3.2.1. Χρηματιστήριο Λονδίνου – Ftse 100

Ο Ftse 100 χρονολογείται από το 1983 με τιμή εκκίνησης 1000 μονάδες. Στον δείκτη συμπεριλαμβάνονται οι 100 μεγαλύτερες βρετανικές επιχειρήσεις με κριτήριο κατάταξης την χρηματιστηριακή αξία (χρηματιστηριακή τιμή*αριθμός μετοχών). Κάποιες από αυτές, πρόκειται για Bp, Hsbc, Vodafone group, Royal dutch Shell. Κάποιες μετοχές των ευρωπαϊκών εταιρειών έχασαν το 45% της αξίας τους.

Για το έτος 2007⁸, ο γενικός δείκτης Λονδίνου ξεκίνησε στις 6319 μονάδες. Το α εξάμηνο σημείωσε αυξομειώσεις, 6,3% και 4,4% και το β εξάμηνο έδειξε άνοδο τον Οκτώβριο 6,5%. Από τις αρχές των 2007 έως και το τρίτο τρίμηνο 2007, η αγορά παρουσίασε υπεραγορά μετοχών με χαμηλές θετικές αποκλίσεις. η επενδυτική συμπεριφορά φαίνεται αρκετά καλή και όγκο συναλλαγών κυμαίνεται από 1-2 δισεκατομμύρια λίρες Αγγλίας.

Για το έτος 2008, καθ όλη την διάρκεια του έτους κατέγραψε κάμψη ραγδαία φτάνοντας στις 3781 μονάδες με κάμψη 40,2%, σε μονάδες 2538 στις 28 Νοέμβριου. Σε ένα μήνα ανέκτησε 13,4% της αρχικής του αξίας και έκλεισε για το 2008. Για το 2008 η αγορά κινήθηκε πτωτικά σε όλη την έκταση του έτους με υπέρ πώληση μετοχών με μεγάλες έντονες αρνητικές αποκλίσεις μέχρι και τον Μάρτιο 2009. Η αγορά παρουσίασε αρνητικό κλίμα συναλλαγών και ο όγκος συναλλαγών κυμαινόταν από 0,5-2 δισεκατομμύρια λίρες Αγγλίας.

Για το έτος 2009, για το 1^ο τρίμηνο κατέγραψε την πιο χαμηλή τιμή κλεισίματος για την διάρκεια της κρίσης στις 3530 μονάδες χάνοντας 2789 μον. με καθοδική μεταβολή 44,1%. Την υπόλοιπη χρονιά σημείωσε κερδοφορία φτάνοντας στις 5534 μον. ως τιμή κλεισίματος στα τέλη. . Για το πρώτο τρίμηνο 2009 συνεχίστηκαν οι συνθήκες υπέρ πώλησης μετοχών. Από κει και έπειτα, η αγορά αντιστράφηκε κι έδειξε πορεία υπεραγοράς με χαμηλές θετικές αποκλίσεις με μια μικρή αλλαγή υπέρ πώλησης μετοχών για το πρώτο τρίμηνο 2010. Η αγορά εμφανίζει σημάδι θετικής ανάκαμψης και όγκο συναλλαγών κυμαίνεται από 0, 5 έως 1,5 δισεκατομμύρια λίρες Αγγλίας.

Για το έτος 2010, για το 1^ο τρίμηνο σημείωσε αύξηση φτάνοντας στην τιμή κλεισίματος 5771 μονάδες με μείωση της απώλειας στο 8,7% από τα επίπεδα 2007, ενώ το β' τρίμηνο κατέγραψε πτώση στις 4838 μον. και ποσοστιαία μεταβολή 23,4%. Για το β' εξάμηνο σημείωσε κερδοφορία έως το α' τρίμηνο 2010.

Για το έτος 2011, το α' τρίμηνο συνέχισε την ανοδική πορεία από το 2010 φτάνοντας στις 6049 μονάδες και το υπόλοιπο χρόνο σημείωσε πτωτική πορεία 20% περίπου. Η αγορά παρουσίασε μια σταθερή θετική, ανοδική πορεία αλλά η

⁸ Για πληροφορίες ανατρέξτε στο παράρτημα 3 (σελ.101-102), υπάρχει πίνακας (4) με τον ρυθμό μεταβολής και εικόνα (4) που απεικονίζεται διαγραμματικά η πορεία του δείκτη ftse100.

διάθεση των επενδυτών παρουσιάζει μια μέτρια κατάσταση ως και ανοδική, με συναλλαγές που δεν ξεπερνούν το 1 δισεκατομμύριο λίρες Αγγλίας.

3.2.2 Χρηματιστήριο Φρανκφούρτης – Dax 30

Ο Χεττα dax χρονολογείται από το 1987 και ξεκίνησε με τιμή βάσης 1000 μονάδες. Αντιπροσωπεύει τις 30 μεγαλύτερες γερμανικές εταιρείες blue chip. Πρόκειται για ένα δείκτη επιδόσεων και μετράει την συνολική απόδοση των μετοχών, εταιρείες, εκ των οποίων είναι οι Deutsche Borse, Deutsche Bank, BMW, Deutsche telecom.

Για το 2007⁹, ο δείκτης ξεκίνησε με 6661 μονάδες και κατέγραψε ανοδική πορεία με ανώτατη τιμή κλεισίματος 8049 μονάδες τον Ιούλιο δηλαδή 20,9% κέρδη. Στις ίδιες τιμές συγκρατήθηκε η τάση ως το τέλος του χρόνου. Για το 2007, η αγορά ζει σε συνθήκες υπεραγοράς με έντονες θετικές αποκλίσεις.

Για το 2008, από τον Ιανουάριο μέχρι τον Μάιο σημείωσε μια αυξομείωση 5,6% για να συνέχισε το υπόλοιπο διάστημα με καθοδική πορεία φτάνοντας τον Νοέμβριο να χάνει το 38,3% της αξίας του χάνοντας 2564 μονάδες ορίζοντας στην τιμή των 4127. Στο τέλος του 2008 ανέκτησε το 12,6% της αξίας του. παρατηρήθηκε έντονη υπέρ πώληση μετοχών και αρνητικό κλίμα επενδυτικής συμπεριφοράς από τις συναλλαγές.

Για το 2009, το α' εξάμηνο συνέχισε την πτωτική εικόνα του προηγούμενου έτους σημειώνοντας τον Μάρτιο την τιμή κλεισίματος 3666 μονάδων με απώλεια 45,2%, την χαμηλότερη του γερμανικού γενικού δείκτη για την 5ετία που ερευνάται. Για το β' εξάμηνο παρατηρήθηκε άνοδος της κερδοφορίας ανοίγοντας το 2010 στις 6037 μονάδες με μείωση της απώλειας 9,8%. Παρουσίασε μεγάλη υπεραγορά μετοχών με όγκο στις συναλλαγές 20-40 εκατομμύρια ευρώ.

Για το 2010, σημείωσε ανοδική πορεία καθ' όλη την έκταση του έτους ποσοστιαίας μεταβολής γύρω στο 10% αύξησης από τα επίπεδα του 2007, στις 7000 μονάδες περίπου.

Για το 2011, το α' τρίμηνο παρατηρήθηκε μείωση της ανοδικής τάσης του γενικού δείκτη, φτάνοντας στα επίπεδα 2007, στις 6664 μονάδες. Για να

⁹ Βλέπε στο παράρτημα 3 (σελ.103-104), υπάρχει πίνακας (5) με τον ρυθμό μεταβολής και διάγραμμα (5) που απεικονίζεται η πορεία του δείκτη dax30.

ανακάμψει τον Ιούλιο στο +10,6% και να συνεχίσει ως το τέλος του 2011 την κάθοδο φτάνοντας στις 5071 στα μέσα Δεκεμβρίου χάνοντας 24,2%. Παρουσίασε μεγάλη υπεραγορά μετοχών με όγκο στις συναλλαγές 20-40 εκατομμύρια ευρώ εκτός από το διάστημα του Ιουλίου με Σεπτέμβριου 2011 που έδειξε σημεία υπέρ πώλησης με έντονες αρνητικές αποκλίσεις.

3.2.3. Χρηματιστήριο Αθηνών – ΓΔ

Ο Γενικός Δείκτης ΧΑΑ δημιουργήθηκε το 1880 και ξεκίνησε την πορεία του με τιμή βάσης 100 μονάδες, πρόκειται για δείκτη στενής βάσης. Για την κατάρτιση της σύνθεσης του ΓΔ επιλέγονται οι 60 μετοχές υψηλής κεφαλαιοποίησης, σύμφωνα με το τελικό κριτήριο κατάταξης τους. Στις 16.9.1999, ο ΓΔ ΧΑΑ έφτασε στην μέγιστη τιμή του, το 6.355μον., ενώ για την περίοδο του χρηματιστηριακού κραχ της τεχνολογίας (1999-2002) στις 12.3.2003 έφτασε στις κατώτατη τιμή των 1.437,91μον. Στην Ελλάδα, οι ξένοι επενδυτές έσπευσαν σε μαζικές ρευστοποιήσεις. Ο Γενικός Χρηματιστηριακός Δείκτης των Αθηνών έπεσε κάτω από τις 1.800 μονάδες, σε σύγκριση με την κρίση του 1989 σε χαμηλότερα επίπεδα, παρά τα πραγματικά κέρδη που εμφάνιζαν οι ελληνικές τράπεζες και επιχειρήσεις. Το ΧΑΑ συμπεριλαμβάνεται στις αγορές με τις υψηλότερες απώλειες και το υπέρβαλαν τα χρηματιστήρια της Αυστρίας με 68% απώλεια, της Ιρλανδίας με 67,8% απώλεια και του Βελγίου με 65,5% απώλεια για το 2008.

Για το 2007¹⁰, ο δείκτης ξεκίνησε την πρώτη συνεδρίαση με κλείσιμο τιμής 4461 μονάδες και κατά το β' εξάμηνο σημείωσε ανοδική πορεία αύξησε την χρηματιστηριακή του τιμή κατά 18,6% φτάνοντας στην υψηλότερη τιμή της πενταετίας που εξετάζουμε, 31 Οκτωβρίου, στις 5.334μον. Οι συνθήκες της αγοράς δείχνουν υπέρ αγορές μετοχών με χαμηλές αποκλίσεις, το γ' τρίμηνο παρατηρούνται αυξημένα επίπεδα. Ο όγκος συναλλαγών αυξήθηκε κατά 40 % από το 2006. Η ξένη συμμετοχή κυμάνθηκε στα 51,8% της χρηματιστηριακής αξίας του συνόλου των μετοχών του ΧΑ. Συνοπτικά για το έτος οι καθημερινές συναλλαγές έφταναν 1/2 δις ευρώ.

¹⁰ Βλέπε στο παράρτημα 3 (σελ.105-106), υπάρχει πίνακας (6) με τον ρυθμό μεταβολής και Πίνακα (6) που απεικονίζεται η πορεία του γενικού δείκτη.

Για το 2008, το α' εξάμηνο σημείωσε πτωτική πορεία με αυξομειώσεις της τάξης του 6,4 - 15,7%. Για το β' εξάμηνο 2008, ο γενικός δείκτης κατέγραψε μια «βουτιά» χάνοντας 61,3% σε μονάδες απώλεσε 2733 από το 2007, έφτασε στην χαμηλότερη μέση τιμή κλεισίματος της χρονιάς 1728 μονάδες, την εβδομάδα 20 Οκτωβρίου, 1 μήνα μετά την χρεωκοπία της Lehman Brothers, το γεγονός που επηρέασε όλα τα χρηματιστήρια. Οι συνθήκες της αγοράς παρουσιάζει έντονο αρνητικό κλίμα καθώς οι επενδυτές κατέφυγαν σε μαζική υπέρ πώληση μετοχών καθ' όλη την διάρκεια του έτους, ιδιαίτερα το β' εξάμηνο. Οι συναλλαγές έφταναν στα 317 εκατομμύρια ευρώ ημερησίως και εμφάνισαν υποχώρηση κατά 34,2%. Σημειώθηκαν απώλειες 24 δισ. ευρώ στο δεύτερο εξάμηνο του 2008, μέσα σε 24 μέρες. Το Χρηματιστήριο της Αθήνας έκλεισε το 2008 με ζημία πάνω από 60%, έχοντας χάσει 131 δισ. ευρώ από την αρχική κεφαλαιοποίηση του 2008 που είχε διαμορφωθεί στα 197 δισ. ευρώ.

Για το 2009, το α' τρίμηνο σημείωσε κάμψη κατά 67% από το 2007 σε μονάδες έχασε 2987 φτάνοντας σε τιμή κλεισίματος 1474 μον. Για το β' εξάμηνο αυξήθηκε σε κερδοφορία τον Οκτώβριο κατά 1400 μον. περίπου, στην μέση τιμή κλεισίματος 2838 μον. και ποσοστιαία 30,6%. Το 1^ο τρίμηνο παρατήθηκαν πωλήσεις μετοχών και την υπόλοιπη χρονιά σημειώθηκαν συνθήκες υπεραγοράς μετοχών. Για το 2009, η μέση αξία συναλλαγών αυξήθηκε κατά 10%. Το 1^ο εξάμηνο πραγματοποιήθηκαν μετά βίας συναλλαγές ύψους 100 εκατομμυρίων ευρώ ενώ, μέχρι το 2^ο εξάμηνο οι όγκοι συναλλαγών ημερησίως έφτασαν την αξία 230 εκατομμυρίων ευρώ. Οι πτωτικές τάσεις τις αρχές του έτους οφείλονται στη συνεχιζόμενη - από το 2008 - απροθυμία των επενδυτών να αναλάβουν κινδύνους καθώς παρέμενε η υψηλή αβεβαιότητα για τις επιπτώσεις της κρίσης στην παγκόσμια οικονομία.

Για το 2010, παρατηρήθηκαν αυξομειώσεις στην τιμή κλεισίματος καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, αν και η καθοδική πορεία συνεχίζεται από το 2008. Η χαμηλότερη τιμή ήταν το 1451 μον. με απώλεια 67,5% (κάμψη σε μον. 3010) και η υψηλότερη στις 2147 μον. με απώλεια 51,9%. Παρατηρήθηκαν υπέρ πωλήσεις μετοχών σε αυξημένα επίπεδα. Η μέση αξία συναλλαγών επιδεινώθηκε κατά 70% σε σχέση με το 2009. Για το 1^ο τρίμηνο του 2011 από 1.225,2 εκατ. ευρώ το 2010 έφτασε στα 45,1 εκατ. Ευρώ.

Για το 2011, ο γενικός δείκτης Αθηνών συνέχισε στο ίδιο κλίμα καθόδου φτάνοντας στην μέγιστη χαμηλή τιμή του, στις 664 μονάδες έχοντας χάσει το 85,1

% της αξίας του, δείχνοντας εμφανώς το αρνητικό κλίμα των επενδυτών με την απόσυρση κεφαλαίων (3/4 κεφαλαιοποίησης) από το Χρηματιστήριο της Ελλάδος. Οι υπέρ πωλήσεις μετοχών συνεχίστηκαν διαδοχικά μετά το 2010 και το 2011.

3.3. ΑΣΙΑ

3.3.1 Χρηματιστήριο Τόκιο – Nikkei225

Ο δείκτης Nikkei 225 πρόκειται για τον πιο γνωστό χρηματιστηριακό δείκτη των ασιατικών χρηματιστηριακών αγορών. στο χρηματιστήριο του Τόκιο, ο δείκτης Nikkei έχασε το 42,1% της αξίας του.

Για το 2007¹¹, ο δείκτης του Τόκιο κατά την έναρξη της πρώτης συνεδρίασης είχε τιμή κλεισίματος 17353 μονάδες. Μέσα στην διάρκεια τους έτους σημείωσε μια σταδιακή πτωτική πορεία φτάνοντας πάλι στις αρχικές τιμές την εβδομάδα 9/10 με μέση τιμή κλεισίματος 17331μον. Το α' εξάμηνο αύξησε την χρηματιστηριακή του τιμή κατά 885 μονάδες (5,1%), 18238 μονάδες και το β' εξάμηνο, άγγιξε την μέγιστη χαμηλότερη τιμή των 14888, μειώνοντας κατά 2.465μονάδες (14,2%). Στις αρχές της χρονιάς υπήρχαν συνθήκες υπεραγοράς μετοχών με χαμηλές θετικές αποκλίσεις, ενώ το υπόλοιπο χρονικό διάστημα, η αγορά παρουσίασε υπέρ πωλήσεις μετοχών και όγκο συναλλαγών από 100-150 χιλιάδες ιαπωνικά γιεν.

Για το 2008, η πορεία του δείκτη παρέμεινε πτωτική. Ξεκινώντας το έτος από τις 15000 μον. περίπου, κάμπτοντας ραγδαία μέχρι την τιμή κλεισίματος 7649 μονάδων την εβδομάδα 20 Οκτωβρίου, χάνοντας 55,9% της αξίας του και -9709 μον. από το υψηλό στις αρχές του 2007. Στην αγορά φάνηκε η υπέρ πώληση μετοχών έντονης αρνητικής απόκλισης, η οποία διήρκεσε έως και το πρώτο τρίμηνο 2009, υποδεικνύοντας την αρνητικότητα στην ψυχολογία των επενδυτών. Ο όγκος συναλλαγών υπολογίζεται 150-250 χιλιάδες ιαπωνικά γιεν.

Για το 2009, το α' εξάμηνο σημείωσε την χαμηλότερη τιμή στα χρονικά της κρίσης, με απώλεια 58,7% της αξίας του γενικού δείκτη και πτώση κατά 10180 μονάδες από την έναρξη του 2007. Ο δείκτης του Τόκιο αυξήθηκε απότομα κατά το β' εξάμηνο, στην εβδομάδα 10 Αυγούστου σημείωσε κέρδη περίπου 19,8% σε

¹¹ Βλέπε στο παράρτημα 3 (σελ.109-110), υπάρχει πίνακας (8) με τον ρυθμό μεταβολής και πίνακα (8) που απεικονίζεται η πορεία του δείκτη nikkei225.

αύξηση 3500 μονάδες στην τιμή κλεισίματος 10597 μον., αν και ήταν σε πτωτικό σημείο ακόμα από το 2007, συνεχίζοντας πάλι να πέφτει με απώλεια 47,7% κλείνει το 2009. Η αγορά σημείωσε υπεραγορά μετοχών με θετικές αποκλίσεις. Ο όγκος συναλλαγών υπολογίζεται μέχρι 150-250 χιλιάδες ιαπωνικά γιεν.

Για το 2010 έως και τις αρχές του 2011, ο δείκτης σημείωσε αυξομειώσεις από 9000 μον. έως 11000 μον. κατά την διάρκεια του 2010 και την εβδομάδα 14 Φεβρουαρίου έμεινε στις 11059 μον. με ποσοστό μεταβολής 36,3%. Από το α' τρίμηνο 2011 έως και το κλείσιμο του 2011 κατέγραψε καθοδική πορεία φτάνοντας στις 8160 μον. έχοντας απώλειες 53%. Η αγορά του Τόκιο ζούσε σε συνθήκες υπεραγοράς μετοχών μέχρι και το πρώτο τρίμηνο 2010 και μετέπειτα για το υπόλοιπο διάστημα μέχρι το τέλος 2011, πέρασε σε συνθήκες υπέρ πώλησης μετοχών. Ο όγκος συναλλαγών κυμαινόταν από 100000 - 150000 ιαπωνικά γιεν. Η επενδυτική δραστηριότητα και η διάθεση της αγοράς φαίνεται να παρουσιάζει ουδετερότητα και αμηχανία εξαιτίας της πλευρικής τάσης συναλλαγών του δείκτη.

3.2.3. Χρηματιστήριο Σαγκάης –Shanghai composite

Η κινέζικη χρηματιστηριακή αγορά αποτελεί εξαίρεση σε σχέση με την εικόνα αναπτυσσόμενων των αγορών της Δύσης. Πρόκειται για μία παγκόσμια οικονομία δύο ταχυτήτων με την Κίνα να παρουσιάζει τεράστια βιομηχανική και εξαγωγική ανάπτυξη.

Για το 2007¹², ο κινέζικος γενικός δείκτης ξεκίνησε με 2675 μονάδες και σημείωσε κέρδη κατά 120,7%, πολλαπλασιάζοντας την τιμή στις 5903 μονάδες. Σε 1.5 μήνα απώλεσε περίπου 40% της αξίας του, φτάνοντας στις 4871 μον.

Για το 2008, με την έναρξη του έτους σημείωσε κερδοφορία στις 5484 μονάδες ισορροπώντας στην αυξανόμενη πορεία κατά 105%. Όπου στην διάρκεια της χρονιάς επηρεασμένη από την κρίση σημείωσε πτωτική τάση φτάνοντας στις 27 Οκτωβρίου στις 1728 μον. έχοντας ρυθμό μεταβολής με απώλεια της αξίας του στο -35,4% από τα επίπεδα του 2007

Για το 2009, σημείωσε ανοδική πορεία φτάνοντας τον Ιούλιο στις 3412 μονάδες με κέρδη 27,6% για να πέσει κατακόρυφα στα 2779 σε διάρκεια 2 μηνών, στο 3,9%

¹² Βλέπε στο παράρτημα 3 (σελ.107-108), γίνεται αναφορά σε πίνακα (7) με τον ρυθμό μεταβολής και διάγραμμα (7) που απεικονίζεται η πορεία του δείκτη shanghai.

Για το 2010 - 2011, στον Ιανουάριο σημείωσε τιμή 3224, στο 20,5% και μέχρι τη λήξη του έτους έδειξε αυξομειώσεις της τάξης 10-17%.

3.4. ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΩΝ

Για να εξετάσουμε την πορεία της παγκόσμιας αγοράς, συγκεντρώθηκαν οι μέγιστες ανοδικές και καθοδικές ποσοστιαίες μεταβολές των γενικών δεικτών (κατά προσέγγιση) στους παρακάτω πίνακες.

3.4.1. ΗΠΑ - ΚΙΝΑ

	2007		2008		2009		2010		2011	
	Min	max	Min	max	Min	max	Min	max	Min	max
USA	0%	10%	-37%	0%	-47%	-18%	-21%	-2%	-10%	1%
China(Shangai)	-3%	120%	-40%	90%	-30%	20%	-20%	15%	-20%	5%
China(Hangseng)	-5%	50%	-38%	30%	-42%	10%	-2%	22%	-10%	20%

3.4.2. ΒΡΑΖΙΛΙΑ- ΡΩΣΙΑ- ΙΝΔΙΑ- ΚΙΝΑ (BRIC)

	2007		2008		2009		2010		2011	
	Min	max	Min	max	Min	max	Min	max	Min	max
China	0%	120%	-40%	90%	-30%	20%	-20%	15%	-20%	5%
Russia	0%	20%	-70%	15%	-80%	-20%	-30%	0%	-30%	0%
Brazil	0%	40%	-30%	60%	-10%	60%	40%	60%	20%	60%
India	-10%	40%	-40%	40%	-40%	20%	20%	40%	15%	40%

3.4.3. ΓΕΡΜΑΝΙΑ– ΕΛΒΕΤΙΑ– ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

	2007		2008		2009		2010		2011	
	Min	max	Min	max	Min	max	Min	max	Min	max
Germany	10%	5%	-42%	-15%	-55%	-28%	-32%	-17%	-42%	-28%
Switzerland	0%	20%	-38%	20%	-45%	-10%	-19%	5%	-22%	10%
England	-2%	8%	-39%	5%	-46%	-10%	-22%	-2%	-18%	-2%

3.4.4. ΕΛΛΑΔΑ – ΙΡΛΑΝΔΙΑ – ΙΣΠΑΝΙΑ – ΙΤΑΛΙΑ - ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

	2007		2008		2009		2010		2011	
	Min	max	Min	max	Min	max	Min	max	Min	max
Greece	0%	10%	-60%	-10%	-65%	-40%	-70%	-50%	-90%	-65%
Ireland	-15%	0%	-72%	-15%	-78%	-62%	-65%	-65%	-70%	-65%
Spain	0%	10%	-42%	0%	-47%	-20%	-38%	-20%	-42%	-22%
Italy	-20%	0%	-60%	-20%	-65%	-38%	-55%	-38%	-65%	-47%
Portugal					-18%	0%				

4. ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

4.1. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΚΡΑΤΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ

4.1.1. ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ ΚΑΙ ΟΜΟΛΟΓΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

“Οι οικονομικές εξελίξεις που εκδηλώθηκαν το 2007, για την ακρίβεια από το β’ εξάμηνο αφορούν στην αναταραχή στο διεθνές χρηματοπιστωτικό τομέα και στην άνοδο των τιμών πετρελαίου και των τροφίμων. Ο ρυθμός ανόδου της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας παρέμεινε υψηλός, αν και στις ΗΠΑ παρατηρήθηκαν αρνητικές επιπτώσεις στις εμπορικές συναλλαγές και αυξημένος πληθωρισμός. Το Φεβρουαρίου 2007, ο πληθωρισμός στην Κίνα έφτασε 8,7%, στις ΗΠΑ 4% και στη ζώνη του ευρώ 3,3%. Η αγορά ομολόγων ελληνικού Δημοσίου σημείωσε σημαντική αύξηση των κεφαλαίων και ανοδική πορεία των επιτοκίων τους. Η ονομαστική αξία των τίτλων που εκδόθηκαν ανήλθε σε 36,5 δισεκατομμύρια ευρώ. Η απόδοση των ομολόγων του ελληνικού Δημοσίου παρουσίασαν άνοδο από το Δεκέμβριο 2006 ως στις αρχές Ιουλίου 2007 (4,66%) έκτατε, ακολούθησε πτωτική τάση των αποδόσεων ως το α’ εξάμηνο 2008. Η διαφορά 10ετούς ελληνικού ομολόγου και του αντίστοιχου γερμανικού διευρύνθηκε στις 29 μον. Βάσης (Δεκ. 2007), η οποία έστρεψε το ενδιαφέρον των επενδυτών στα γερμανικά ομόλογα.

Την περίοδο του 2008 η διεθνής κρίση επηρέασε αρνητικά την ελληνική οικονομία και έφερε στην επιφάνεια το υψηλό δημόσιο χρέος και την αδυναμία των κυβερνήσεων αναλάβουν μέτρα για την προσαρμογή του. Ο ρυθμός ανάπτυξης επιβραδύνθηκε στο 2,9%, ο πληθωρισμός έφτασε στο 4,2% και οι τιμές αργού πετρελαίου και τροφίμων μειώθηκαν. Η αγορά κρατικών ομολόγων χαρακτηρίστηκε από ανοδική τάση των επιτοκίων και σημαντική αύξηση αντληθέντων κεφαλαίων. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται λόγω της διεθνούς κρίσης, οι επενδυτές εκδήλωσαν τις επιφυλάξεις τους για την ελληνική οικονομία και για άλλες οικονομίες που παρουσιάζουν, σημαντικές ανισορροπίες και διαρθρωτικές αδυναμίες. Τα ελληνικά ομόλογα σημείωσαν διαφορά αποδόσεων έναντι των

γερμανικών. Αισθητή διαφορά είχαν και τα κρατικά ομόλογα της Ιρλανδίας, της Ιταλίας, του Βελγίου, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας.

Για το 2009, η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται από το δημοσιονομικό έλλειμμα, το δημόσιο χρέος και την συνεχή διάβρωση της ανταγωνιστικής της θέσης, χάνοντας την αξιοπιστία της και την εμπιστοσύνη. Οι αποδόσεις των 5ετων κρατικών ομολόγων κινήθηκαν πτωτικά ενώ των 7ετων ομολόγων κινήθηκαν ανοδικά. Τις εξελίξεις αυτές επέκριναν τη δημοσιοποίηση από οίκους αξιολόγησης αρνητικών εκθέσεων για την ελληνική οικονομία καθώς και η υποβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδος. Ο οίκος fitch υποβάθμισε στις 22/10/09, οι standard & poor's και MOODY'S στις 16-22/12/09. Στις 9/4/2010, υποβαθμίστηκε δεύτερη φορά από την Fitch. Τον Δεκέμβριο 2009, η Ελλάδα μπήκε στο μηχανισμό στήριξης του ΔΝΤ. Η υποβάθμιση της Ελλάδος έφτασε στο κατώτατο σημείο τον Ιούλιο 2011, με βαθμολόγηση CCC.

Η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου μειώθηκε αισθητά φτάνοντας στο 4,59% τον Αύγουστο 2009. Η διαφορά των αποδόσεων ελληνικού Δημοσίου έναντι του γερμανικού, αυξήθηκε 229 μονάδες. Αυτή η διαφορά συνδέεται με την ανησυχία των επενδυτών σχετικά με το βαθμό αποτελεσματικότητας των μέτρων για τις δημοσιονομικές ανισορροπίες της χώρας. Για το 2010, παρατηρήθηκε υποχώρηση των αποδόσεων των κρατικών ομολόγων μετά την προσφυγή της χώρας στο μηχανισμό στήριξης. Οι διαφορές απόδοσης 10ετούς ομολόγου Ελληνικού με αντιστοίχου γερμανικού ομολόγου αυξήθηκαν κατά 731 μονάδες.”

4.1.2. ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ

Από τα μέσα του 2008 έως και τις αρχές του 2009, το επιτόκιο των 10 ετών αμερικανικών ομολόγων σημείωσε μεγάλη καθοδική πτώση στιγματίζοντας τις Ηνωμένες Πολιτείες από μια περίοδο συρρίκνωσης της αμερικάνικης οικονομίας. Από τα τέλη του 2008 έως τις αρχές του 2009, το αμερικάνικο επιτόκιο κινήθηκε ανοδικά και οι χρηματιστηριακές αγορές είχαν κερδοφορία. Έως και τον Μάιο 2010, η χρηματιστηριακή αγορά της Αμερικής όσο και άλλες διεθνείς αγορές συνήλθαν και επέστρεψαν στους ρυθμούς ανάπτυξης. Από τον Μάιο του 2010 έως και τον Οκτώβριο 2011, το αμερικάνικο επιτόκιο 10ετών ομολόγων κατέγραψε πτωτική πορεία και η οικονομία της Αμερικής σημείωσε επιδείνωση δυσκολεύοντας και τις ευρωπαϊκές αγορές.

4.1.3. ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΑ «ΤΟΞΙΚΑ» ΟΜΟΛΟΓΑ

Αν και έχουν περάσει 3 χρόνια μετά την κατάρρευση της επενδυτικής τράπεζας Lehman Brothers, Ο οικονομικός αντίκτυπος αυτής της χρεοκοπίας δημιούργησε αλυσιδωτές οικονομικές συνέπειες σε ολόκληρο τον κόσμο, σημαντικό μέρος των οποίων βιώνουμε έως και σήμερα. Οι αμερικανικές τράπεζες έχουν διαγράψει το 80% των τοποθετήσεών τους σε τοξικούς τίτλους. Από την άλλη πλευρά, οι ευρωπαϊκές τράπεζες δεν έχουν διαγράψει τα «τοξικά» επενδυτικά προϊόντα από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-09, τα οποία εξακολουθούν να είναι συσσωρευμένα στους ισολογισμούς τους. Το ποσό ανέρχεται στα 339 δισεκατομμύρια ευρώ και αφορά τη συνολική έκθεση 90 ευρωπαϊκών τραπεζών σε ελληνικά, ιρλανδικά, ιταλικά, πορτογαλικά και ισπανικά ομόλογα. Οι μεγάλες τράπεζες που συμπεριλαμβάνονται είναι η σκωτσέζικη τράπεζα, Royal Bank of Scotland, η γαλλική τράπεζα, Societe Generale, η αγγλική τράπεζα, Barclays και η ιταλική τράπεζα, Unicredit.

Από το «κούρεμα» σε ομόλογα κρατών-μελών της Ευρωζώνης, το ζητούμενο θέμα που προκύπτει είναι η ενίσχυση της ρευστότητας των τραπεζών. Σαφώς, η αντίδραση των ηγετών της ΕΕ, για την στήριξη του τραπεζικού κλάδου θα πρέπει να είναι εξαιρετικά δραστήρια και να υπερβαίνει τις προβλεπόμενες απώλειες από το «κούρεμα» κρατικών ομολόγων της Ευρώπης. Κύριοι και βασικοί πρωταγωνιστές τοποθετούνται οι γερμανικές περιφερειακές τράπεζες, οι οποίες θα δυναμιτίσουν την ήδη υπότροπη κατάσταση και θα προκαλέσουν ανυπολόγιστες ζημιές. Αναλυτικά, η τράπεζα West LB ανήκει στη NRW Bank κατά το 30% και τα τοξικά προϊόντα υπολογίζονται ότι φτάνουν τα 77 δισ. ευρώ στους ισολογισμούς της, με κίνδυνο η NRW Bank να υποστεί απώλειες 2,5 δισ. ευρώ. Κατά αυτό τον τρόπο, γίνονται κατανοητές οι αλυσιδωτές αντιδράσεις που προκύπτουν.

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων προτείνει την εκχώρηση δανειακής στήριξης 74 δισ. ευρώ σε ευρωπαϊκές τράπεζες εντός διετίας. Υπό τον όρο ότι οι «μέτοχοι», δηλαδή οι «27» της Ε.Ε., να έρθουν σε συμφωνία να αυξήσουν τη συμμετοχή τους στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

4.2. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ

4.2.1. ΕΘΕΛΟΥΣΙΑ ΥΠΟΤΙΜΗΣΗ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ

Η οικονομία της Βραζιλίας βρίσκεται σε αναπτυγμένη κερδοφορία λόγω των υψηλών επιτοκίων και των νέων επενδυτικών ευκαιριών από την αύξηση της παραγωγής πετρελαίου. Το νόμισμα της το Ρεάλ θεωρείται το πιο υπερτιμημένο νόμισμα στην υφήλιο και εξαιτίας της ανταγωνιστικότητας διακυβεύεται η θέση της. Μετά από δημόσια δήλωση του Υπουργού Οικονομικών της Βραζιλίας, ετέθη στο συνέδριο του G20 - του 2010 - το θέμα της εθελούσιας υποτίμησης των νομισμάτων.

Διεθνώς, οι κυβερνήσεις επιδίδονται στον αγώνα της υποτίμησης των νομισμάτων τους για να ενισχύσουν τις οικονομίες τους. Αρκετές χώρες, έχουν προχωρήσει στην αποδυνάμωση των νομισμάτων τους, είτε πουλώντας σε ξένα χρηματιστήρια, είτε διασφαλίζοντας τα επιτόκια σε χαμηλό επίπεδο με σκοπό τη διενέργεια φτηνών εξαγωγών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η Ελβετία, η οποία προέβη σε μαζικές πωλήσεις ελβετικών φράγκων και στόχευσε την αποδυνάμωση του νομίσματος της. Στο ίδιο εγχείρημα, πιάστηκε να καταφύγει και η οικονομία της Κίνας, να αυξήσει την αξία του γουάν ύστερα από αλληπάλληλες προσπάθειες των ΗΠΑ.

4.2.2. Η ΑΝΑΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΛΒΕΤΙΚΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΕ ΕΛΒΕΤΙΚΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ

Η αναταραχή στις αγορές το 2008 έχει στρέψει τους επενδυτές στο ασφαλές καταφύγιο που τους προσφέρει το ελβετικό φράγκο, με αποτέλεσμα η ισοτιμία του να έχει αυξηθεί 18% έναντι του ευρώ, σύμφωνα με μελέτες σε επίπεδα που δημιουργούν προβλήματα στην Ελβετική οικονομία. Η ισοτιμία 1,20 ελβετικά φράγκα/ευρώ θεωρείται υψηλή και θα απαιτείται να υποχωρήσει περαιτέρω με το πέρασμα του χρόνου.

Η Ελβετική Εθνική τράπεζα (SNB) έχει προβεί το 2009 και το 2010 σε αποτυχημένες προσπάθειες αποδυνάμωσης του φράγκου μέσω αγοραπωλησιών νομισμάτων. Οι παρεμβάσεις είχαν ως συνέπεια ζημιές ύψους 21 δισεκατομμύρια δολαρίων για την Ελβετική Εθνική Τράπεζα. Η Ελβετία πέφτει θύμα της επιτυχίας

της και ότι πληρώνει το τίμημα να θεωρείται «ασφαλές καταφύγιο» από τους επενδυτές, οι οποίοι μετατρέπουν σε ελβετικά φράγκα τα κεφάλαιά τους για να τα εξασφαλίσουν από τους κινδύνους της κρίσης χρέους και της οικονομικής αβεβαιότητας που τα απειλεί. Ιδιαίτερα, μετά τις εξελίξεις από τον σεισμό της Ιαπωνίας και τον εμφύλιο πόλεμο στην Λιβύη το α' τρίμηνο 2011, υπήρξε μαζική κινητοποίηση προς μετατροπή.

Το ελβετικό νόμισμα παραμένει κατά 39% υπερτιμημένο έναντι του αμερικανικού και 32% ακριβότερο του κοινού ευρωπαϊκού το νόμισμα της είναι έχει τον 6ο μεγαλύτερο όγκο συναλλαγών στην αγορά συναλλάγματος. Τα στοιχεία δείχνουν πως οι συναλλαγές σε ελβετικό φράγκα αντιστοιχούν στο 6,4% του μέσου ημερήσιου τζίρου των 4 τρις. δολαρίων στις αγορές συναλλάγματος. Οι εξαγωγές αντιπροσωπεύουν το 50% της ελβετικής οικονομίας, σε σχέση με το αντίστοιχο 39% της γερμανικής. Οι προβλεπόμενες μελέτες δείχνουν πως, το πλεόνασμα τρεχουσών συναλλαγών της Ελβετίας μπορεί να συρρικνωθεί στο 11% το 2012, από το 15% το 2010. Η Ελβετική οικονομία αναμένεται να παρουσιάσει ρυθμό ανάπτυξης 1,95% το 2012, υστερώντας του αντίστοιχου 2,6% της Γερμανίας και του 3,1% των ΗΠΑ. Ανάλογη υστέρηση παρουσιάζουν και οι αποδόσεις των ελβετικών μετοχών σε σχέση με τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές. Ο δείκτης SMI του χρηματιστηρίου της Ελβετίας υποχωρεί κατά -1,1% φέτος, έναντι κερδών +0,2% του γερμανικού δείκτη DAX 30 και κερδών +4,3% του γαλλικού δείκτη CAC 40.

Η μαζική διοχέτευση επενδύσεων προς το ελβετικό φράγκα έγινε το 2008, όταν η ισοτιμία ήταν ιδιαίτερα ευνοϊκή (κοντά στο 1,60 - 1,62) και τα επιτόκια του ευρώ υψηλά. Τότε σχεδόν το 15% των νέων χορηγήσεων στεγαστικών δανείων γινόταν στο ελβετικό νόμισμα. Τα επιτόκια του ελβετικού νομίσματος διαμορφώνονται σε ιστορικά χαμηλά και προβλέπεται ότι θα παραμείνουν σε

σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα, σε σχέση με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά επιτόκια.

4.3. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Το πετρέλαιο παρουσίασε τις υψηλότερες απώλειες μεταξύ των εμπορευμάτων, επιταχύνοντας την υποχώρηση της τιμής του από τα ιστορικά υψηλά των 147 δολαρίων ανά βαρέλι, τιμή που είχε καταγράψει τον Ιούλιο του 2008. Το α' εξάμηνο μετά την χρεοκοπία της Lehman Brothers, οι συνολικές απώλειες που εμφάνιζε ο μαύρος χρυσός, ανήλθαν στο 65%. Οι απώλειες οδηγήθηκαν στα 33,5 δολάρια το βαρέλι προτού κατορθώσει να ανακάμψει η τιμή του. Μετά από μια ζετία, το πετρέλαιο υπολείπεται σε ποσοστό 12% της τιμής που είχε πριν την 15η Σεπτεμβρίου του 2008. Για το έτος 2011, το πετρέλαιο εμφάνισε κέρδη 8% και το φυσικό αέριο σημείωσε απώλειες 32% για την ίδια χρονιά.

Ο χρυσός εμφάνισε κέρδη ανόδου της τάξης 10%. Ο δείκτης των έξι βιομηχανικών μετάλλων υποχώρησε 23% φέτος, εξαιτίας απωλειών στον κασσίτερο, το νικέλιο και τον ψευδάργυρο. Ο άργυρος έπεσε κατά 9,3%. Η πλατίνα κατέγραψε μείωση 22% και το παλλάδιο 21%. Ο χαλκός, που χρησιμοποιείται ευρύτατα στις βιομηχανίες κατασκευών και αυτοκινήτων, σημείωσε κάμψη 37%.

Οι προθεσμιακές αγορές τροφίμων έχουν προσφέρει αποδόσεις 25% και πάνω. Στην υποχώρηση του δολαρίου και στην ενίσχυση του ευρώ, από τα μέσα του 2010 μέχρι τον Απρίλιο του 2011, αποδίδεται ανταγωνιστικό κλίμα στις προθεσμιακές αγορές για εμπορεύματα όπως σάρι, βαμβάκι, καλαμπόκι. Το κακάο έχει βουλιάξει 30% στην αγορά της Νέας Υόρκης το 2011, εξαιτίας της αύξησης της παραγωγής και της μείωσης της ζήτησης. Οι αγορές εμπορευμάτων συνολικά το 2010 προσέφεραν κέρδη 50%, όταν στα μεγάλα χρηματιστήρια τα κέρδη έφταναν γύρω στο 10-15%.

4.4. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΕΙΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ

4.4.1. Η ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΣΤΟ ΧΑΑ

Με την προσφυγή στο ΔΝΤ με δημόσιο χρέος 142% και την υπογραφή Μνημονίου το Μάιο 2009, μετά την υποβαθμιση από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας Fitch, S&P ΚΑΙ Moody's, με βαθμό C, το ζήτημα του δημοσίου χρέους, τα επικείμενα σενάρια της χρεωκοπίας και η επιστροφή στη δραχμή συζητήθηκε ακατάπαυστα και συγκρίθηκε με την παλαιότερη περίπτωση της Αργεντινής του 2001. Η Ελλάδα συμμετέχει στην Ευρωζώνη και έχει ως νόμισμα το ευρώ και οι αποφάσεις για το μέλλον της Ελλάδας θα ληφθούν σε επίπεδο Ευρωζώνης.

Την τελευταία τετραετία χάθηκαν 168,7 δισεκατομμύρια ευρώ από το Χρηματιστήριο Αθηνών, τα οποία αποτελούν το 70% της παραγωγής της χώρας κατά την διάρκεια 1 έτους. Οι ελληνικές μετοχές σημείωσαν τη χειρότερη απόδοση τάξης -37% μεταξύ των αναπτυγμένων χωρών για το έτος 2010 και σε αντιπαραβολή με τις γερμανικές μετοχές που σημείωσαν άνοδο +37%. Το αρνητικό επενδυτικό κλίμα παρέμεινε και το 2011, ως αποτέλεσμα της υπό απόδοσης σχετικά τις μετοχές των αναπτυγμένων χωρών. Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Deutsche bank για άνοδο 23% του γενικού δείκτη Χρηματιστηρίου Αθηνών ως τις 1860 μονάδες από το 2010, διαψεύστηκαν με την τιμή κλεισίματος στις 30-12-2011, στις 680 μονάδες. Η ελληνική αγορά είναι μακριά από τα υψηλά επίπεδα του 2007 κι είναι πραγματικά μη προβλέψιμο πότε θα φτάσει σε αυτή την θέση ξανά. Οι ελληνικές μετοχές δύσκολα θα θεωρηθούν «επένδυση ευκαιρίας», αφού η ύφεση κλιμακώνεται από το πρόγραμμα λιτότητας και το δημόσιο χρέος της Ελλάδος ανέρχεται στα 420 εκατομμύρια ευρώ ύψους για το έτος 2011, με συνέπεια την αναδιάρθρωση του χρέους και την ιδιωτικοποίηση κρατικών περιουσιακών στοιχείων ύψους 280 εκατομμύρια ευρώ. Η Ελλάδα απειλείται με χρεοκοπία. Τον Ιούλιο 2011 κρίθηκε εκ νέου με πιστοληπτική ανικανότητα, βαθμού CCC. Οι υποθέσεις επιστροφής στη δραχμή θεωρούνται καταστροφικά σενάρια επιστημονικής φαντασίας, καθώς θα υπάρχουν σοβαρή έλλειψη σε καύσιμα, σε

πρώτες ύλες, σε αγροτικά προϊόντα, εξαιτίας της αδύναμης ανταγωνιστικότητας της χώρας θα πραγματοποιούνται εισαγωγές.

4.4.2. ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΧΩΡΩΝ (PIIGS)

Η Ιρλανδία παρομοιάζεται με την Ελλάδα λόγω του ελληνικού δημοσιονομικού χρέους και της προσφυγής της στο ΔΝΤ αλλά παρατηρείται πως διαφέρει αρκετά. Η Ιρλανδία προσέφυγε στο ΔΝΤ με 65% δημόσιο χρέος. Το πρόβλημα με το ιρλανδικό κράτος την περίοδο της κρίσης ορίζεται καθαρά με υπερβολική έκθεση σε ομόλογα πρώτης τάξης των τραπεζών (senior bonds) παρά στην κατασπατάληση των δημοσίων πόρων όπως στην περίπτωση της Ελλάδας. Σύμφωνα με την υιοθέτηση αυστηρών μέτρων, δηλαδή τις περικοπές στο δημόσιο τομέα, την κρατικοποίηση τραπεζών, την εξάλειψη κοινωνικών παροχών αποδεικνύει πως, αποτελεί πρότυπο τήρησης του μνημονίου. Επίσης, με την πάροδο του χρόνου, καθίσταται υπόδειγμα εξαιτίας της μετατροπής της κρίσης σε ευκαιρία ανάπτυξης του τεχνολογικού τομέα της. Για το 2011, η πιστοληπτική της ικανότητα παραμένει σταθερή, αποτιμάται στο BBB+. Για την περίπτωση της Ισπανίας, το δημόσιο χρέος της ανέρχεται σε 66% και η πιστοληπτική της ικανότητα, Α από AA-, ενώ για την Ιταλία και την Πορτογαλία, BBB+ από Α και BBB- σε ΒΒ.

4.4.3. Η ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΩΛΕΙΕΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ

Η Γαλλία αποτελεί ακράδαντα την πιο υπερχρεωμένη χώρα της ευρωζώνης και αποτελεί λόγου απορίας η υποβάθμιση της, η οποία έχει κριθεί με αξιολόγηση AAA από τους οίκους αξιολόγησης Moody's, Standard and Poor's και Fitch. Το δημόσιο χρέος της ορίζεται στο 85%. Για το β' εξάμηνο 2011, οι μετοχές των τραπεζών, Societe Generale, BNP Paribas, Credit Agricole υποχώρησαν κατακόρυφα εξαιτίας της μεγάλης απήχησης της φήμης και της υποβάθμισης της δανειοληπτικής αξιοπιστίας της Γαλλίας από AAA σε AA+, ομοίως με την Αυστρία. Η μετοχή της Societe Generale έφτασε χαμηλότερα στις 11,8 %, της BNP Paribas έχασε το -9,5%, ενώ ο δείκτης συνολικά των τραπεζών της Ευρώπης απώλεσε της αξίας του 6,8% για τον Αύγουστο 2011. Η υποτίμηση των γαλλικών τραπεζών επηρέασε αρνητικά τις ελληνικές τραπεζικές μετοχές, καθώς οι γαλλικές τράπεζες Societe Generale και Credit Agricole έχουν παρουσία στο ελληνικό

χρηματοπιστωτικό σύστημα μέσα από επενδύσεις της Εμπορικής Τράπεζα και της Γενικής Τράπεζας αντίστοιχα. Επιπλέον, η Τράπεζα BNP Paribas παρουσιάζει επαρκή έκθεση σε ελληνικά ομόλογα. Μεγάλη καθοδική πορεία πραγματοποίησαν και τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, με τους κυριότερους δείκτες να καταγράφουν άμεσα απώλειες άνω του 1%, ενώ τα γαλλικά ομόλογα άρχισαν να πέφτουν ανοίγοντας την ψαλίδα (spread) από τα γερμανικά ομόλογα. Οι σημαντικές πιέσεις στα ομόλογα προκάλεσαν, σύμφωνα με traders, τις εσπευσμένες αγορές ιταλικών και ισπανικών τίτλων από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Στη Γαλλία, η μετοχή της δεύτερης μεγαλύτερης τράπεζας της χώρας, Societe Generale, υποχώρησε κάποια στιγμή περισσότερο από 22%, για να κλείσει τελικά με απώλειες 14,7%. Η Credit Agricole έφτασε 11,8% χαμηλότερα, η BNP Paribas στο -9,5% ενώ ο πανευρωπαϊκός δείκτης τραπεζικών μετοχών στο -6,7%.

Το Χρηματιστήριο του Παρισιού έκλεισε με απώλειες 5,45%, η Φρανκφούρτη στο -5,13%, το Μιλάνο στο -6,65%, η Μαδρίτη στο -5,49% και το Λονδίνο στο -3,05%. Οι κραδασμοί επηρέασαν τις ΗΠΑ, με αποτέλεσμα στη Wall Street ο δείκτης Dow Jones να κλείσει στο -4,63%, ο Nasdaq στο -4,09% και ο S&P 500 στο -4,42%. Η γαλλική κυβέρνηση υπόσχεται να μειώσει το έλλειμμα της, στο 4,6% του ΑΕΠ για το 2012 και στο 3% το 2013. Παρόλα αυτά θεωρείται ότι οι στόχοι είναι ακατόρθωτοι, σχετικά με τη βραδύτητα της οικονομικής ανάπτυξης στην έκταση της ευρωζώνης.

4.5. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΕ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ

4.5.1. ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΔΙΕΘΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΩΝ

Με αφορμή τις εξελίξεις στη συρρίκνωση των μεριδίων της παγκόσμιας αγοράς μεγάλοι χρηματιστηριακοί όμιλοι προχώρησαν σε τεράστιες αλλαγές. Επέλεξαν να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά και τα χαρτοφυλάκια τους στις διεθνείς αγορές μέσω της επίτευξης «συμμαχιών» διεθνών χρηματιστηρίων.

Η πρώτη συγχώνευση πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο 2010 με τη συνεργασία των χρηματιστηρίων της Σιγκαπούρης και της Αυστραλίας. Το Χρηματιστήριο της Σιγκαπούρης SGX κατέθεσε προσφορά 8,3 δις δολαρίων για την εξαγορά του Χρηματιστηρίου του Σίντνεϊ ASX. Η εξαγορά έγινε με

ανταλλαγή μετοχών αλλά και καταβολή μετρητών, ενώ το SGX προσέφερε 48 δολάρια Αυστραλίας ανά μετοχή του ASX. Υπό συζήτησιν τέθηκε η περίπτωση συγχώνευσης του Χρηματιστηρίου της Νέας Υόρκης, nyse euronex και του γερμανικού Χρηματιστηρίου, Deutsche Boersche, το οποίο βήμα αποτελεί αναμφίβολα τη πρόσβαση στην Ευρωπαϊκή χρηματαγορά κερδίζοντας μερίδια στην αγορά παραγώγων και μειώνοντας τις δαπάνες. Η υπερατλαντική συνεργασία, ανέρχεται στην αξία 25 δις δολαρίων. Στους οικονομικούς κύκλους επικρατεί η άποψη πως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απόρριψε τη συμφωνία συγχώνευσης στις 11/01/12 και σύνταξε αρνητική γνωμοδότηση, επειδή θεωρεί πως, θα δημιουργηθεί μονοπωλιακός ανταγωνισμός στις ευρωπαϊκές χρηματιστηριακές αγορές παραγώγων. Ως εναλλακτική κατεύθυνση έθεσε την επιλογή να πουλήσουν μία από τις κύριες δραστηριότητες παραγώγων του ομίλου.

Άλλη μία συγχώνευση προέκυψε με το London Stock Exchange, το οποίο συμφώνησε να εξαγοράσει το Χρηματιστήριο του Τορόντο έναντι 3,1 δις δολαρίων. Ωστόσο, η συμφωνία δεν είναι ακόμα ενεργή, κι αυτό διότι, προτού επικυρωθεί η συναλλαγή, απαιτείται η χορήγηση των απαραίτητων αδειών από τις εποπτικές Αρχές του Καναδά, οι οποίες θα εξετάσουν τις συνέπειες της κίνησης αυτής. Το παγκόσμιο υπόδειγμα δεν αποκλείεται να ακολουθήσει και η Ελλάδα, με το Ελληνικό Χρηματιστήριο να είναι θετικό σε συνεργασίες, όπου ο πρόεδρος δεν απέρριψε την πιθανότητα συγχώνευσης, εάν ένα μεγαλύτερο χρηματιστήριο προσέλκυε. Άλλωστε, πρωτίστη σημασία έχει η ανάπτυξη στην ευρύτερη περιοχή της Ελλάδος και η προσέλκυση ολοένα και περισσότερων επενδυτών.

Από το πρόσφατο κύμα συγχωνεύσεων και εξαγορών χρηματιστηρίων κινδυνεύει να αποκλειστεί η Ασία, λόγω των αυστηρών ρυθμιστικών κανόνων, των περίπλοκων ιδιοκτησιακών δομών και της προστατευτικής ιδεολογίας πολλών κυβερνήσεων της περιοχής. Πολλά ασιατικά χρηματιστήρια, όπως εκείνο της Βομβάης, οριοθετούν το ποσοστό που μπορεί να κατέχει ξένη εταιρία σε ινδική επιχείρηση, στο 5%. Το χρηματιστήριο του Τόκιο, δεν είναι εισηγμένο και ανήκει σε 114 μετόχους (κυρίως τράπεζες και επενδυτικούς οίκους), οι οποίοι δεν πρόκειται να ενδώσουν σε πρόταση εξαγοράς. Η ιδιοκτησιακή δομή του χρηματιστηρίου της Σαγκάης είναι μετοχική και θα απαιτούσε ριζική τροποποίηση για να εγκριθεί ενδεχόμενη εξαγορά του.

Εξίσου αξιόλογο θέμα θεωρείται η διάλυση των θεσμικών κανονισμών και των νόμων γύρω από τη διοίκηση και λειτουργία των χρηματιστηρίων. Παραμένει

άγνωστη η εξέλιξη των εργαζομένων σε χρηματιστηριακούς ομίλους, εξαιτίας της δημιουργίας κοινού συστήματος λειτουργίας. Όπως όλα δείχνουν, οι χρηματιστηριακές συναλλαγές θα εκτελούνται από υπολογιστικά συστήματα και θα πραγματοποιηθούν περικοπές σε εργασιακό προσωπικό, ενώ υπάρχει η πιθανότητα να καταργηθούν θέσεις σε τομείς όπως, οι πωλήσεις και το μάρκετινγκ.

4.5.2. ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ALPHABANK - EUROBANK

Η πορεία του τραπεζικού κλάδου αναμένεται από τις ενέργειες της Alphabank και της Eurobank, οι οποίες περιμένουν έγκριση για τη συγχώνευση των τραπεζών και των μετόχων τους εντός του Ιανουαρίου του 2012 συνεπώς αναμένεται η άνοδος με την είσοδο της συγχωνευμένης μετοχής και προστίθενται ευκαιρίες για trading. Η συγχώνευση των τραπεζών εξαρτάται από το PSI πρόγραμμα ανταλλαγής ομολόγων το οποίο εγκρίθηκε τις 21 Ιουλίου 2011 για την Ελλάδα. Τις ίδιες ευκαιρίες θα δώσουν και οι κυπριακές τραπεζικές μετοχές για την Τράπεζα Κύπρου και την Marfin Popular.

Στο παρακάτω πίνακα παρατίθεται οι αποδόσεις του ελληνικού χρηματιστηρίου για το 1^ο εξάμηνο 2011 σύμφωνα με τον δείκτη ASE/FTSE 20, δείχνοντας πως ο χρηματοπιστωτικός τομέας σημειώνει εξαιρετική κάμψη. Ο μεγάλος χαμένος την τελευταία τριετία είναι ο κλάδος των Χρηματοοικονομικών.

μετοχές δείκτη μεγάλης κεφαλαιοποίησης	σύμβολο	κλείσιμο 09/05	απόδοση από 1/1	κεφαλαιοποίηση (εκατ. ευρώ)
Ελληνικά Πετρέλαια	ΕΛΠΕ	€ 7.00	19.45%	2139.4
Μυτιληναίος	ΜΥΤΙΛ	€ 5.09	15.16%	595.5
ΟΤΕ	ΟΤΕ	€ 7.02	14.52%	3440.9
Μότορ Όιλ	ΜΟΗ	€ 8.40	12.00%	930.6
Jumbo	ΜΠΕΛΑ	€ 5.50	11.34%	714.7
ΟΠΑΠ	ΟΠΑΠ	€ 13.97	7.96%	4456.4
Τιτάν	ΤΙΤΚ	€ 17.00	3.60%	1309.8
ΔΕΗ	ΔΕΗ	€ 10.70	-0.37%	2482.4
Marfin Investment Group	ΜΙΓ	€ 0.68	-2.86%	516.1
Βιοχάλκο	ΒΙΟΧΚ	€ 3.87	-4.44%	772.0
Coca-Cola Τρία Έμφιλν	ΕΕΕΚ	€ 18.10	-6.46%	6633.5
Alpha Bank	ΑΛΦΑ	€ 3.44	-9.47%	1837.9
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	ΤΤ	€ 2.63	-10.24%	748.1
Ελλάκτωρ	ΕΛΛΑΚΤΩΡ	€ 3.00	-10.45%	531.0
Τράπεζα Κύπρου	ΚΥΠΡ	€ 2.28	-11.63%	2040.5
Eurobank EFG	ΕΥΡΩΒ	€ 3.22	-14.13%	1772.0
Εθνική Τράπεζα	ΕΤΕ	€ 4.72	-21.98%	4541.4
Marfin Popular Bank	ΜΑΡΦΒ	€ 0.75	-31.84%	1102.7
Αγροτική Τράπεζα	ΑΤΕ	€ 0.45	-39.19%	407.5
Τράπεζα Πειραιώς	ΠΕΙΡ	€ 1.00	-48.31%	1143.3
marketbet.gr	Δείκτης FTSE/ASE-20	600.91	-9.38%	38115.7

Εικόνα 8: Αποδόσεις, κεφαλαιοποιήσεις μετοχών και τιμές κλεισίματος ASE/FTSE 20 (Μάιος 2011)

Οι επιπτώσεις που καταγράφηκαν στο Χρηματιστήριο Αθηνών στον τραπεζικό τομέα για το 2011 ήταν η πτώση κατά 90 % στις μετοχές των τραπεζών συνολικά.

4.5.3. ΑΝΟΔΟΣ ΣΤΟ ΙΡΑΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Το Ιράν είναι η τέταρτη χώρα στον κόσμο σε αποθέματα πετρελαίου. Κυριότεροι εισαγωγείς του ιρανικού πετρελαίου είναι η Ιαπωνία η Κίνα, η Ινδία και η Νότια Κορέα. Οι ιρανικές μετοχές, που αναμενόταν ότι θα καταποντιστούν αντιθέτως, με έκπληξη ξεπέρασαν κάθε προσδοκία το 2010. Ο δείκτης Terix του χρηματιστηρίου της Τεχεράνης σημείωσε άνοδο 65% για το 2010 εν συγκρίσει, ο δείκτης S&P 500 της Νέας Υόρκης δεν σημείωσε σημαντικά κέρδη αυτό το έτος, καθώς η αμερικανική οικονομία αγωνίστηκε να αφήσει πίσω της την οικονομική κρίση. Τα δεδομένα αυτά φάνηκαν ιδιαίτερα υγιή συγκρινόμενα με τα αντίστοιχα των δυτικών οικονομιών, όπου τα αντίστοιχα ποσοστά πλησίαζαν το 0% - αλλά και πάλι, δείχνουν αμελητέα υπολογίσιμα μπροστά στα κέρδη του χρηματιστηρίου του Ιράν, το οποίο διαθέτει ήδη 330 εταιρείες και κεφαλαιοποίηση αγοράς άνω των 70 δισεκατομμυρίων δολαρίων, με τις ξένες επενδύσεις στο ιρανικό χρηματιστήριο αντιστοιχούν μόνο στο 0,5% του συνόλου. Για τα επόμενα χρόνια, αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά ενδεχομένως να έχουν επίσης και οι γεωπολιτικοί κίνδυνοι. Η κατάσταση στη Μέση Ανατολή παραμένει ασταθής, η επανάσταση στην Αίγυπτο θα μπορούσε να πάρει άσχημη τροπή, η Συρία είναι ένα «νεκροτομείο» και το Ιράν είναι επιρρεπές σε αιφνίδιες αναταραχές.

4.5.4. ΑΝΑΤΑΡΑΞΕΙΣ ΣΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΙΑΠΩΝΙΑΣ

Από το 2010, η ιαπωνική οικονομία έχει σημειώσει πτώση των εξαγωγών, λόγω της εξάντλησης των κρατικών κεφαλαίων και της υποχώρησης της εξωτερικής ζήτησης. Τον Μάρτιο 2011 αποτέλεσε κορύφωση. Η έκρηξη στον αντιδραστήρα του πυρηνικού εργοστασίου στη πόλη Φουκουσίμα της Ιαπωνίας, προκάλεσε επιρροές και αναταραχές στο ιαπωνικό γιεν με υποχώρηση έναντι του αμερικανικού δολαρίου με αποτέλεσμα να επιφέρει σε σημαντικές απώλειες στο Χρηματιστήριο του Τόκιο. Η καταστροφή ώθησε το γιεν σε ιστορικά υψηλά επίπεδα έναντι του αμερικανικού δολαρίου. Για την κάλυψη του κόστους της καταστροφής, παρατηρήθηκε μείωση του ΑΕΠ της Ιαπωνίας κατά 2,5%-4% και του ρυθμού βιομηχανικής παραγωγής. Ο άμεσος αντίκτυπος αποτέλεσε η μείωση της παραγωγής και των εξαγωγών, και αύξηση των εισαγωγών όπως προειπώθηκε.

Επηρέασε και την κινεζική βιομηχανία ως προμηθευτής σε ηλεκτρονικά εξαρτήματα για την δημιουργία ηλεκτρονικών αγαθών και μηχανολογικού εξοπλισμού. Επίσης και τις εξαγωγές της κατά 13% προς την Ιαπωνία σε κινεζικά προϊόντα, σημειώνοντας επιπτώσεις στη κινεζική υφαντουργία και στη βιομηχανία επεξεργασμένων τροφίμων. Τέλος, συνέπεια προήλθε η νομισματική συμφωνία ανάμεσα στην Κίνα και την Ιαπωνία, με βάση την οποία το κινέζικο γουάν και το ιαπωνικό γιεν θα είναι άμεσα μετατρέψιμα, στις εμπορικές συναλλαγές, χωρίς την ενδιάμεση μετατροπή τους πρώτα σε δολάριο. Θεωρείται η πιο σημαντική μέχρι σήμερα επιτυχία του Πεκίνου στη στροφή νομισματικής πολιτικής από το 2008.

4.6. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΕΣ

4.6.1. ΠΡΟΟΔΟΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΣΤΗΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Η ιρλανδική κυβέρνηση διοχέτευσε ένα μεγάλο μέρος του προϋπολογισμού της σε αναπτυξιακούς φορείς. Τον Δεκέμβριο 2009, ανακοινώνει 3ετές αναπτυξιακό σχέδιο, το οποίο στηρίζεται στην προσέλκυση ξένων επενδυτών προσεγγίζοντας τους με το δέλεαρ της χαμηλής φορολόγησης, του 12,5%. Η απόφαση της Twitter να εγκατασταθεί στην Ιρλανδία, δείχνει ότι η Ιρλανδία είναι ακόμα μαγνήτης για τις πολυεθνικές εταιρείες. Εκτός από το Twitter, η Ιρλανδία φιλοξενεί τη Google, το Facebook, το LinedIn, τη Zynga, τη Microsoft, την IBM, την Oracle, την Intel, την Apple και την HP. Επιπλέον, επιμένει ακράδαντα στην τήρηση του μέτρου Double Irish, που δίνει την δυνατότητα στις πολυεθνικές εταιρείες να μειώσουν το φόρο σε 2,4%. Η κυβερνητική υπηρεσία επένδυσε περίπου 350 εκατομμύρια σε νέα επιχειρηματικά σχέδια και εμπορευματοποίησε την επιχειρηματική έρευνα.

Επιπλέον, τα θετικά χαρακτηριστικά της είναι ότι διαθέτει εργασιακή ευελιξία, υγιές νομικό και δικαστικό σύστημα. Παρουσιάζει ανάκαμψη στις εξαγωγές και στον τουρισμό. Τέλος, η διεθνή κατάταξη στην λίστα επιχειρηματικότητας, «doing business», βρίσκεται στην 9η θέση ενώ, η Ελλάδα στη 109η θέση.

4.6.2. ΣΥΝΟΔΟΙΠΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΙΝΑ Η ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ

Γεωγραφικά, η Σιγκαπούρη πρόκειται για τον σημαντικότερο εμπορικό κόμβο για την Νότια ανατολική Ασία και είναι ένα από τα μεγαλύτερα λιμάνια που χαρακτηρίζεται για την εμπορευσιμότητα αμέτρητων containers. Για το 2010, η Σιγκαπούρη μαζί με το Χονγκ Κονγκ αποτελούν τόποι για επιτυχημένες επενδύσεις με αφορμή τις ελεύθερες εμπορικές συμφωνίες, την χαμηλή φορολόγηση και την στήριξη που προσφέρει η κεντρική τράπεζα. Προσεγγίζει μια ευέλικτη ρυθμιστική παρέμβαση στα θεσμικά κεφάλαια (hedge funds) καθώς και στα συμβόλαια διαχείρισης ακίνητης περιουσίας (trusts). Η οικονομία βασίζεται επιπλέον στις εξαγωγές μεταποιημένων εισαγόμενων πρώτων υλών. Η βιομηχανία μεταποίησης περιλαμβάνει ηλεκτρονικά, πετρελαιοειδή, χημικά, μηχανολογικά και βιοϊατρικά προϊόντα και αποτελούσε το 26% του ΑΕΠ το 2005.

4.6.3. ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΟΙ ΧΩΡΕΣ BRIC

Οι αναδυόμενες αγορές, ξεπέρασαν τις αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης για τα έτη 2008 και 2009. Σύμφωνα με μελέτη της Παγκόσμια Τράπεζας, το 2010, οδηγήθηκαν σε ραγδαία ανάπτυξη διεκδικώντας το 26% του παγκόσμιου ΑΕΠ ενώ, για το 2011 το 45%. Απέδειξαν στις δυτικές ανεπτυγμένες οικονομίες πως, υπερέχουν δίχως αυτές. Οι ταχύτερα αναπτυσσόμενες οικονομίες είναι η Κίνα, η Ινδία, η Βραζιλία και η Αργεντινή, στις οποίες διοχετεύονται τα τελευταία χρόνια τεράστια ποσά κεφαλαίων, ανοίγοντας ευκαιρίες επενδύσεων και άνθιση στην αγορά εργασίας, με φόβο να αυξηθούν οι τιμές των αγαθών, οι τιμές στις αγορές ακινήτων και μετοχών.

Για την Βραζιλία, παρά τα προβλήματα της υψηλής φορολόγησης, τον προστατευτισμό, την φτώχεια, το έγκλημα και την διαφθορά, ο ρυθμός ανάπτυξης το 2010 έφτασε το 7,5% ενώ, το 2011 στο 3,5%. Οι εξαγωγές της κινούνται μεταξύ 13% - 14%, ενώ αντίστοιχα της Κίνας φτάνει στο 40%. Άλλος ένας παράγοντας ενίσχυσης του ξένου επενδυτικού ενδιαφέροντος είναι η υποχώρηση των επιτοκίων, που έχουν φθάσει στο επίπεδο του 11,25%, από 26,5% που βρίσκονταν το 2003. Την ίδια στιγμή, τα βραζιλιάνικα αμοιβαία κεφάλαια δίνουν ετήσιες αποδόσεις της τάξης του 17%, με τα Βορειοαμερικανικά αμοιβαία να μην

ξεπερνούν το 8,6%. Η βραζιλιάνικη οικονομία φιλοδοξεί να ξεπεράσει τις βρετανικές, ιταλικές και γαλλικές οικονομίες, έχοντας για να καταλάβει την τέταρτη θέση μέχρι τα τέλη της δεκαετίας.

Η Κίνα θεωρείται το σώμα και η Ινδία ο εγκέφαλος της ανάπτυξης της Ασίας. Η Κίνα θεωρείται η βιομηχανική καρδιά της γης, τον καιρό που διανύουμε ενώ, η Ινδία έχει δώσει βάθρο σε μηχανισμούς της αγοράς και σε νέες τεχνολογίες. Πολλές ινδικές εταιρείες ψάχνουν να βρουν ευκαιρίες για να πουλήσουν τα προϊόντα τους στις αφρικανικές αγορές. Από αυτές οι μεγαλύτερες που δραστηριοποιούνται εκεί, η ινδική εταιρεία κινητής τηλεφωνίας Bharti Airtel, η Tata Motors (TTM), η μεγαλύτερη αυτοκινητοβιομηχανία της Ινδίας, η Essar Group με έδρα τη Mumbai επενδύει στην αφρικανική βιομηχανία χάλυβα, η Karuturi Global, η εταιρεία από την Bangalore που θεωρείται η μεγαλύτερη παραγωγός τριαντάφυλλων στον κόσμο Στην Κίνα μέσω του Outsourcing, επιχειρήσεις του δυτικού κόσμου έχουν εγκατασταθεί στην Κίνα και παράγουν τα πρωτογενή προϊόντα τους (Made by USA in China).

5. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

5.1. ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Για το 2012 – 2013, η παγκόσμια ανάπτυξη προβλέπεται αρνητική και υποτονική και τα μέτρα λιτότητας θα επιβαρύνουν τις κρατικές δαπάνες Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και των αναπτυσσόμενων ευρωπαϊκών χωρών. Η έλλειψη του ευρωπαϊκού Σχεδίου διάσωσης από τους αρμόδιους της Ευρωζώνης, θα συνεχίσει να επιβαρύνει τον τραπεζικό τομέα και την παγκόσμια ανάπτυξη στο 3,2% το 2012. Αν η ανάπτυξη είναι τόσο χαμηλή προβλέπεται η γερμανική οικονομία να συρρικνωθεί κατά 0,5%. Το τραπεζικό σύστημα θα περάσει σε απολύσεις και ο ιδιωτικός τομέας θα βρεθεί σε συνθήκες απόμολχευσης. Προβλέπεται πως, οι υπερχρεωμένες χώρες της Ευρωζώνης, όπως η Ελλάδα θα υπαχθούν σε πτωχευτικό κανονισμό, ενώ για τις υπόλοιπες χώρες θα πρέπει να δεσμευτούν πως θα υπάρξει περιορισμός των χρεών τους και θα προχωρήσουν σε εξυγίανση τους προϋπολογισμούς τους. Πιθανολογείται πως, το ποσοστό του χρέους να μειωθεί εντός 20 ετών σε επίπεδα κάτω του 60% του ΑΕΠ με μια συμφωνία εξόφλησης χρεών.

Αναμένονται διαρθρωτικά μέτρα για τις ΗΠΑ και αναπτυσσόμενες οικονομίες, καθώς και για την οικονομία της Ελβετίας. Επιπλέον, συζητείται ενδεχόμενος τρίτος κύκλος ποσοτικής χαλάρωσης για την οικονομία των ΗΠΑ, να εμπλουτιστούν πρόσθετες αγορές βρετανικών κρατικών ομολόγων στο Ηνωμένο Βασίλειο και εύλογη πιθανότητα για μια περαιτέρω παρέμβαση στην Ελβετία.

5.2. Η ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Η πρόβλεψη για τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια είναι δυσμενείς καθώς προβλέπεται μια πτώση 16% της αξίας των μετοχών. Ο αμερικανικός δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης, ο S&P θα συνεχίσει να είναι σε πτωτικά επίπεδα καθώς και οι δείκτες Tokyo Topix, Stoxx Europe 600 και MSCI AC Asia Pacific (εξαιρουμένης της Ιαπωνίας) θα υποχωρήσουν. Τα ασιατικά χρηματιστήρια να καταγράψουν άνοδο των 14 % εκτός της Ιαπωνίας. Τα ασιατικά κέρδη ανά μετοχή για το 2012 προβλέπεται να αυξηθούν 5,6% και για το 2013, 12%.

Η βαρύτητα στις αναδυόμενες αγορές αποτυπώνεται σε κλαδικό επίπεδο, προτείνονται αυξημένες θέσεις στους τομείς πρώτων υλών και υψηλής τεχνολογίας. Προβλέπεται οι αποδόσεις των 10ετών ομολόγων των ΗΠΑ θα παραμείνουν άνω του 2% και τελικά να κινηθούν ανοδικά προς το 3,3% μέχρι το τέλος του 2013. Οι νομισματικές πολιτικές θα ξεχωρίσουν στα νομίσματα της Κίνας της Ινδίας και της Ταϊβάν ενώ, αναμένεται να υποχωρήσει αισθητά το αμερικανικό δολάριο έναντι του μεξικάνικου πέσο, του κινεζικού γουάν και της βρετανικής λίρας.

5.3. ΤΑ ΝΕΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑ «ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ» ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΕΝΑΝΤΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΔΟΛΑΡΙΟΥ, ΙΑΠΩΝΙΚΟΥ ΓΙΕΝ ΚΑΙ ΕΛΒΕΤΙΚΟΥ ΦΡΑΓΚΟΥ

Μετά την ανατίμηση του ελβετικού φράγκου έναντι του ευρώ, τα σενάρια για απόσυρση του ευρώ και διάλυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οδηγούν επενδυτές από την Ελλάδα, Πορτογαλία, Ιταλία να αναζητούν νέες αγορές για την τοποθέτηση των κεφαλαίων τους. Στην Ελλάδα, η έξοδος κεφαλαίων ανέρχεται στο ¼ των συνολικών καταθέσεων (60 δις ευρώ σε μετρητά) από τα τέλη του 2009, όπου η χώρα προσέφυγε στην βοήθεια του Διεθνές Νομισματικού Ταμείου.

Παραδοσιακά, αναζητείται ένα νόμισμα στα πλαίσια υψηλής ρευστότητας, με δυνατή οικονομία, και να έχει μια νομισματική συντηρητική πολιτική. Επικρατέστερα νομίσματα εντός της Ευρώπης είναι η νορβηγική κορώνα και η σουηδική κορώνα. Οι προβλεπόμενοι προορισμοί εκτός Ευρωζώνης είναι τα νομίσματα αναδυόμενων αγορών, τα νομίσματα που σχετίζονται με εμπορεύματα και επενδυτικά προϊόντα, αν και υπάρχουν ορισμένες επιφυλάξεις. Για τις αναδυόμενες αγορές προτείνει το ρεάλ της Βραζιλίας και το δολάριο του Χονγκ Κονγκ, αν και αντιμετωπίζουν υψηλή μεταβλητότητα στις συναλλαγματικές αγορές. Για τα νομίσματα που σχετίζονται με την αποδοτικότητα των εμπορευμάτων, το πετρέλαιο και ο χρυσός, προτείνονται το αυστραλιανό δολάριο, το δολάριο του Καναδά και της Νέας Ζηλανδίας. Αν και παρόλο αυτά, κυρίαρχο νόμισμα κατατάσσεται μετά το αμερικανικό δολάριο και το γιεν της Ιαπωνίας. Πολλοί επενδυτές τοποθετούν τα χρήματά τους σε επενδυτικά προϊόντα της Σιγκαπούρης και στις Μπαχάμες.

5.4. ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΕ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Με τις επενδύσεις σε τομείς ενέργειας επιτυγχάνεται καλύτερη ενεργειακή ασφάλεια, βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου επομένως προβλέπεται επενδυτική δραστηριότητα για τα επόμενα 50 χρόνια. Σύμφωνα με προβλέψεις της IEA οι παγκόσμιες ενεργειακές απαιτήσεις μέχρι το 2035 θα αυξηθούν 49%. Οι χώρες της Ευρώπης και της Κεντρικής Ασίας μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης, γνώρισαν οικονομική ανάπτυξη καταλαμβάνοντας κυρίαρχη θέση των πιο οικονομικά ανθισμένων στον κόσμο. Η ζήτηση πρωτογενούς ενέργειας στην περιοχή, αναμένεται να αυξηθεί κατά 50% έως το 2030, εφόσον καλυφθούν οι απαιτούμενες επενδύσεις στην περιοχή. Εκτιμάται ότι 1,3τρις δολάρια θα πρέπει να εξασφαλιστεί για τη διαθεσιμότητα του πετρελαίου, του φυσικού αερίου, και του άνθρακα. Η οικονομική κρίση επιβράδυνε τη ζήτηση ενεργειακών προϊόντων. Η κλιματική αλλαγή είναι γεγονός πως, θα υπάρξει είτε έχουμε κρίση είτε όχι.

Οι Αμερικανοί ερευνητές στο πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας, Ντέιβις, χρησιμοποίησαν τις σημερινές τιμές των μετοχών πετρελαϊκών εταιριών και εναλλακτικής για να προβλέψουν την πιθανή ημερομηνία ανάπτυξης των εναλλακτικών καυσίμων η οποία, δείχνει πως το πετρέλαιο θα τελειώσει πριν αναπτυχθούν οι εναλλακτικές ενέργειες. Το πετρέλαιο υπολογίζεται πως θα στερέψει μέχρι το 2050 και οι εναλλακτικές πηγές ενέργειας δεν θα είναι έτοιμες για να καλύψουν τις ανάγκες πριν το έτος 2140.

Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις για το 2010-2011, οι οποίες επιβεβαιώθηκαν πως οι τομείς ενέργειας θα δραστηριοποιηθούν ως εξής:

- οι αναδυόμενες αγορές θα αποτελέσουν την ταχύτερα αναπτυσσόμενη περιοχή για εξαγορές και συγχωνεύσεις, στις εταιρείες φυσικού αερίου και πετρελαίου από κρατικές φορείς στην Ρωσία, Νότια Κορέα, Νότιο Αφρική, Βραζιλία, Ινδία, Μαλαισία.
- αυξάνονται οι προσδοκίες για την προώθηση της ηλιακής ενέργειας, προβλέπεται οι οικιακοί καταναλωτές και οι μικρές επιχειρήσεις να υιοθετούν ηλιακές τεχνολογίες σε λειτουργία.
- Οι κυβερνήσεις επενδύουν στο θέμα της πράσινης ενέργειας και επιβάλλεται εκπαίδευση για τη δημιουργία «πράσινων» θέσεων εργασίας.

- καθίσταται ολοένα και σημαντικότερη η σημασία των υδάτινων πόρων για την ενέργεια και για την παραγωγή καυσίμων.
- ο τομέας της δύλισης κινείται ανατολικά, προς την Ασία παρόλο που είναι δύσκολο να γνωρίζουμε κατά πόσο θα καλυφθεί η απαιτούμενη ζήτηση.
- σημειώνονται τάσεις αναγέννησης στην πυρηνική ενέργεια και μετάβασης τους σε αναπτυσσόμενες χώρες Ευρώπης, Μέσης Ανατολής και Κίνας. Οι λόγοι που οδήγησαν στην μετακίνηση αυτή είναι η αποφυγή μίας πηγής παραγωγής πυρηνικής ενέργειας και ο περιορισμός της χρήσης πετρελαίου για λόγους εξοικονόμησης και περιορισμού των εκπομπών ρύπων.
- τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, ιδιαίτερα τα υβριδικά ηλεκτρικά με επαναφορτιζόμενη μπαταρία (plug-in) και τα καθαρά ηλεκτρικά αυτοκίνητα δίνουν ώθηση στην αγορά οχημάτων, αφού η ζήτησή τους θα πολλαπλασιαστεί στα επόμενα έτη.

Η Βρετανία αποτελεί πρωτοπόρο προσπαθώντας να εκμεταλλευθεί την κλιματική αλλαγή εξερευνώντας την δημιουργία υποδομών, οι οποίες θα προσαρμοστούν στις νέες περιστάσεις που υποδεικνύει η κλιματική αλλαγή. Η κλιματική αλλαγή με την αύξηση της θερμοκρασίας, με ακραία καιρικά φαινόμενα, όπως η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, θα έχει συνέπειες στα δίκτυα ενέργειας, υδροδότησης και τηλεπικοινωνιών. Η βρετανική κυβέρνηση επιδιώκει να συλλέξει οικονομικά οφέλη επενδύοντας στην έρευνα τεχνικών φορέων σε τομείς της μηχανολογίας, στις τηλεπικοινωνίες και της περιβαλλοντολογίας με σκοπό να δημιουργήσει μια οικονομία προσοδοφόρα για αξιοποίηση των επενδύσεων ενέργειας και τεχνολογίας, οπότε αναμένεται άνοδος στο χρηματιστήριο του Λονδίνου σ' αυτούς τους κλάδους.

Μετά την έκρηξη του πυρηνικού αντιδραστήρα στην Ιαπωνία, οι κυβερνήσεις ανέβαλαν τα σχέδια τους για δημιουργία πυρηνικών εργοστασίων εξαιτίας της κρίσης. Όσο αφορά οι τομείς που σχετίζονται με την πυρηνική ενέργεια, πρόκειται να απασχολήσουν τους επενδυτές. Η πυρηνική ενέργεια που προέρχεται από τους πυρηνικούς αντιδραστήρες πρόκειται να καλύψει το 20% του ηλεκτρικού ρεύματος παγκοσμίως μέχρι το 2035. Η ανάπτυξη σ αυτούς τους κλάδους θα αποβεί προσοδοφόρα.

5.5. ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ

Οι προβλέψεις για τα εμπορεύματα εκφράζουν τις προβλέψεις της παγκόσμιας οικονομίας. Οι τοποθετήσεις για το 2012 των διεθνών αναλυτών, εντάσσουν εμπορεύματα, για τα Ενεργειακά εμπορεύσιμα προϊόντα μέταλλα και τα γεωργικά προϊόντα, που έχουν αντοχή σε προηγούμενες υφέσεις. Η Κίνα θα επηρεάσει για ακόμα ένα έτος τις τιμές αρκετών εμπορευμάτων.

5.5.1.ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Πετρέλαιο: Στα σημερινά επίπεδα τιμών, η ζήτηση ξεπερνά την προσφορά. Η ανισορροπία στις αγορές ενέργειας, καθώς οι παραγωγοί δυσχεραίνουν να αναπτυχθούν, θα περιορίσει τους πόρους και θα φέρει σε υψηλότερες τιμές πετρελαίου. Το brent θα κυμανθεί 127,50 δολάρια/βαρέλι (+15%), ενώ το αργό 122,50 δολάρια/βαρέλι. Η άντληση πετρελαίων στη βόρεια θάλασσα και στη Δυτική Αφρική κυμαίνεται σε σταθερό περιβάλλον και επιπλέον, θα ενεργοποιηθεί ξανά η παραγωγή πετρελαίου στη Λιβύη, το εμπάργκο στο Ιράν θα δυναμιτίσει την κατάσταση ενώ, οι αναδυόμενες αγορές θα αναζητήσουν περισσότερους πόρους άντλησης πετρελαίου στη παγκόσμια αγορά.

Φυσικό αέριο: Το φυσικό αέριο αναμένεται να έχει μια υπερβάλλουσα προσφορά το 2012. Τα αποθέματα σε ετήσια βάση αναμένεται να φθάσουν σε επίπεδα ρεκόρ από τα τέλη Μαρτίου έως το τέλος Οκτωβρίου 2012 προκαλώντας την υποχώρηση των τιμών.

5.5.2. ΜΕΤΑΛΛΑ

Χρυσός: Ο χρυσός αναμένεται να έχει μεγάλη ζήτηση, καθώς οι επενδυτές αναζητούν ασφαλή καταφύγια. Όσο για τη διακύμανση των τιμών του αναμένεται να αυξηθεί, υπολογίζεται στα 23%. Οι κεντρικές τράπεζες γίνονται ακόμα πιο δυνατές αγοραστές χρυσού, ειδικά στις αναδυόμενες αγορές Ασίας.

Αλουμίνιο: Οι αναλυτές της παρατηρούν πως, ότι οι τιμές βρίσκονται κάτω από το οριακό κόστος και ορισμένοι παραγωγοί υψηλού κόστους περιορίζουν την παραγωγική τους ικανότητα.

Χαλκός: Ένα βασικό μέταλλο που υπο-αποδίδει κατά τη διάρκεια παγκόσμιων οικονομικών υφέσεων, αλλά αναμένεται να παρουσιάσει καλύτερη απόδοση από τα υπόλοιπα βασικά μέταλλα με ετήσιο κλείσιμο στα 9.000 δολ./τόνο. Οι αναλυτές πιστεύουν ότι θα μπορούσε να χρειαστεί να φτάσουμε έως το 2014, μέχρις ότου η προσφορά αναπληρωθεί επαρκώς.

Νικέλιο: Οι τιμές του νικελίου συνδέονται με την κινεζική παραγωγή ανοξείδωτου χάλυβα και των κινεζικών εξαγωγών, οι οποίες φαίνεται πως θα κινηθούν καθοδικά εξαιτίας της μείωσης της βιομηχανικής παραγωγής.

Ασήμι: Το ασήμι είναι ένα ακόμη ασφαλές καταφύγιο το οποίο είναι φθηνό σε σχέση με το χρυσό. Ωστόσο, εφόσον η βιομηχανική παραγωγή έχει μειωθεί, σαφώς και τα ποσοστά ζήτησης, οι τιμές του ασημιού είναι ασταθείς και ευάλωτες.

Λευκόχρυσος: Η πλατίνα έχει περιορισμένη επενδυτική ζήτηση. Η παγκόσμια οικονομική ύφεση και ο περιορισμός των έκτακτων δαπανών θα μπορούσαν να προκαλέσουν πτώση της ζήτησης.

5.5.3. ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ

Τα γεωργικά εμπορεύματα αναφέρονται σε περιόδους εμπορίας στις ΗΠΑ. Για το σιτάρι (Ιούνιος-Μάιος), για το βαμβάκι (Αύγουστος-Ιούλιος), για το καλαμπόκι και για την σόγια (Σεπτέμβριος-Αύγουστος), ζάχαρη και καφές (Οκτώβριος-Σεπτέμβριος)

Βαμβάκι: Η μείωση των λιανικών πωλήσεων στις αναπτυγμένες αγορές έχει προκαλέσει την υποχώρηση της ζήτησης για το βαμβάκι, σε ποσοστό 20%. Επιπλέον, η απουσία μιας λύσης στην κρίση χρέους της Ευρώπης θα δημιουργήσει, πίεση στις τιμές.

Οι εισαγωγές από τη Κίνα αναμένεται να παρουσιάσουν σημαντική επιβράδυνση το Μάρτιο και ζήτηση για εξαγωγές των ΗΠΑ μειώνεται.

Καφές: Οι προβλέψεις της προσφοράς είναι καθοδικές, καθώς η παραγωγική δραστηριότητα υποχωρεί στη Βραζιλία, το Βιετνάμ και τη Κολομβία. Με αποτέλεσμα να αυξηθούν οι τιμές.

Ζάχαρη: Η προσφορά ζάχαρης στο βόρειο ημισφαίριο αναμένεται να αυξηθεί, ενώ και η παραγωγή της Βραζιλίας αναμένεται επίσης να είναι ισχυρότερη από την αναμενόμενη. Μετά τις πλημμύρες, η παραγωγή ζάχαρης της Ταϊλάνδης, έχει επίσης ξαναρχίσει πιέζοντας τις τιμές της ζάχαρης.

Καλαμπόκι: Οι τιμές του καλαμποκιού αναμένεται να κάμψουν κατά 17%, καθώς ο αυξημένος όγκος της κτηνοτροφίας δείχνει μια αυξημένη ζήτηση για ζωοτροφές στις ΗΠΑ από εκείνη που προς το παρόν παρατηρείται από το αρμόδιο αμερικανικό υπουργείο. Οι υψηλές τιμές, ωστόσο, προκαλούν την αύξηση της παραγωγής σε χώρες όπως η Αργεντινή, η Βραζιλία και η Ουκρανία, μειώνοντας τη ζήτηση για εξαγωγές των ΗΠΑ.

Σιτάρι: Η παραγωγή και η προσφορά σιταριού έχουν μετατοπιστεί από έλλειμμα σε πλεόνασμα, αναμένεται πτώση κατά 7%. Παρατηρήθηκαν ελλείψεις στις ΗΠΑ, αλλά οι πιο φθηνές εναλλακτικές ποσότητες σιταριού από την ΕΕ και την Αργεντινή αναμένεται να φέρουν εκτός συναγωνισμού τις αμερικανικές εξαγωγές.

Σόγια: Η μειωμένη παγκόσμια ζήτηση για σογιέλαιο και η επαρκής προσφερόμενη ποσότητα από τη Βραζιλία έχουν επέμβει δραματικά στη μείωση της ζήτησης για το εξαγόμενο προϊόν των ΗΠΑ τη περίοδο 2011-12, αν και το αμερικανικό σογιέλαιο είναι πιθανό υποστεί ανάκαμψη το 2012 καθώς θα γίνεται αναπλήρωση των περιορισμένων αποθεμάτων του.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η χρηματοπιστωτική κρίση 2008 επηρέασε όλες τις διεθνείς χρηματαγορές, με τεράστιες απώλειες στην διάρκεια 2008-2011. Τέτοιες επιπτώσεις έχουν να διαπιστωθούν από την εποχή της μεγάλης κρίσης του 1929. Οι οικονομίες προχώρησαν σε πολιτικές αναδιάρθρωσης και στήριξης των κρατών με πακέτα διάσωσης, αποκρατικοποιήσεις και περικοπές δαπανών. Προγράμματα λιτότητας για τη μείωση των κρατικών ελλειμμάτων εκπονήθηκαν σχεδόν παντού στην Ευρώπη.

Για τις ΗΠΑ, το χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης μετά τις απώλειες 50% του δείκτη (για το 2008), στα τέλη 2011 σημείωσε επάνοδο στα επίπεδα του 2007. Στην Ευρώπη, οι χώρες της Μεσογείου, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ελλάδα κινούνται όλο και πιο καθοδικά με απώλειες στους γενικούς δείκτες των χρηματιστηρίων τους από 40% έως 85% με εξαίρεση την Ιρλανδία έχει σημειώσει βελτίωση συγκρατώντας το -65% για την τελευταία διετία. Η Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο βρίσκεται σε ευνοϊκότερη θέση ως πιο ανεπτυγμένες οικονομίες, με πτώση 10% και 20% περίπου. Η Ελβετία έχασε την κυριαρχία της ως σταθερή οικονομία, με απώλειες 30-40% τον τελευταίο χρόνο. Η Ευρωζώνη βρίσκεται σε κατάσταση αδιέξοδου και το σενάριο κατάρρευσης του ευρώ εντείνεται να επικρατήσει αν δεν βρει σχέδιο διάσωσης για τις χώρες που βρίσκονται στα όρια της χρεωκοπίας. Στις ΗΠΑ, αναμένεται να δοθεί τρίτο πακέτο στήριξης για την αποκατάσταση της ρευστότητας της οικονομίας.

Για τις ασιατικές αγορές, η Ιαπωνία έχει ζημιωθεί ανεπανόρθωτα, ο χρηματιστηριακός της δείκτης έχει χάσει το 55% περίπου της αξίας του σήμερα, όπου συντέλεσε το γεγονός της καταστροφής από την πυρηνική έκρηξη εκτός της κρίσης. Η Κίνα υπερτερεί λόγω της ανάπτυξης της, αν και έχει επιβραδυνθεί η βιομηχανία και οι εξαγωγές της από την περίοδο του 2008 που έφτασε στο -40% της χρηματιστηριακής της αξίας. Σε δρόμο άνθισης και κερδοφορίας οδηγήθηκε η Βραζιλία και η Ινδία αποτυπώνοντας χρηματιστηριακά κέρδη, 60% και 40% αντίστοιχα για το 2011, ξεπερνώντας τις επιπτώσεις της κρίσης.

Όσο αφορά τις αλλαγές, στα νομίσματα παρατηρείται μεταστροφή στην τοποθέτηση επενδύσεων στην Ευρώπη σε πιο σταθερές οικονομίες και συντηρητικές νομισματικές πολιτικές μετά την υποτίμηση του ελβετικού φράγκου και το πλαφόν της ισοτιμίας του με το ευρώ στο 1,20. Τα νομίσματα της Νορβηγίας

και της Σουηδίας θα επικρατήσουν στις επιλογές των επενδυτών ενώ, στις αναδυόμενες αγορές το νόμισμα της Βραζιλίας, το νόμισμα της Ινδίας και το δολάριο του Χονγκ Κονγκ είναι υπερτιμημένα τα τελευταία δύο χρόνια από το κυρίαρχο ιαπωνικό γιεν.

Η πορεία στα εμπορεύματα δείχνει τη τιμή του πετρελαίου, του χρυσού και του χαλκού να ανεβαίνει ενώ, το φυσικό αέριο, το ασήμι, το αλουμίνιο και το νικέλιο να πέφτει. Για τα προϊόντα, η τιμή του καφέ παρουσιάζει άνοδο, ενώ της ζάχαρης κάθοδο. Το σιτάρι και το καλαμπόκι κατέγραψαν κάμψη λόγω ζήτησης των κτηνοτροφικών προϊόντων και υπερπροσφοράς από τις ευρωπαϊκές χώρες. Οι λιανικές πωλήσεις έχουν περιοριστεί καθώς, και η ζήτηση στο βαμβάκι.

Οι αγορές δραστηριοποιήθηκαν σε τομείς εκμετάλλευσης της εναλλακτικής ενέργειας και προσπαθούν να δημιουργήσουν κατάλληλες υποδομές για να προστατευθούν μεταγενέστερα από τις κλιματικές αλλαγές του πλανήτη. Επιπλέον, στις αναδυόμενες αγορές Βραζιλίας, Ινδίας παρατηρήθηκε άνθιση στους κλάδους πρώτων υλών, τεχνολογίας και στις εξαγωγές. Ο τραπεζικός, ο κλάδος ακινήτων και κατασκευών κατέγραψε τις μεγαλύτερες καθοδικές μεταβολές σε όλη την επικράτεια από την έναρξη της κρίσης μέχρι σήμερα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

I. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βούλγαρης Σπυρίδων, Νικόλαος Τριανταφυλλόπουλος, (Νοέμβριος 2009), «Η κρίση των ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου, τα αίτια και οι μηχανισμοί της», ΣΕΙΡΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 15 (12) σελ. 221-236, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ευσταθόπουλος Γιάννης, (Οκτώβριος 2009), «Από την κοινωνική ευθύνη στην κοινωνική χρησιμότητα των τραπεζών», σελ.17-28, ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΟΤΟΕ

Δρ.Π.Κιόχος-Δρ.Γ. Παπανικολάου-Α.Κιόχος, (2001), “Διαχείριση χαρτοφυλακίου και χρηματοοικονομικών κινδύνων”, Εκδ. Σταμούλης, Αθήνα

Δρ.Π.Κιοχος-Δρ.Γ. Παπανικολάου-Α.Κιοχος, (2003), «Χρηματιστήριο Αξιών και παραγώγων Αθηνών», Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα

Κολλιντζάς, Ψαλιδόπουλος, (2009), «Οι κρίσεις του 1929 και του 2008 και οι πολιτικές αντιμετώπισης τους», ΔΙΑΛΕΞΗ ΣΕ ΗΜΕΡΙΔΑ ΒΟΥΛΗΣ

Προβόπουλος Γεώργιος Α., (Νοέμβριος 2009), “ Η Κρίση του 1929, η ελληνική οικονομία και οι εκθέσεις της τράπεζας Ελλάδος για τα έτη 1929-1940”, ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Προβόπουλος Γεώργιος Α., (Νοέμβριος 2009), Οι δύο παγκόσμιες κρίσεις και η ελληνική οικονομία”, ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Προβόπουλος Γεώργιος Α., (2008), Έκθεση Διοικητή για το έτος 2007, Αθήνα, τράπεζα της Ελλάδος

Προβόπουλος Γεώργιος Α., (Απρίλιος 2009), Έκθεση Διοικητή για το έτος 2008, Αθήνα, τράπεζα της Ελλάδος

Προβόπουλος Γεώργιος Α., (Απρίλιος 2010), Έκθεση Διοικητή για το έτος 2009, Αθήνα, τράπεζα της Ελλάδος

Προβόπουλος Γεώργιος Α., (Απρίλιος 2011), Έκθεση Διοικητή για το έτος 2010, Αθήνα, τράπεζα της Ελλάδος

Πρωτοπαπάς Διονύσης, Σύμβουλος Ο.Ε.Υ.Α, (Νοέμβριος 2009), «Τραπεζικές εξελίξεις», Γραφείο Υπουργείο Οικονομικών

Θ.Ραπάνος Βασίλης, Πρόεδρος ΕΕΤ, (Ιούνιος 2010), «Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα το 2009, σελ. 23-25, 74-79, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Χαρδουβέλης Γκίκας, (Ιανουάριος 2008), “Διεθνής Χρηματοπιστωτική Κρίση 2007 & οικονομικές συνέπειες”, Τράπεζα Eurobank

DELOITTE Χατζηπαύλου Σοφιανός και Καμπάνης Α.Ε. , (Νοέμβριος 2010), «ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ: «η αναφορά προβλέψεων της deloitte για τον κλάδο ενέργειας

εστιάζει στην αειφορία υπό δύσκολες συνθήκες», Μελέτη “Energy Predictions 2011”, Αθήνα

Aglietta Michel, (2009), «Η οικονομική κρίση», Ελληνική Έκδοση Πόλις, Αθήνα

Krugman Paul, (2009), «Η κρίση του 2008 και η επιστροφή των οικονομικών ύφεσης», Ελληνική Έκδοση Καστανιώτη, Σειρά Αναστοχασμός, Αθήνα

II. ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

www.arthra.net: Τεχνική ανάλυση

www.capitalinvest.gr: «σύγκριση της πορείας των χρηματιστηρίων Αργεντινής και Ελλάδας 2001 και 2011»

www.easy-forex.com: Εργαλεία για την τεχνική ανάλυση

www.el.wikipedia.org: «Προβλήματα Τιτλοποίησης»

www.el.wikipedia.org: «Διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση 2007-2008»

www.el.wikipedia.org: «Παγκόσμια οικονομική ύφεση 2008»

www.el.wikipedia.org: «Χρηματοοικονομική μόχλευση»

www.el.wikipedia.org: «Ιστορική Εξέλιξη Τιτλοποίησης»

<http://www.enthesis.net/>: (19/05/2008), “Flash back στις οικονομικές κρίσεις: Από το 1929 μέχρι σήμερα, η ιστορία επαναλαμβάνεται...”,

www.exirno.gr: (09/01/2012) «τα μεγάλα φαβορί στην κούρσα των εμπορευμάτων»

www.exirno.gr: (01/01/2012), «Χάθηκαν το 2011 από τις αγορές 6,3 τρισ. δολάρια λόγω της κρίσης χρέους στην Ευρώπη»

www.in.gr: (29/12/2011), “Προβλέψεις για συρρίκνωση της γερμανικής οικονομίας το 2012”

www.in.gr: (07/11/11), Σύγκλιση-Απόκλιση Κινητών Μέσων όρων

<http://indy.gr/> από Ημερησία: (25/10), «Τι έκανε το Νιου Ντιλ του Ρούζβελτ»

www.marketbet.gr: (04/05/2011), «οι μεγαλύτερες «φούσκες» στην Ιστορία»

www.marketbet.gr: (08/09/2011), «ένας σύντομος οδηγός για τα νομίσματα που θα παίξουν το ρόλο του «διάδοχου» του ελβετικού φράγκου ως «ασφαλές καταφύγιο»

www.marketbet.gr: (08/09/2011) «στο νόμισμα της Ελβετίας καταφεύγουν οι επενδυτές της αγοράς συναλλάγματος»

www.marketbet.gr: (06/09/2011) «το ελβετικό φράγκο δένεται στο ευρώ»

www.marketbet.gr: (15/12/2011) “οι προβλέψεις για τα εμπορεύματα το 2012”

www.marketbet.gr: (16/12/2011) «νέα χαμηλά πολλών ετών για τους δείκτες και πλήρης απαξίωση των ελληνικών μετοχών»

www.marketbet.gr: (15/11/2011) «οι εκτιμήσεις των αναλυτών της Morgan Stanley για τις τιμές των εμπορευμάτων το 2012»

www.marketbet.gr: (05/12/2011) «οι προβλέψεις της Goldman Sachs για 2012-2013»

www.oecd.gr: Προοπτικές ΟΑΣΑ, (2010), Επιστήμη, Τεχνολογία και Βιομηχανία
www.ethnologic.blogspot.com: “Ινδία, Κίνα και κεντρική Ασία”

www.wikipedia.org: «1994 economic crisis in Mexico»

www.yahoo finance.com: Γραφήματα Χρηματιστηριακών Γενικών Δεικτών

Επεξεργασία στο Excel: πίνακες τιμών κλεισίματος ΓΔ, συγκρίσεις δεικτών χρηματαγορών.

III. ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΚΑΙ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΣ ΤΥΠΟΣ

ΑΠΕ-ΜΠΕ, Ελληνική έκδοση, Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, (09/01/2012), «Συνεχίζεται η ανάπτυξη για την οικονομία της Βραζιλίας»

ΓΝΩΜΗ, Εφημερίδα, (08/11/2009), «80 χρόνια μετά»

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, Εφημερίδα, (23/10/1999), «το κραχ»

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, Εφημερίδα, (11/08/2011), «Στη μέγγενη οι γαλλικές τράπεζες»

ΕΞΗΠΡΕΣ, Εφημερίδα, (07/11/11), «Περαιτέρω εξασθένηση του ελβετικού φράγκου αναμένει η Κεντρική Τράπεζα»

ΕΞΗΠΡΕΣ, Εφημερίδα, (07/09/11), «Υποτιμήθηκε 8% το ελβετικό φράγκο αντί του ευρώ με παρέμβαση της SNB»

ΕΠΙΚΑΙΡΑ, Εφημερίδα, (23/02/2011), «Διεθνή χρηματιστήρια: «Επιδημία» συγχωνεύσεων»

ΗΜΕΡΗΣΙΑ, online Εφημερίδα, (25/10/2008), «Οι εκατό μέρες που συγκλόνισαν τις ΗΠΑ»

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, Εφημερίδα, (31-10-09), «Από το κραχ του 1929 στην κρίση του 2009»

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, Εφημερίδα, (11-01-09), «Η γνώση των παλαιότερων οικονομικών κρίσεων προσφέρει λίγη αισιοδοξία για την τρέχουσα»

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, Εφημερίδα, (3/11/2010), «Σιγκαπούρη, ο νέος επιχειρηματικός «παράδεισος» της Ασίας»

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, Εφημερίδα, (08/11/2011), «Ωρολογιακή βόμβα» τοξικών ομολόγων στους ισολογισμούς ευρωπαϊκών τραπεζών»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ, Εφημερίδα, (26/12/2008), «Πώς κινήθηκε το Χρηματιστήριο Αθηνών στο κραχ του 1929;»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ, Εφημερίδα, (26/05/2009), «Καπράλος: Μακρύς και δύσκολος ο δρόμος για την ανάκαμψη»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ, Εφημερίδα, (04/10/2011), «Η διαφορά της Ιρλανδίας από την Ελλάδα»

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ, Εφημερίδα, (12/09/2010), «Η βιομηχανία της φούσκας, τότε και τώρα»

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, Ημερήσια Εφημερίδα, (19/10/2008), «Τι μάθαμε από την κρίση του 1929 για τη διαχείριση της σημερινής;»

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, Ημερήσια Εφημερίδα, (29/08/2007), «Οι οικονομικές κρίσεις που συγκλόνισαν τον κόσμο»

ΤΟ ΒΗΜΑ, Εφημερίδα, (14/03/2010), «Δέκα χρόνια από το «σκάσιμο» του Nasdaq»

ΤΟ ΒΗΜΑ, Εφημερίδα, (17/12/2010), «Ρεκόρ υπό απόδοσης σημείωσαν εφέτος οι ελληνικές μετοχές»

ΤΟ ΒΗΜΑ, Εφημερίδα, (13/01/2012), «S & P: Ομαδική υποβάθμιση των χωρών της Ευρωζώνης»

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ, Εφημερίδα, (31/12/2011), «Οι προβλέψεις των ειδικών για το 2012»

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ10, Εφημερίδα, (26/12/2011), «Καταφύγια εκτός Ευρωζώνης αναζητούν επενδυτές από τον Νότο» PC MAGAZINE, Περιοδικό Τεχνολογίας, (29/09/2011), «Στην Ιρλανδία τα κεντρικά γραφεία (και) του Twitter»

AFP, Ελληνική έκδοση, Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, (05/10/2010), «Τα αποθέματα πετρελαίου θα στερέψουν πριν την ανακάλυψη εναλλακτικών καυσίμων»

AP, Ελληνική έκδοση, Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, (10/01/2011), «Στις αγορές της Αφρικής διεισδύει η Ινδία»

AP, Ελληνική έκδοση, Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, (30/03/2011), «Ο αναπτυσσόμενος κόσμος οδηγεί την παγκόσμια ανάπτυξη»

AP, Ελληνική έκδοση, Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, (19/04/2011), «Σχέδια επέκτασης στην κινεζική αγορά από τις αυτοκινητοβιομηχανίες»

BANKINGNEWS, online Εφημερίδα, (06/04/2010), «Τι προβλέπουν HSBC, JPMorgan και Pimco για αναδυόμενες αγορές και νομίσματα»

BBC, Ελληνική έκδοση, Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, (08/02/2011), «Εξαργυρώνοντας» την κλιματική αλλαγή»

BBC, Ελληνική έκδοση, Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, (14/02/2011), “Ιαπωνία: Πτώση εξαγωγών και μείωση κρατικών κεφαλαίων έφεραν οικονομική υποχώρηση”

BBC, Ελληνική έκδοση, Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, (17/03/2011), “«Απειλεί» η ιαπωνική κρίση την πυρηνική ενέργεια”

BLOOMBERG, εφημερίδα,(31/12/2011) χρονολόγιο, «το χρονικό της καταστροφής του ευρώ και της Ελλάδας»

EUROCAPITAL, Εφημερίδα, 05/02/2010, “Global Economic Prospects 2010: Outlook summary”

EUROCAPITAL, Εφημερίδα, 19/03/2010, “Εκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας για τις μελλοντικές προοπτικές της ενέργειας στην Ανατολική Ευρώπη και Κεντρική Ασία”

EUROCAPITAL, Εφημερίδα, (04/12/2009), “N-11: Η "επόμενη ομάδα" οικονομιών που αναπτύσσεται και που προκαλεί ανακατατάξεις”

FOCUSMAG, Περιοδικό, τεύχος Νο 4, (Ιούνιος 2000), σελ. 120-124, «Η οικονομική κρίση του 1929»

GUARDIAN, Ελληνική έκδοση, Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, (28/09/2010), «Φόβοι περί νομισματικού παγκοσμίου πολέμου»

GUARDIAN, Ελληνική έκδοση, Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, (26/11/2010), “Να κάνει την κρίση τεχνολογική ευκαιρία θέλει η Ιρλανδία”

INEWS, Διαδικτυακή εφημερίδα, (06/08/2011), «Τι μπορεί να φέρει το χρηματιστηριακό μέλλον; »

REUTERS, Ελληνική έκδοση, Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, (15/02/2011), «Από το κύμα συγχωνεύσεων κινδυνεύουν να μείνουν έξω τα ασιατικά χρηματιστήρια»

THE ECONOMIST, Ελληνική έκδοση, Εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, (18/02/2011), “Στη χρηματιστηριακή αγορά της Βραζιλίας στρέφονται οι επενδυτές”

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ – ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

FED (Federal Bank of America): Ομοσπονδιακή τράπεζα ΗΠΑ

Royal Bank of Scotland, Societe Generale, Barclays, Unicredit, NRW Bank, West LB, BNP Paribas, credit agricole, Deutsche bank: τράπεζες

Fitch, Moody’s, Standard& Poor’s: Οι Οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας ή οίκοι αξιολόγησης προσφέρουν ανεξάρτητες και έγκυρες υπηρεσίες

αξιολογώντας την πιστοληπτική ικανότητα των δανειζομένων (ιδιώτες, επιχειρήσεις, κράτος) καθώς επίσης και τα χρεόγραφα που εκδίδουν οι δανειζόμενοι με σκοπό να αντιμετωπίσουν οι δανειστές το μειονέκτημα της ασύμμετρης πληροφόρησης που αντιμετωπίζουν κατά το δανεισμό. Πρόκειται για ιδιωτικούς μη-πλειοψηφικούς ρυθμιστές διεθνών κεφαλαιαγορών με έντονο και σημαντικό ρόλο αφού οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας τις οποίες διενεργούν χρησιμοποιούνται από τους ενδιαφερόμενους (επενδυτές, δανειολήπτες, εκδότες, κυβερνήσεις) ώστε να λαμβάνουν επενδυτικές και χρηματοδοτικές αποφάσεις.

Οι οργανισμοί αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας επιδρούν και στα δύο μέρη μιας πιστωτικής σχέσης (δηλαδή και στο δανειστή και στο δανειζόμενο). Όσον αφορά στο δανειστή προσφέρει πληροφόρηση σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο που εμπεριέχεται στις εναλλακτικές επενδυτικές ευκαιρίες και στο δανειζόμενο προσφέρει την απαραίτητη πληροφορία για να προσαρμόσει τις εσωτερικές του διαδικασίες και δραστηριότητες σύμφωνα με τα πρότυπα πιστοληπτικής ικανότητας.

Οι αξιολογήσεις πραγματοποιούνται στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (ομόλογα) και στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (συναλλαγματικές) εταιρειών, χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων, δήμων και κρατών. Η αξιολόγηση του αξιόγραφου βασίζεται στη δυνατότητα του δανειζόμενου να αποπληρώσει το κεφάλαιο και τους τόκους σύμφωνα με την υπάρχουσα κάθε φορά συμφωνία δανεισμού.

ΔΝΤ: Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), είναι ένας διεθνής οργανισμός ο οποίος επιβλέπει το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα παρακολουθώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τα ισοζύγια πληρωμών και προσφέροντας οικονομική και τεχνική βοήθεια όταν του ζητηθεί.

ΟΠΕΚ: Οργανισμός Αραβικών Πετρέλαιο-εξαγωγικών Κρατών

EFSF: Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (European Financial Stability Facility - EFSF) είναι ένα όργανο ειδικού σκοπού (special purpose vehicle – όχημα ειδικού σκοπού) που συμφωνήθηκε από τα 27 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 9 Μαΐου 2010 με στόχο τη διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας στην Ευρώπη με την παροχή οικονομικής βοήθειας προς τα κράτη της ευρωζώνης σε οικονομική δυσκολία. Η επίσημη ημερομηνία ίδρυσής του ήταν η 7η Ιουνίου 2010 ενώ σε πλήρη δράση ξεκίνησε από τις 4 Αυγούστου 2010. Το ταμείο έχει την έδρα του στην πόλη του Λουξεμβούργου. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων παρέχει σε αυτό υπηρεσίες διαχείρισης διαθεσίμων και διοικητική υποστήριξη μέσω συμβάσεων σε επίπεδο υπηρεσιών. Το EFSF έχει την μέγιστη πιστοληπτική διαβάθμιση (AAA από την Fitch Ratings και την Standard & Poor's και Aaa από την Moody's). Ο ευρωπαϊκός μηχανισμός μπορεί να εκδώσει ομόλογα ή άλλα χρεόγραφα στην αγορά με την υποστήριξη του Γερμανικού Γραφείου Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους για να αυξήσει τα κεφάλαια που απαιτούνται για την παροχή δανείων προς χώρες της ευρωζώνης με οικονομικά προβλήματα, να προχωρήσει σε αναδιάρθρωση των κεφαλαίων των τραπεζών ή να αγοράσει κρατικά ομόλογα. Η έκδοση των ομολόγων θα συνοδεύεται από εγγυήσεις που παρέχονται από τα κράτη μέλη της ευρωζώνης ανάλογα με το μερίδιό τους στο καταβεβλημένο κεφάλαιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ).

FDIC (Federal Deposit Insurance Corporation): Κρατικός οργανισμός προστασίας αποταμιευτών, καταθέσεων από χρεωκοπία τραπεζών.

Enrol: ενεργειακή εταιρεία φυσικού αερίου διαπλεκόμενη σε σκάνδαλο.

Societe Generale: πολυεθνικός όμιλος επενδυτικών υπηρεσιών.

AIG (American International Group): Ασφαλιστικός Όμιλος ΗΠΑ

IEA (International Energy Agency): Οργανισμός Παγκόσμιας Ενέργειας

ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Originate and hold, originate and distribute: Επιχειρηματικά μοντέλα τραπεζών

Δομημένο ομόλογο: Το δομημένο ομόλογο είναι μια διασταύρωση (cross) μεταξύ ενός παραδοσιακού χρηματοοικονομικού εργαλείου και ενός παραγωγού, που η εξέλιξή του εξαρτάται από την απόδοση ενός (συνήθως υψηλής απόδοσης) χρηματοοικονομικού παραγωγού

Subprime loans: στεγαστικά δάνεια χαμηλής εξασφάλισης, θεωρήθηκαν και ως «τοξικά». Ένα περιουσιακό στοιχείο στην κατοχή τράπεζας ή άλλου επενδυτή, γίνεται τοξικό, εξαιτίας έλλειψης ρευστότητας, η οποία τυπικά προκαλείται από την αντίληψη υψηλού κινδύνου αθέτησης (high perceived default risk) και έλλειψης ζήτησης, η οποία δημιουργείται σε περιόδους υψηλής αστάθειας, οδηγεί σε ανομοιογένεια τιμολόγησης στην αγορά ή σε παντελή έλλειψη τιμολόγησης.

Ninja (no-income, no-job, no-asset): Αμερικανοί πολίτες, οι οποίοι δεν ελέγχθησαν και δεν είχαν την ικανότητα της αποπληρωμής αυτών, είτε με σταθερό εισόδημα από την εργασία τους είτε με την εξασφάλιση της κατοχής άλλων περιουσιακών στοιχείων.

Asset backed securities (ABS): χρεόγραφα καλυπτόμενα από στοιχεία ενεργητικού

Collateralized debt obligation (CDO): εγγυημένες δανειακές υποχρεώσεις, συμβόλαια ανταλλαγής αθέτησης πιστωτικού κινδύνου σε διαφορετικές τάξεις (tranches) αναλογίας επένδυσης-κινδύνου. Επιτρέπουν στους συμβαλλομένους είτε να αντισταθμίσουν τον κίνδυνο αθέτησης πληρωμών που ενέχει μια υποκείμενη αξία (κρατικό ή εταιρικό ομόλογο) ή β) να κάνουν αυτό τον κίνδυνο αντικείμενο εμπορίας, στοχεύοντας στο κέρδος από την αγορά και πώλησή του.

Hedge fund: κεφάλαιο ανοικτού ή κλειστού τύπου όπου ένας διαχειριστής επενδύει τα χρήματα των μεριδιούχων έναντι κάποιας αμοιβής (management fee). Στα ανοικτού τύπου funds μπορεί οποιοσδήποτε επενδυτής να αποκτήσει μερίδιο αν και τα κατώτατα όρια συμμετοχής είναι ιδιαίτερα υψηλά και μπορεί να ανέρχονται σε εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ. Στα κλειστού τύπου funds η συμμετοχή των επενδυτών γίνεται βάσει επιλογών του διαχειριστή.

Structured investment vehicle (SIV): δομημένα επενδυτικά οχήματα

Financial leverage (χρηματοοικονομική μόγλευση): είναι η διαδικασία ανάληψης χρέους με σκοπό την έναρξη, συνέχιση ή επέκταση μιας επιχειρηματικής δραστηριότητας. Μια επιχείρηση ή οργανισμός θεωρούμε ότι κάνει ιδιαίτερη χρήση

χρηματοοικονομικής μόχλευσης αν επιδιώκει χρηματοδότηση μέσω ξένων κεφαλαίων έναντι ιδίων κεφαλαίων (έκδοση ομολόγων ή άλλου χρέους έναντι έκδοσης μετοχών-equity).

Για παράδειγμα: εάν επενδύετε \$100 και χρησιμοποιείτε δείκτη μόχλευσης 1:200, τότε διαθέτετε \$200 για τη συναλλαγή σας για κάθε \$1 της επένδυσής σας (περιθώριο).

Securization (Αξιογράφιση ή τιτλοποίηση): ονομάζεται η έκδοση τίτλων (π.χ. ομολογίων) που βασίζονται στις ταμειακές ροές που απορρέουν από στοιχεία του Ενεργητικού μιας οντότητας (π.χ. δάνεια μιας τράπεζας), των οποίων τίτλων η αποπληρωμή καλύπτεται από την ταμειακή ροή που δημιουργούν τα ίδια τα δάνεια με την αποπληρωμή τους. Η πρακτική αυτή εξυπηρετεί τις πληρωμές μεταξύ πιστωτών και δανειζομένων, ενώ η οντότητα δεν κρατά τα ίδια τα στοιχεία του Ενεργητικού για αποκόμιση τόκων.

Hedging: Η αντιστάθμιση χωρίζεται σε δυο κατηγορίες, την ενεργητική και την παθητική και η κύρια διαφορά είναι αν με τη πράξη της αντιστάθμισης επιδιώκεται μόνο η κάλυψη από πιθανές απώλειες ή και η αποκόμιση κέρδους. Μια παθητική στρατηγική εστιάζει στην πλήρη εξάλειψη της συνολικής συναλλαγματικής έκθεσης. Στη περίπτωση αυτή η αντιστάθμιση ισούται με το σύνολο της επένδυσης και ο επενδυτής εστιάζει μόνο στην απόδοση της επένδυσης που έχει πραγματοποιήσει. Μια ενεργητική στρατηγική ωστόσο λαμβάνει μια θέση προς την κατεύθυνση της αγοράς και αποβλέπει στην επίτευξη κέρδους διατηρώντας παράλληλα το ρίσκο σε χαμηλά επίπεδα.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΙ ΟΡΟΙ

Trading: χρηματιστηριακές συναλλαγές

program trading: Ένα σύστημα επεξεργασίας συναλλαγών αποτελεί ένα τύπο πληροφοριακού συστήματος. Τα συστήματα επεξεργασίας συναλλαγών συλλέγουν, αποθηκεύουν, τροποποιούν και απαλείφουν τις συναλλαγές ενός οργανισμού.

τεχνική ανάλυση: είναι μια μέθοδος πρόβλεψης των διακυμάνσεων των τιμών και των τάσεων της αγοράς η οποία βασίζεται στη μελέτη γραφημάτων που αναφέρονται στις προηγούμενες κινήσεις της αγοράς. Εστιάζει στη μελέτη της προηγούμενης δραστηριότητας των αγορών και όχι στις ενδεχόμενες μελλοντικές προοπτικές. Για τον σκοπό αυτό, ερευνώνται οι τιμές και ο όγκος των συναλλαγών και με τις πληροφορίες αυτές δημιουργούνται γραφήματα, τα οποία θα αποτελέσουν τα βασικά εργαλεία της ανάλυσης. Ένα από τα κύρια πλεονεκτήματα της τεχνικής ανάλυσης είναι ότι οι έμπειροι αναλυτές μπορούν να παρακολουθήσουν πολλές διαφορετικές αγορές και διαφορετικά εργαλεία παράλληλα.

Τάση: Η τάση αναφέρεται στην κατεύθυνση των τιμών. Ανοδικές κορυφές και ακμές αποτελούν μια ανοδική τάση, ενώ πτωτικές κορυφές και ακμές αποτελούν μια καθοδική τάση και καθορίζουν την κλίση της τρέχουσας τάσης. Η διακοπή μιας γραμμής τάσης συνήθως σηματοδοτεί αναστροφή στην τάση. Οριζόντιες κορυφές και ακμές χαρακτηρίζουν μια ζώνη συναλλαγών.

Κινητοί Μέσοι όροι (ΚΜΟ): Η χρήση των κινητών μέσων όρων ομαλύνει τις πληροφορίες περί τιμών, ώστε να επαληθευτούν οι τάσεις και τα επίπεδα στήριξης

και αντίστασης. Οι κινητοί μέσοι όροι είναι επίσης χρήσιμοι για την απόφαση μιας στρατηγικής συναλλαγών, ειδικότερα όσον αφορά τις συναλλαγές συμφωνιών μελλοντικής εκπλήρωσης ή σε μια αγορά με ισχυρή ανοδική ή καθοδική τάση

Ταλαντωτής MACD (moving average convergence divergence): Ο δείκτης αυτός συνεπάγεται τον σχεδιασμό δύο γραμμών ορμής. Η γραμμή MACD αποτελεί τη διαφορά ανάμεσα σε δύο εκθετικούς κινητούς μέσους όρους και στη γραμμή σηματοδότησης (signal line ή trigger line), η οποία είναι ένας εκθετικός μέσος όρος της διαφοράς. Εάν η γραμμή MACD και η γραμμή σηματοδότησης διασταυρωθούν, αυτό εκλαμβάνεται ως σημάδι ότι είναι πιθανή μια αλλαγή της παρούσας τάσης. $MACD = EKM(close,12) - EKM(close,26)$

Ταλαντωτής RSI (relative strength index): Το RSI μετράει την αναλογία των ανοδικών και των καθοδικών κινήσεων και κανονικοποιεί τον υπολογισμό, ώστε ο δείκτης να εκφράζεται σε μια κλίμακα 0-100. Εάν το RSI είναι 70 ή ανώτερο, το χρηματοπιστωτικό μέσο υπό εξέταση θεωρείται υπεραγορασμένο (δηλαδή οι τιμές αυξήθηκαν περισσότερο από τις προσδοκίες της αγοράς). Εάν ο δείκτης είναι 30 ή μικρότερος, θεωρείται ότι το μέσο υπό εξέταση ενδέχεται να έχει υπερπωληθεί (δηλαδή οι τιμές μειώθηκαν περισσότερο από τις προσδοκίες της αγοράς). $RSI = 100 - [100 / (1 + RS)]$, δηλαδή $100 / (1 + \text{άθροισμα ανόδων} / \text{άθροισμα καθόδων})$. Το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα είναι συνήθως 14, 6, 9 ή 25 ημέρες.

Ανοιγμα (Spread): αποτελεί τη διαφορά ανάμεσα στην τιμή αγοράς (που ονομάζεται επίσης τιμή προσφοράς ή bid price) και την τιμή πώλησης (που ονομάζεται επίσης τιμή ζήτησης ή ask price). Για κάθε ζεύγος νομισμάτων υπάρχουν δύο τιμές. Το spread αποτελεί τη διαφορά ανάμεσα στο ποσό που ο διαμορφωτής αγοράς (market maker) δαπανά για να αγοράσει από έναν επενδυτή, και στο ποσό που εισπράττει για να πουλήσει σε έναν επενδυτή. Οι επενδυτές ξένου συναλλάγματος προτιμούν μικρά spreads, επειδή χρειάζονται μικρότερες διακυμάνσεις στις τιμές συναλλάγματος προκειμένου να αποκτήσουν κέρδος με περισσότερη ευκολία. Το spread είναι η πηγή εσόδων του διαμορφωτή αγοράς (market maker).

Χάσματα (Gaps): Τα χάσματα είναι κενές περιοχές στα γραφήματα ράβδων όπου δεν έχουν πραγματοποιηθεί συναλλαγές. Ένα ανοδικό χάσμα (up gap) σχηματίζεται όταν η χαμηλότερη τιμή σε μια συγκεκριμένη ημέρα συναλλαγών είναι υψηλότερη από την υψηλότερη τιμή της προηγούμενης ημέρας. Ένα καθοδικό χάσμα (down gap) σχηματίζεται όταν η υψηλότερη τιμή της ημέρας είναι χαμηλότερη από την χαμηλότερη τιμή της προηγούμενης ημέρας. Ένα ανοδικό χάσμα συνήθως σηματοδοτεί μια ισχυρή αγορά, ενώ ένα καθοδικό χάσμα αποτελεί ένδειξη μιας αδύναμης αγοράς. Ένα χάσμα εκκίνησης (breakaway gap) σχηματίζεται κατά την ολοκλήρωση μιας σημαντικής τυπικής συμπεριφοράς τιμών. Σηματοδοτεί συνήθως την αρχή μιας σημαντικής διακύμανσης των τιμών. Ένα χάσμα διαφυγής (runaway gap) παρουσιάζεται συνήθως στη μέση μιας σημαντικής υφιστάμενης τάσης στην αγορά. Για αυτόν τον λόγο, ονομάζεται επίσης χάσμα μέτρησης (measuring gap). Ένα χάσμα εξάντλησης (exhaustion gap) σχηματίζεται στο τέλος μιας σημαντικής τάσης και προμηνύει το τέλος της τάσης αυτής.

Δείκτες MSCI: Οι δείκτες MSCI αποτελούν «βαρόμετρο» για τις κεφαλαιαγορές σε όλο τον κόσμο και παρακολουθούνται στενά από αναλυτές και επενδυτές. Αξίζει να σημειωθεί ότι πολλά παθητικά χαρτοφυλάκια (που παρακολουθούν δηλαδή με απόλυτη πιστότητα κάποιο δείκτη) ακολουθούν τους δείκτες MSCI, προσαρμόζοντας

τη δομή του χαρτοφυλακίου τους στη δομή του δείκτη. Η Morgan Stanley, παρουσιάζει τους δείκτες MSCI ACWI (περιλαμβάνει ώριμες και αναδύμενες αγορές), MSCI World (περιλαμβάνει 23 ώριμες αγορές), MSCI Europe (περιλαμβάνει 16 ώριμες ευρωπαϊκές αγορές) και τον MSCI EAFE (περιλαμβάνει τον Europe πλαισιωμένο με την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία, το Χονγκ Κονγκ, τη Σιγκαπούρη και την Ιαπωνία).

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΑ – ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

Bretton woods: Πριν τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο ίσχυε ο κανόνας του χρυσού για τις συναλλαγματικές ισοτιμίες στο διεθνές εμπόριο. Από τις αρχές του 20ου αιώνα, η μεγάλη ανάγκη που υπήρξε για την καθιέρωση ενός διεθνούς νομισματικού συστήματος για την διευκόλυνση του διαρκώς αναπτυσσόμενου διεθνούς εμπορίου, οδήγησε στην καθιέρωση εκ των πραγμάτων (de facto) στον κλασικό κανόνα του χρυσού. Σύμφωνα με αυτό το σύστημα κάθε χώρα καθόρισε μια συγκεκριμένη ισοτιμία του εθνικού της νομίσματος με τον χρυσό. Το σύστημα αυτό ίσχυσε από την αρχή του 20ου αιώνα έως και τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο οπότε και σταδιακά εγκαταλείφτηκε από τις χώρες που το ακολουθούσαν έως τότε. Μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο και κυρίως από το 1920 έως το 1935 υπήρξε μια διεθνής προσπάθεια για την επαναφορά του συστήματος του κανόνα του χρυσού με πολλά προβλήματα και πολλές δυσλειτουργίες. Έτσι οι ΗΠΑ καθόρισαν την αντιστοιχία 1 ουγκιάς χρυσού στα 35 δολάρια.

Glass steagall: Στις ΗΠΑ, ο νόμος Glass- Steagall, αρχικά δημιουργημένος αμέσως μετά το κραχ του χρηματιστηρίου του 1929, απαγόρευσε στις τράπεζες και να αποδέχονται καταθέσεις και να δίνουν εγγυητικές. Ο παραπάνω νόμος καταργήθηκε από το νόμο Gramm-Leach-Bliley ου 1999. Οι επενδυτικές τράπεζες μπορούν επίσης να διαφέρουν από τις χρηματιστηριακές, που γενικά βοηθούν στην αγορά και την πώληση των μετοχών, χρεογράφων, και αμοιβαίων κεφαλαίων. Σε μερικές περιπτώσεις, οι χρηματιστηριακές και οι επενδυτικές τράπεζες είναι ενιαίες εταιρίες.

New Deal: The New Deal was a series of economic programs implemented in the United States between 1933 and 1936. They were passed by the U.S. Congress during the first term of President Franklin D. Roosevelt. The programs were Roosevelt's responses to the Great Depression, and focused on what historians call the "3 Rs": Relief, Recovery, and Reform. That is, Relief for the unemployed and poor; Recovery of the economy to normal levels; and Reform of the financial system to prevent a repeat depression.

Πρόγραμμα PSI (Private sector involvement): αποφασίστηκε να προταθεί στους ιδιώτες κατόχους ελληνικών ομολόγων ένα πρόγραμμα ανταλλαγής τους χρέους τους με νέα ομόλογα μεγαλύτερης χρονικής διάρκειας και με την προαιρετική αποδοχή "κουρέματος" 21% στην ονομαστική αξία των ομολόγων.

ΠΗΓΕΣ

(www.gr.easy-forex.com/eu/technicalanalysisistools.aspx),

(www.wikipedia.org)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΕΚΤΕΝΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 2007

Στις 8 Φεβρουαρίου, η HSBC ανακοινώνει τεράστιες ζημιές από την αμερικανική της θυγατρική Household Finances εξαιτίας ζημιών στην αγορά στεγαστικών δανείων χαμηλής εξασφάλισης.

Στις 2 Απριλίου, η New Century Financial κορυφαία χορηγός δανείων subprime στις ΗΠΑ, βάζει λουκέτο. Είναι η πρώτη ένδειξη ότι κάτι σοβαρό δεν πάει καλά με τις αμερικανικές εταιρείες στεγαστικής πίστης.

Στις 9 Αυγούστου, οι αγορές χρήματος παγώνουν μετά την ανακοίνωση της γαλλικής BNP Paribas ότι αναστέλλει τη λειτουργία τριών hedge fund της. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ρίχνει 170 δισ. ευρώ στη διατραπεζική αγορά. Ακολουθούν και άλλες κεντρικές τράπεζες.

Στις 4 Σεπτεμβρίου, το επιτόκιο της διατραπεζικής αγοράς εκτοξεύεται στο υψηλότερο επίπεδο από τον Δεκέμβριο του 1998, καθώς οι τράπεζες αρνούνται να δανείσουν η μία την άλλη. Η αγορά παρουσιάζει πρόβλημα ρευστότητας.

Στις 13 Σεπτεμβρίου, η βρετανική στεγαστική τράπεζα Northern Rock ζητάει βοήθεια από την Τράπεζα της Αγγλίας και την επόμενη ημέρα, οι καταθέτες της αποσύρουν 1 δισ. στερλίνες. Η μεγαλύτερη φυγή από βρετανική τράπεζα εδώ και 100 χρόνια.

Βασικά Ζητήματα	Κρίση δανείων χαμηλής εξασφάλισης
Χρεωκοπημένες Εταιρίες	New Century Financial Corporation · American Freedom Mortgage · American Home Mortgage · Lehman Brothers · NetBank · Terra Securities · Sentinel Management Group · Washington Mutual
Κυβερνητικές Παρεμβάσεις	Northern Rock · IndyMac Federal Bank · Fannie Mae · Freddie Mac · American International Group · Bradford & Bingley · Fortis · Glitnir · Hypo Real Estate · Dexia · Landsbanki
Συγχωνεύσεις	Countrywide Financial · Bear Stearns · Alliance & Leicester · Merrill Lynch · Washington Mutual · Derbyshire Building Society · Cheshire Building Society · HBOS · Lehman Brothers · Ameriquest Mortgage · Wachovia
Αναδιοργανώσεις	ACC Capital Holdings

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 2008

Στις 7 Μαρτίου, η διάσωση της Bear Stearns. Προσφέροντας εγγυήσεις 30 δισεκατομμύρια δολαρίων η κυβέρνηση διοργανώνει την αγορά - διάσωσή της από την ανταγωνίστρια της JP Morgan Chase.

Στις 7 Σεπτεμβρίου, η αμερικανική κυβέρνηση σώζει από τη χρεοκοπία τους δύο κολοσσούς της αμερικανικής αγοράς στεγαστικής πίστης Fannie Mae and Freddie Mac, μετά τις τεράστιες ζημιές που έχουν στην αγορά στεγαστικών δανείων χαμηλής εξασφάλισης.

Στις 15 Σεπτεμβρίου, η πτώχευση της Lehman Brothers. Την ίδια ημέρα ένας ακόμα κολοσσός της Wall Street, η Merrill Lynch, που πνίγεται από τεράστιες ζημιές, εξαγοράζεται με συνοπτικές διαδικασίες από την Bank of America. Η μεγαλύτερη ασφαλιστική εταιρεία του κόσμου AIG σώζεται από την χρεοκοπία χάρη σε δάνειο 85 δισ. δολαρίων από την κυβέρνηση.

Στις 18 Σεπτεμβρίου, οι εντολές πωλήσεων στις αγορές από τους θεσμικούς φθάνουν το μισό τρισ. δολάρια. Η Fed ενισχύει τη ρευστότητα με 105 δισ. δολάρια. Ο υπ. Οικονομίας Χ. Πόλσον προτείνει πακέτο 700 δισ. δολαρίων για τη

διάσωση των τραπεζών. Ο Μπερνάνκι λέει στα μέλη του Κογκρέσου: «Αν δεν το κάνουμε, μπορεί να μην έχουμε οικονομία την Δευτέρα».

Στις 23 Σεπτεμβρίου, οι δύο εναπομείναντες επενδυτικές τράπεζες της Wall Street, η Goldman Sachs και η Morgan Stanley, με τη σύμφωνη γνώμη της Fed μετασχηματίζονται σε εταιρείες τραπεζικών συμμετοχών.

Στις 28 Σεπτεμβρίου, η Fortis, ο τεράστιος όμιλος χρηματοπιστωτικών και τραπεζικών υπηρεσιών των Κάτω Χωρών, κρατικοποιείται για να μη χρεοκοπήσει.

Στις 29 Σεπτεμβρίου, η Federation Deposit Insurance Corporation ανακοινώνει ότι η Citigroup θα αποκτήσει την Wachovia, 4η μεγαλύτερη τράπεζα τότε στις ΗΠΑ. Η γερμανική κυβέρνηση ανακοινώνει τη διάσωση της Hypo Real Estate ενώ η ισλανδική εθνικοποιεί την τρίτη μεγαλύτερη τράπεζα της χώρας Glitnir. Η Βουλή των Αντιπροσώπων απορρίπτει το Νόμο Πόλσον με ψήφους 228-205. Ο S & P υποχωρεί κατά 14 %.

Στις 3 Οκτωβρίου, το μεγαλύτερο πακέτο διάσωσης στην ιστορία των ΗΠΑ συνολικού ύψους 700 δισ. δολαρίων εγκρίνεται τροποποιημένο από το Κογκρέσο, που 4 ημέρες νωρίτερα το είχε απορρίψει. Αρκετοί Δημοκρατικοί και Ρεπουμπλικάνοι βουλευτές και γερουσιαστές αρνήθηκαν να σώσουν τις τράπεζες ενώ, οι συνηθισμένοι πολίτες υποφέρουν από την ύφεση.

Στις 11 Οκτωβρίου, οι υπουργοί Οικονομικών του G7 συμφωνούν σε σχέδιο πέντε σημείων δράσης με στόχο να ανακάμψουν οι αγορές χρήματος.

Στις 13 Οκτωβρίου, η βρετανική κυβέρνηση ρίχνει περισσότερα από 37 δισεκατομμύρια στερλίνες για τη διάσωση τραπεζικών κολοσσών της χώρας. Την επομένη, η Γερμανία ανακοινώνει πακέτο 50 δισ. δολαρίων για τη στήριξη των τραπεζών της ενώ η αμερικανική πρόγραμμα 250 δισ. δολαρίων για την αγορά μεριδίων σε τράπεζες.

Στις 9 Νοεμβρίου, η Κίνα ανακοινώνει πακέτο τόνωσης της οικονομίας της συνολικού ύψους 586 δισ. δολαρίων.

Στις 31 Δεκεμβρίου, το Χρηματιστήριο του Λονδίνου κλείνει τη χρονιά με απώλειες 31,3 % τις μεγαλύτερες σε ετήσια βάση στα τελευταία τουλάχιστον 24 χρόνια. Ακόμη μεγαλύτερη η βουτιά σε Φρανκφούρτη, 40,4 % και Παρίσι, 42,7 %.

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 2009

Στις 17 Φεβρουαρίου, ο πρόεδρος Ομπάμα κερδίζει την πρώτη του μεγάλη νίκη στο Κογκρέσο. Περνά τεράστιο πρόγραμμα 787 δισ. δολαρίων με στόχο να βγάλει την πορεία της οικονομίας από την ύφεση. Τα περισσότερα χρήματα θα κατευθυνθούν στις πολιτείες, ενώ κάποια άλλα σε έργα υποδομών. Έχουν προηγηθεί και έπονται αντίστοιχα πακέτα σε Ευρώπη και υπόλοιπο κόσμο.

Στις 9 Μαρτίου, ο Dow Jones υποχωρεί στις 6.440 μονάδες, στα χαμηλότερα επίπεδα από το 1996. Η ποσοστιαία πτώση του από το peak του είναι μεγαλύτερη από το 53 % που σημείωσε κατά τη διάρκεια της Μεγάλης Ύφεσης. Δύο ημέρες αργότερα ξεκινά ράλι ανάκαμψης και στις 6 Μαΐου φτάνει τις 8.500 μονάδες. Οι τραπεζικές μετοχές σημειώνουν άνοδο μεγαλύτερη του 150 %.

Στις 2 Απριλίου πραγματοποιήθηκε η Σύνοδος του G20 στο Λονδίνο. Οι παγκόσμιοι ηγέτες υπόσχονται μέτρα 1,1 τρισ. δολάρια και συντονισμένη δράση ενάντια στην κρίση. Το ΔΝΤ βγαίνει αναβαθμισμένο, αφού χρηματοδοτείται με 500 δισ. δολάρια προκειμένου να βοηθήσει τις προβληματικές οικονομίες του πλανήτη.

Στις 22 Απριλίου, το ΔΝΤ αυξάνει τις προβλέψεις του για το σύνολο των ζημιών στο χρηματοπιστωτικό τομέα στα 4 τρισ. δολάρια. Εξ αυτών οι μισές συσσωρεύονται εκτός ΗΠΑ, ενώ έχει διαγραφεί μόνο το 1 τρισ. δολάρια. Η βρετανική κυβέρνηση εκτιμά ύφεση 3,5 % και άλμα του δημόσιου ελλείμματος σε 10 % του ΑΕΠ.

Στις 1 Μαΐου, η τρίτη μεγαλύτερη αυτοκινητοβιομηχανία των ΗΠΑ, Chrysler, πτωχεύει. Τρεις ημέρες μετά η Κομισιόν προβλέπει ύφεση - 4 % και την ανεργία στο 10,9 %. Λίγο αργότερα η Ιαπωνία ανακοινώνει συρρίκνωση του ΑΕΠ της κατά 14,3 % στο Α τρίμηνο.

Στις 1 Ιουνίου, η μεγαλύτερη αυτοκινητοβιομηχανία του κόσμου, η General Motors, εισέρχεται σε καθεστώς δικαστικής επιτήρησης και η κυβέρνηση της χορηγεί πιστώσεις ακόμα 50 δισ. δολαρίων για τη διάσωσή της.

Στις 17 Ιουνίου, η αμερικανική κυβέρνηση ανακοινώνει τη μεγαλύτερη μεταρρύθμιση στο τραπεζικό σύστημα της χώρας από τη δεκαετία του 1930. Οι

διαπραγματεύσεις μεταξύ κομμάτων, τραπεζικών λόμπι και άλλων ομάδων πίεσης θα διαρκέσουν ένα χρόνο. Οι τραπεζίτες θα καταφέρουν να αραιώσουν σημαντικά τις αυστηρές διατάξεις του αρχικού σχεδίου.

Στις 24 Ιουνίου, ο Οργανισμός Οικονομικής Ανάπτυξης και Συνεργασίας αναφέρεται για τη χειρότερη παγκόσμια ύφεση από το τέλος του Β' Παγκόσμιου Πολέμου προβλέποντας ύφεση 4,1 % στις ανεπτυγμένες οικονομίες για το 2009.

Στις 14 Ιουλίου, η Goldman Sachs μιλάει για κέρδη 3,44 δισ. δολαρίων στο Α' τρίμηνο του 2009 και ότι θα βάλει στην άκρη 6,65 δισ. δολάρια για μόνους. Ανάλογα κέρδη ανακοινώνουν και οι υπόλοιπες αμερικανικές τράπεζες, παρόλο που κάποιοι αναλυτές προειδοποιούν ότι η κρίση δεν τελείωσε.

Στις 9 Ιουλίου, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ανακοινώνει ότι η έξοδος της παγκόσμιας οικονομίας από την ύφεση ξεκίνησε, αλλά η ανάκαμψη θα είναι αργή.

Για τον Δεκέμβριο, οι οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας Fitch, S&P και Moody's υποβαθμίζουν την χρηματοπιστωτική αξιοπιστία της Ελλάδας.

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 2010

Τον Μάρτιο, οι ηγέτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης συμφωνούν στη δημιουργία μηχανισμού διάσωσης για την Ελλάδα με την συμμετοχή του ΔΝΤ.

Τον Απρίλιο – Μάιο αποφασίζεται η στήριξη της Ελλάδας με 110 δισεκατομμύρια ευρώ, με την υπογραφή μνημονίου, δημιουργία πανευρωπαϊκού μηχανισμού στήριξης 700 δισ. ευρώ.

Στην διάρκεια του α' εξαμήνου κλιμακώνεται σταδιακά η ευρωπαϊκή κρίση χρέους, οι αγορές παίζουν το ενδεχόμενο στάσης πληρωμών από την Ελλάδα και άλλες υπερχρεωμένες χώρες της ευρωζώνης, εκτοξεύοντας τα επιτόκια δανεισμού τους από τις αγορές στα ύψη, δημιουργείται μηχανισμός στήριξης από ΔΝΤ και Ε.Ε. στον οποίο καταφεύγει η Ελλάδα. Προγράμματα λιτότητας για τη μείωση των κρατικών ελλειμμάτων εκπονούνται σχεδόν παντού στην Ευρώπη.

Στην διάρκεια του Ιουλίου έως το τέλος 2010, οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία επιβραδύνουν ραγδαία τους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης σε σχέση με το α' τρίμηνο του έτους και οι φόβοι επιστροφής της παγκόσμιας οικονομίας σε μια ύφεση φουντώνουν.

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 2011

14 Ιανουαρίου: Η χρονιά αρχίζει με την Fitch να ακολουθεί τις S&P και Moody's οι οποίες υποβαθμίζουν τα ελληνικά ομόλογα στην κατηγορία «σκουπίδια».

11 Μαρτίου: Στη Σύνοδο Κορυφής της Ε.Ε. επιτυγχάνεται συμφωνία για την ενίσχυση των δυνατοτήτων του EFSF.

21 Μαρτίου: Οι υπουργοί οικονομικών της Ε.Ε. αποφασίζουν για τις λεπτομέρειες του μόνιμου μηχανισμού διάσωσης, θα έχει δύναμη 500 δισ. ευρώ και θα τεθεί σε λειτουργία το 2013.

15 Απριλίου: Ο Γ. Παπανδρέου ανακοινώνει πακέτο λιτότητας ύψους στα 78 δισ. ευρώ με ορίζοντα το 2015 με μείωση ελλείμματος στο 1%. Το πρόγραμμα έχει παράλληλα στόχο να αντληθούν 50 δισ. ευρώ από αποκρατικοποιήσεις προκειμένου να περιοριστεί το Δημόσιο χρέος.

9 Μαΐου: Η S&P κατεβάζει κατά 2 θέσεις την Ελλάδα, σε BB-

16 Μαΐου: Ανακοινώνεται η συμφωνία για το πακέτο σωτηρίας της Πορτογαλίας. Φτάνει τα 78 δισ. ευρώ.

17 Μαΐου: Οι ευρωπαϊοί υπουργοί οικονομικών για το ενδεχόμενο επέκτασης του χρόνου αποπληρωμής των ελληνικών ομολόγων.

27 Μαΐου: ψηφίζεται κ από τη Ελληνική Βουλή το πακέτο λιτότητας των 6 δισ. ευρώ με το πλάνο αποκρατικοποιήσεων

13 Ιουνίου: Η S&P προσγειώνει την Ελλάδα στην κατηγορία «CCC»,

30 Ιουνίου: περνά το μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα από το ελληνικό κοινοβούλιο. Ο Μπερλουσκόνι ενέκρινε πακέτο μέτρων ύψους 47 δισ. ευρώ προκειμένου να ισοσκελίσει τον προϋπολογισμό της χώρας έως το 2014.

12 Ιουλίου: η Moody's υποβαθμίζει τα Πορτογαλικά και Ιρλανδικά ομόλογα σε «σκουπίδια».

21 Ιουλίου: Οι ηγέτες συμφωνούν σε ένα δεύτερο πακέτο διάσωσης για την Ελλάδα. Προβλέπει ότι οι ιδιώτες επενδυτές θα υποστούν απώλειες 21% από τα ελληνικά ομόλογα. Ταυτόχρονα αποφασίζει την ενίσχυση των πόρων του EFSF.

29 Ιουλίου: Η Moody's τοποθετεί την Ισπανία υπό αξιολόγηση

2 Αυγούστου: Το ισπανικό 10ετές ομόλογο φτάνει 6,46%. Αργότερα θα ξεπεράσει και το 7%.

4 Αυγούστου: Η ΕΚΤ ψηφίζει τη συνέχιση του προγράμματος αγοράς ομολόγων της Ιρλανδίας και της Πορτογαλίας.

7 Αυγούστου: Μετά από έκτακτη τηλεδιάσκεψη η ΕΚΤ γνωστοποιεί ότι θα αρχίσει τις αγορές ιταλικών και ισπανικών ομολόγων στη δευτερογενή αγορά. Την επόμενη μέρα οι αποδόσεις στα ισπανικά ομόλογα πέφτουν 88 μονάδες βάσης, στο 5,16% και τα ιταλικά 80 μ.β. στο 5,23%.

12 Αυγούστου: Το ιταλικό υπουργικό συμβούλιο εγκρίνει μέτρα 45,5 δισ. ευρώ για να ισοσκελίσει τον προϋπολογισμό του 2013, κίνηση που διευκολύνει τις αγορές ομολόγων από την ΕΚΤ. Παράλληλα, Γαλλία, Ισπανία και Βέλγιο βάζουν φρένο στο short selling καθώς οι μετοχές των ευρωπαϊκών τραπεζών, περιλαμβανομένης της Societe Generale υποχωρούν σε επίπεδα αντίστοιχα εκείνων που βρέθηκαν μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers.

19 Αυγούστου: Η Ισπανία περνά πακέτο λιτότητας 5 δισ. ευρώ με μέτρα, μεταξύ των οποίων, η επιβολή ΦΠΑ στις αγορές νέων κατοικιών.

29 Αυγούστου: Ο Μπερλουσκόνι ανακοινώνει έκτακτη εισφορά στους Ιταλούς με εισόδημα άνω των 90.000 ευρώ.

31 Αυγούστου: Η Πορτογαλία αυξάνει τους φόρους για κεφαλαιακά κέρδη και τους συντελεστές φορολόγησης εταιρειών με υψηλή κερδοφορία.

2 Σεπτεμβρίου: Η τρόικα έρχεται στην Αθήνα και διαπιστώνει μεγάλες καθυστερήσεις από την ελληνική κυβέρνηση. Έτσι, «παγώνει» την εκταμίευση της 6ης δόσης.

14 Σεπτεμβρίου: Το ιταλικό κοινοβούλιο δίνει την έγκριση για πακέτο μέτρων 54 δισ. ευρώ.

15 Σεπτεμβρίου: Η ΕΚΤ προσφέρει χωρίς όριο δάνεια σε δολάριο για τρεις μήνες καθώς η κρίση δημιουργεί φόβους ότι ευρωπαϊκές τράπεζες δεν μπορούν να βρουν πρόσβαση σε δολάρια.

16 Σεπτεμβρίου: Η Ισπανία επαναφέρει φόρο περιουσίας που είχε καταργήσει το 2008.

19 Σεπτεμβρίου: Η S&P κόβει την αξιολόγηση της Ιταλίας στο A από A+,

30 Σεπτεμβρίου: Η Πορτογαλία αναθεωρεί το έλλειμμα του 2010 στο 9,8% του ΑΕΠ.

2 Οκτωβρίου: Η ελληνική κυβέρνηση εγκρίνει το προσχέδιο του προϋπολογισμού του 2012, ο οποίος έχει στόχο πρωτογενές πλεόνασμα και έλλειμμα 8,5% στο τέλος της χρονιάς. Παράλληλα, ανακοινώνει ότι δεν θα πετύχει τον αναθεωρημένο προς τα πάνω στόχο του ελλείμματος για το 2011.

3-4 Οκτωβρίου: Οι ευρωπαίοι υπουργοί οικονομικών βρίσκουν λύση στο θέμα των εγγυήσεων που ζητά η Φινλανδία από την Ελλάδα. Παράλληλα, αφήνουν για πρώτη φορά να φανεί ότι μπορεί να δεχθούν μεγαλύτερο «κούρεμα» του ελληνικού χρέους από το 21% που αποφασίστηκε στη σύνοδο κορυφής του Ιουλίου.

4 Οκτωβρίου: Η Moody's υποβαθμίζει, για πρώτη φορά τις τελευταίες δυο δεκαετίες, την Ιταλία στην κατηγορία A2 από Aa2.

7 Οκτωβρίου: Η Fitch υποβαθμίζει Ισπανία και Ιταλία σε AA- και A+ αντίστοιχα.

10 Οκτωβρίου: Η Dexia, η μεγαλύτερη βελγική τράπεζα υποκύπτει από την κρίση. Σπάει σε κομμάτια με το Βέλγιο να παίρνει τον έλεγχο του τμήματος που ανήκει στη χώρα και τη Γαλλία του πολυεθνικού σκέλους.

11 Οκτωβρίου: Η τρόικα ανακοινώνει τα αποτελέσματα της αξιολόγησης της ελληνικής οικονομίας και προτείνει να καταβληθεί η 6η δόση των 8 δισ. ευρώ.

18 Οκτωβρίου: Τα γαλλικά επιτόκια έχουν πλέον 112 μονάδες βάσης υψηλότερο επιτόκιο από τα αντίστοιχα γερμανικά.

23 Οκτωβρίου: Τα 10ετή ελληνικά ομόλογα έχουν ήδη επιτόκιο 25%.

26 – 27 Οκτωβρίου: Παράλληλα γνωστοποιούν τους όρους του PSI plus για την Ελλάδα που προβλέπει κούρεμα 50% των ομολόγων που κατέχουν ιδιώτες και

νέο πακέτο βοήθειας 106 δισ. ευρώ. Ταυτόχρονα ζητούν από τις ευρωπαϊκές τράπεζες να αυξήσουν τα κεφάλαια τους κατά 106 δισ. ευρώ.

31 Οκτωβρίου: Ο Παπανδρέου εκπλήσσει τους πάντες δηλώνοντας ότι θα προχωρήσει σε δημοψήφισμα για το δεύτερο πακέτο βοήθειας.

1 Νοεμβρίου: Κατάρρευση στα χρηματιστήρια και τις αγορές ομολόγων μετά τις ανακοινώσεις Παπανδρέου εξαιτίας του φόβου ότι πιθανή αρνητική εξέλιξη στο δημοψήφισμα θα οδηγήσει σε ανεξέλεγκτη χρεοκοπία. Το επιτόκιο του ελληνικού 2ετούς φτάνει στο επίπεδο ρεκόρ 84,7%.

3 Νοεμβρίου: Ο Παπανδρέου υποχωρεί στο θέμα του δημοψηφίσματος μετά τις έντονες πιέσεις που άσκησαν Μέρκελ – Σαρκοζί στη σύνοδο του G-20 στις Κάννες. Την ίδια μέρα ο Ντράγκι αιφνιδιάζει μειώνοντας το βασικό επιτόκιο του ευρώ στο 1,25%.

9 Νοεμβρίου: Το επιτόκιο των ιταλικών 10ετών τίτλων ανεβαίνει για πρώτη φορά από την εισαγωγή του ευρώ πάνω από το 7%.

30 Νοεμβρίου: Έξι κεντρικές τράπεζες με επικεφαλής την FED ανακοινώνουν μέτρα που κάνουν φθηνότερο το δανεισμό σε δολάρια.

4 Δεκεμβρίου: Το νέο ιταλικό υπουργικό συμβούλιο αποφασίζει επιπλέον μέτρα ύψους 30 δισ. ευρώ.

5 Δεκεμβρίου: Η S&P βάζει Γερμανία, Γαλλία και 13 ακόμα χώρες της Ευρωζώνης σε εξέταση για πιθανή υποβάθμιση.

8 Δεκεμβρίου: Η ΕΚΤ μειώνει ξανά το επιτόκιο του ευρώ, αυτή τη φορά στο 1%. Παράλληλα, γνωστοποιεί ότι θα προσφέρει απεριόριστη ρευστότητα στις τράπεζες με 3ετή δάνεια ενώ θα «χαλαρώσει» και τους κανόνες για τις εγγυήσεις.

9 Δεκεμβρίου: Παράλληλα αποφασίζεται να δοθούν 200 δισ. ευρώ στο ΔΝΤ (μέσω διμερών δανείων από τις ευρωπαϊκές κεντρικές τράπεζες) ώστε να χρηματοδοτηθούν προγράμματα διάσωσης στην Ευρώπη. Επιταχύνεται και η λειτουργία του ESM που θα έχει δύναμη 500 δισ. ευρώ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΒΑΣΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΩΝ

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ (BASIC TECHNICAL ANALYSIS)

Η θεμελιώδης τεχνική ανάλυση είναι μια μέθοδος, η οποία αξιολογεί τις χρηματιστηριακές τιμές αναλύοντας τα στατιστικά δεδομένα που προκύπτουν από την πορεία της αγοράς, όπως οι προηγούμενες τιμές και ο όγκος συναλλαγών.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Ο θεμελιώδης αναλυτής ερευνά τις αιτίες των διακυμάνσεων της αγοράς, ενώ ο τεχνικός αναλυτής μελετά το αποτέλεσμα των διακυμάνσεων αυτών. Στοχεύει να εντοπίζει έγκαιρα την έναρξη της τάσης των τιμών και να χρησιμοποιεί την τάση για επίτευξη κέρδους. Οι πιο προσοδοφόρες αγοραπωλησίες πραγματοποιούνται μέσα στην τάση, διότι η κατεύθυνση της τιμής του δείκτη είναι συγκεκριμένη και προβλέψιμη με μεγάλη πιθανότητα επιτυχίας.

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΤΑΣΗΣ

Η θεωρία της τάσης, την οποία ανέπτυξε ο Dow Charles, αποτελεί το θεμέλιο της τεχνικής ανάλυσης. Η τεχνική ανάλυση βασίζεται σε τρεις βασικούς πυλώνες:

- I. Οι τιμές στην αγορά αποτυπώνουν τα πάντα.
- II. Οι τιμές κινούνται με τάση.
- III. Η ιστορία έχει την τάση να επαναλαμβάνει τον εαυτό της.

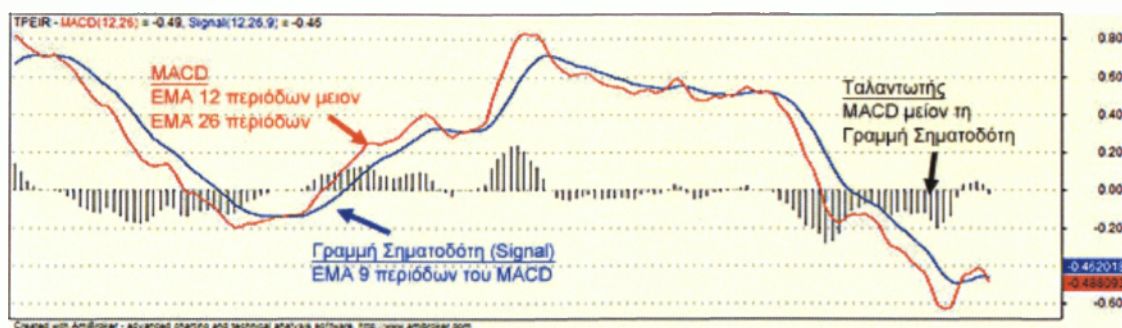
Η ΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ Ο ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΙΚΟΥ ΟΡΙΖΟΝΤΑ ΤΗΣ ΤΑΣΗΣ

Η κίνηση της τάσης των δεικτών δεν είναι μια ευθεία γραμμή, αλλά μια διαδοχική κατεύθυνση κορυφών και πυθμένων, προσδιορίζεται σε ανοδική, καθοδική αλλά και, σε πλευρική (οριζόντια) τάση. Οριζόντιες κορυφές και πυθμένες χαρακτηρίζουν μια ζώνη συναλλαγών. Τα σημεία Αντίστασης και Στήριξης αντιστοιχούν σε επίπεδα προσφοράς και ζήτησης. Η παύση μιας γραμμής τάσης σηματοδοτεί αναστροφή στην τάση. Οι τάσεις της αγοράς προσμετρούνται σε χρονικό ορίζοντα, βραχυπρόθεσμο, σε 1-3 εβδομάδες, μεσοπρόθεσμο, 1-6

μήνες και σε μακροπρόθεσμο, 1-3 έτη και παραπάνω. Ο ρόλος ύπαρξης της τάσης καθοδηγεί τους ενδιαφερόμενους, αναλυτές και επενδυτές, από άκαιρες αγοραπωλησίες, προσδιορίζει τα σημεία στήριξης και αντίστασης, και ενημερώνει έγκαιρα τα σήματα αντιστροφής της πορείας της τάσης της χρηματιστηριακής αγοράς.

1. ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ - ΑΠΟΚΛΙΣΗΣ MACD (Moving Average Convergence/Divergence)

Πρώτον, παρατηρήθηκε ο δείκτης σύγκλισης - απόκλισης (indicator MACD), μετρά την σχέση δύο εκθετικών κινητών μέσων όρων, ο δείκτης είναι βασικά η διαφορά ανάμεσα σε ένα ΕΚΜ 26 ημερών και σ' έναν άλλο ΕΚΜ 12 ημερών. Αυτή η διαφορά παρουσιάζεται με λεπτές κατακόρυφες γραμμές. Ο MACD χρησιμοποιείται για γρήγορες εισόδους - εξόδους και χρησιμεύει στην αποτύπωση του προσανατολισμού και της έντασης των διαθέσεων της αγοράς, επισημαίνει αμέσως τις αντιστροφές της τάσης και αποδίδει έγκαιρα σήματα αγοράς και πώλησης. Οι θετικές/αρνητικές αποκλίσεις (bearish/bullish divergence) διακρίνονται χρησιμοποιώντας με γνώμονα μια συνεχής γραμμή, την γραμμή σηματοδότη (signal line), η οποία είναι ένας ΕΚΜ της διαφοράς και η διάσπαση της κίνησης, τα πάνω κάτω, αξιολογεί τις υπεραγορές και τις υπερπωλήσεις.

Γραφική απεικόνιση δείκτη σύγκλισης - απόκλισης

ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΔΕΙΚΤΗ MACD

α) Τομές του σηματοδότη με το δείκτη Απόκλισης-Σύγκλισης
Ο βασικός κανόνας είναι να πουλάμε όταν ο δείκτης (οι πολλαπλές κατακόρυφες γραμμές) πέφτει κάτω από το επίπεδο του "σηματοδότη" (η συνεχής γραμμή), και να αγοράζουμε όταν συμβαίνει το αντίστροφο. Μία άλλη δημοφιλής μέθοδος είναι να αγοράζουμε (πουλάμε) όταν ο δείκτης (οι πολλές γραμμές) ξεπερνάει (πέφτει κάτω από), το μηδέν.

β)Συνθήκες

υπερ-αγοράς/υπερ-πώλησης

Ο δείκτης είναι επίσης χρήσιμος ως εκφραστής του πόσο υπερ-αγορασμένη ή υπερ-πουλημένη είναι μια μετοχή. Όταν ο βραχυπρόθεσμος μέσος όρος (με περίοδο 12) απομακρύνεται απότομα από τον μακροπρόθεσμο (με περίοδο 26), που σημαίνει ότι οι πολλαπλές κατακόρυφες γραμμές έχουν πορεία προς τα πάνω, είναι πιθανό η μετοχή να ετοιμάζεται για διόρθωση (αντιστροφή).

γ)Αποκλίσεις

Όταν ο δείκτης Σύγκλισης-Απόκλισης αποκλίνει σε πορεία από την τιμή της μετοχής, αυτό είναι ένδειξη ότι η τωρινή κατεύθυνση της μετοχής είναι πιθανό να αντιστραφεί. Μια αρνητική απόκλιση (bearish divergence) συμβαίνει όταν ο δείκτης πέφτει όλο και πιο χαμηλά, ενώ οι τιμές δεν ακολουθούν την ίδια πορεία. Μια θετική απόκλιση (bullish divergence) συμβαίνει όταν ο δείκτης ανεβαίνει όλο και πιο ψηλά, ενώ η μετοχή όχι. Και οι δύο αυτές αποκλίσεις θεωρούνται πιο σημαντικές όταν συμβαίνουν σε επίπεδα υπερ-αγοράς ή υπερ-πώλησης.

2. ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ RSI (Relative Strength Index)

Δεύτερον, για να επισημανθούν τα προειδοποιητικά σήματα για πιθανή εξάντληση ανοδικής ή καθοδικής τάσης τιμών, ενδείξεις επερχόμενης αντιστροφής τιμών και αλλαγές στην τιμή του γενικού δείκτη, εξετάστηκε με προσοχή ο τεχνικός δείκτης, ταλαντωτής σχετικής δύναμης (indicator RSI). Ο δείκτης Σχετικής Δύναμης ακολουθεί τις αλλαγές στην τιμή της μετοχής και η τιμή του κυμαίνεται ανάμεσα στο 0 και το 100.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΔΕΙΚΤΗ RSI

α) **Ακραίες τιμές του δείκτη**
Συνήθως, ο δείκτης φτάνει σε κορυφές όταν ξεπεράσει το 70 και πατώνει όταν πέσει κάτω από 30. Μάλιστα αυτό γίνεται συνήθως πριν η ίδια η μετοχή να φτάσει σε αντίστοιχα επίπεδα.

β)Σχέδια

Γραφημάτων

Στο δείκτη Σχετικής Δύναμης συχνά παρατηρούμε σχεδιασμούς "κεφαλιού και ώμων" ή "τριγώνων" που μπορεί και να μην είναι ορατοί στο γράφημα τιμών.

γ) Αποτυχίες διάσπασης (ξεπέραςμα τιμών στήριξης ή αντίστασης).

Συμβαίνουν όταν ο δείκτης ξεπερνάει κάποια προηγούμενη μέγιστη τιμή (κορυφή) ή πέφτει κάτω από κάποια προηγούμενη ελάχιστη τιμή (πυθμένας).

δ)Στήριξη και αντίσταση

Ο δείκτης δείχνει μερικές φορές επίπεδα στήριξης ή αντίστασης καλύτερα από ότι οι τιμές τις μετοχής καθ' εαυτές.

ε)Αποκλίσεις

Όπως ήδη αναφέρθηκε, οι αποκλίσεις συμβαίνουν όταν η τιμή της μετοχής ανεβαίνει (ή κατεβαίνει) και η άνοδος (ή η κάθοδος) αυτή δεν επιβεβαιώνεται από ανάλογες κινήσεις στην τιμή του δείκτη Σχετικής Δύναμης. Αυτό που συνήθως ακολουθεί αυτές τις αποκλίσεις είναι διόρθωση (αντιστροφή) της τιμής της μετοχής και κίνηση ανάλογη με αυτήν του δείκτη.

3. ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Τρίτον, κρίθηκε απαραίτητο να ερευνηθεί ο όγκος συναλλαγών. Ο χαμηλός όγκος συναλλαγών φανερώνει αναποφασιστικότητα εκ μέρους των επενδυτών και υψηλός όγκος συναλλαγών εμφανίζεται όταν ξεπερνάει τα επίπεδα που κυμαίνονταν για κάποιο διάστημα ή λίγο πριν χάσει την αξία του ένας δείκτης, τρέχουν όλοι να πουλήσουν τις μετοχές τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΓΕΝΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΡΥΘΜΟΥ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΣΗΜΕΙΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

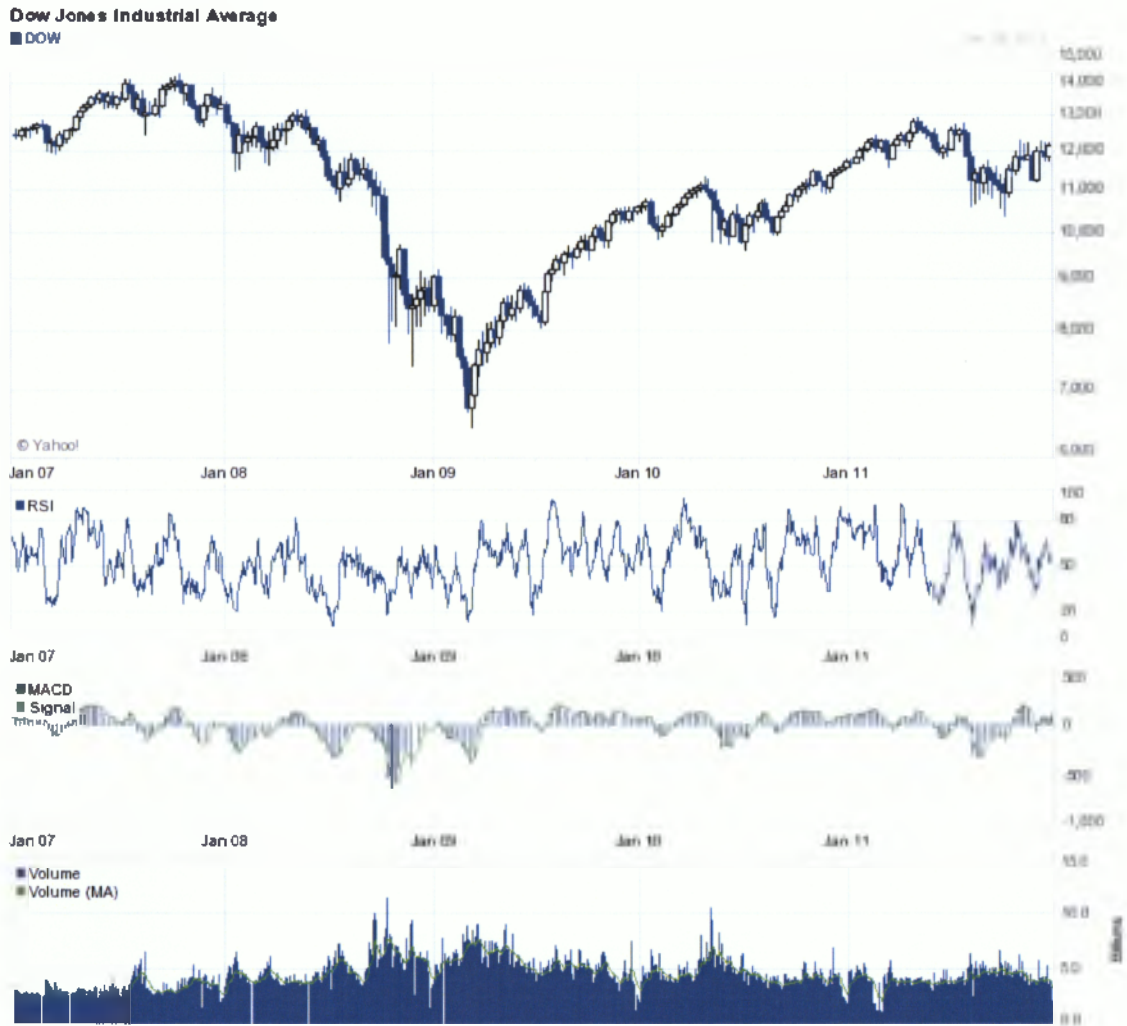
Στην μελέτη εξετάζεται η πορεία των γενικών δεικτών μεμονωμένων χρηματαγορών της Ευρώπης, της Ασίας και των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, δηλαδή τις ποσοστιαίες μεταβολές ανοδικής και καθοδικής τάσεως στα πλαίσια χρονικής έκτασης μιας πενταετίας. Η πενταετή εικόνα της αγοράς χρονολογείται λίγο πριν την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης, στην έναρξη του 2007 και καταλήγει στην δεδομένη χρονική πραγματικότητα, τα τέλη του 2011.

Κατά κύριο λόγο, με την χρήση της μεθόδου της θεμελιώδους τεχνικής ανάλυσης αντλήθηκαν γραφήματα, τύπου candlestick και line, τα οποία απεικονίζουν την εικόνα των διεθνών χρηματιστηρίων μεμονωμένα για το καθένα.

Οι διακυμάνσεις των τιμών γενικών δεικτών εκτιμήθηκαν κατά βάσει, συλλέγοντας τα ιστορικά κλεισίματα του γενικών δεικτών (M.O.) και εντοπίζοντας τη μέση τιμή κλεισίματος ανά εβδομάδα. Εντοπίστηκαν χρονικά τα σημεία στήριξης – αντίστασης στην ορίζουσα χρονική διάρκεια (2007-2011), οι χαμηλότερες και υψηλότερες τιμές φιλτράροντας τις αρχικά, μέσω του προγράμματος excel. Επίσης, διεξήχθη έλεγχος για να βρεθούν οι μεταβολές σε σημεία αγοράς/πώλησης, στις αποκλίσεις της τιμής των δεικτών και στην αύξηση/μείωση του όγκου συναλλαγών. Τέλος, παρουσιάζονται συγκρίσεις της πορείας γενικών δεικτών ανάμεσα σε επιλεγμένα χρηματιστήρια.

1. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ – ΔΕΙΚΤΗΣ DJIA

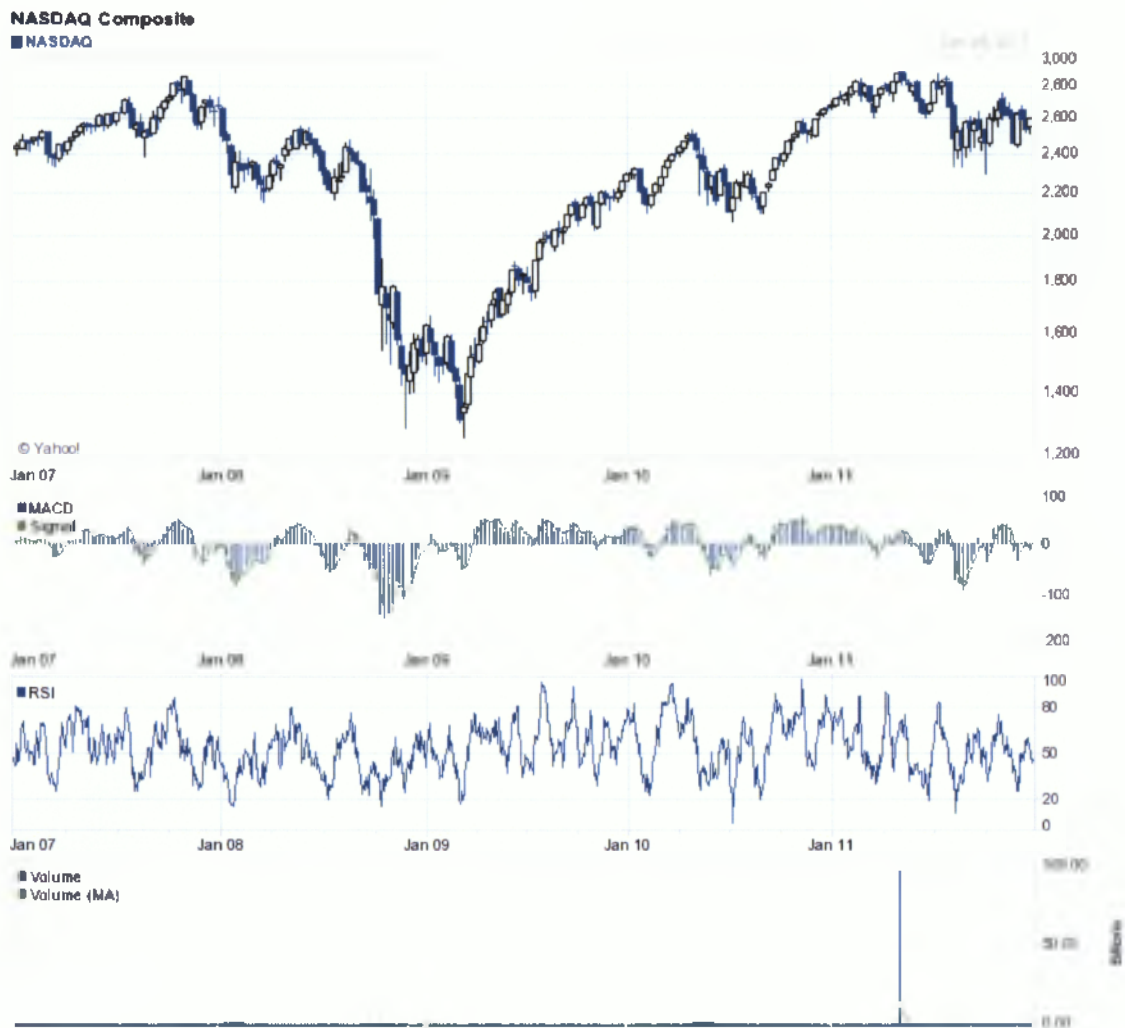

Εικόνα 1: [yahoofinance.com / indexdja / basic technical analysis chart](http://yahoofinance.com/indexdja/basic-technical-analysis-chart)

Πίνακας 1: Ρυθμοί μεταβολής για Index Dow Jones Industrial Average

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΤΙΜΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΔΙΑΦΟΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
3/1/2007	12.474			
8/10/2007	14093	1.619	13,0	ΑΝΟΔΙΚΗ
3/3/2008	11893	-581	-4,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
28/4/2008	13058	584	4,7	ΑΝΟΔΙΚΗ
12/5/2008	12986	512	4,1	ΑΝΟΔΙΚΗ
7/7/2008	11100	-1.374	-11,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
4/8/2008	11734	-740	-5,9	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
11/8/2008	11659	-815	-6,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
15/9/2008	11398	-1.076	-8,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
6/10/2008	8451	-4.023	-32,3	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
27/10/2008	9325	-3.149	-25,2	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
17/11/2008	8046	-4.428	-35,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
24/11/2008	8829	-3.645	-29,2	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
22/12/2008	8515	-3.959	-31,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
29/12/2008	9034	-3.440	-27,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
2/3/2009	6626	-5.848	-46,9	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
8/6/2009	8799	-3.675	-29,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
6/7/2009	8146	-4.328	-34,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
11/1/2010	10609	-1.865	-15,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
1/2/2010	10012	-2.462	-19,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
19/4/2010	11204	-1.270	-10,2	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
28/6/2010	9686	-2.788	-22,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
25/4/2011	12810	336	2,7	ΑΝΟΔΙΚΗ
18/7/2011	12681	207	1,7	ΑΝΟΔΙΚΗ
15/8/2011	10817	-1.657	-13,3	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
19/9/2011	10771	-1.703	-13,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
24/10/2011	12231	-243	-1,9	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
21/11/2011	11231	-1.243	-10,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
5/12/2011	12184	-290	-2,3	ΚΑΘΟΔΙΚΗ

B. ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ – ΔΕΙΚΤΗΣ NASDAQ

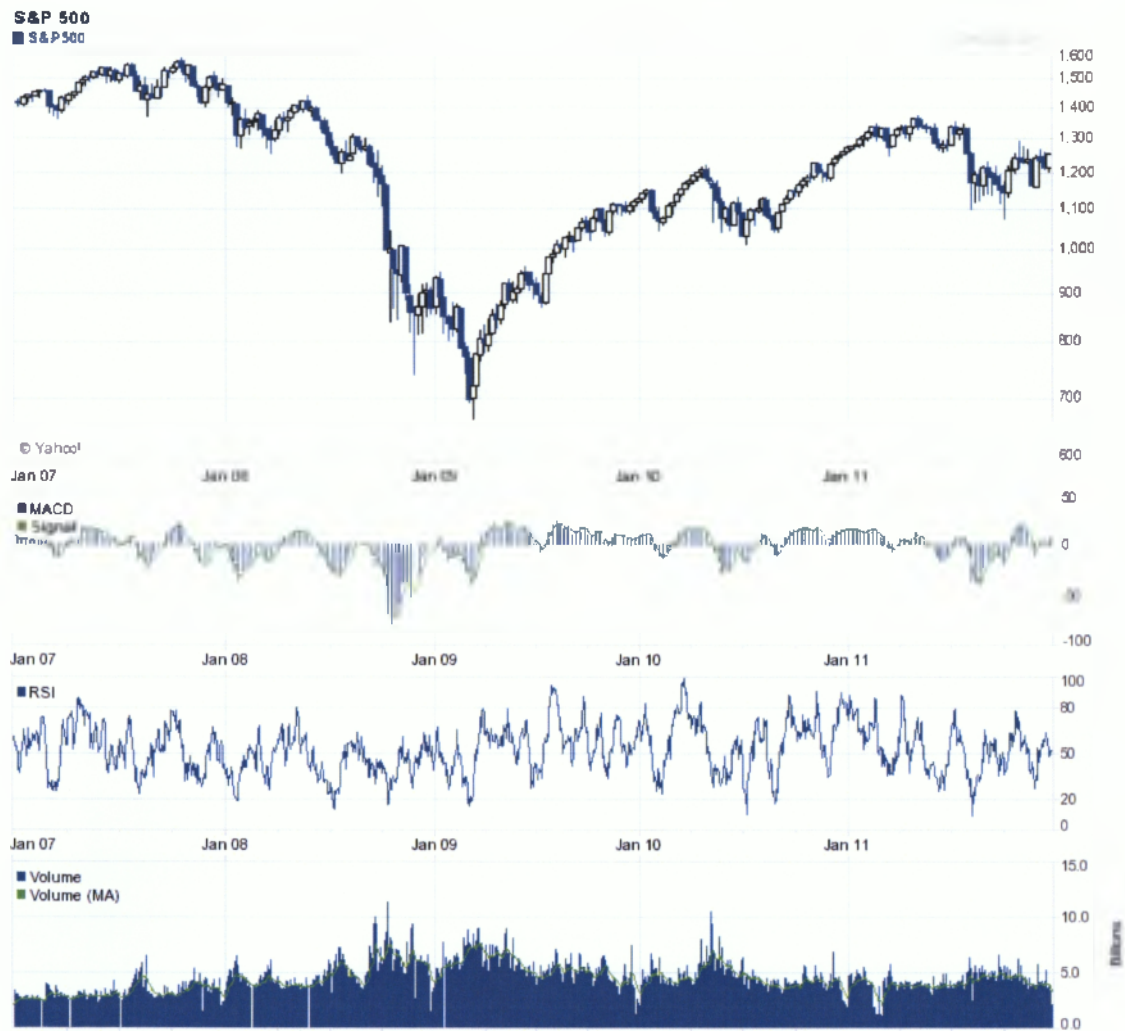

Εικόνα 2: [yahoofinance.com / indexnasdaq / basic](http://yahoofinance.com/indexnasdaq/basic) technical analysis chart

Πίνακας 2: Ρυθμοί μεταβολής για Index Nasdaq

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΤΙΜΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΔΙΑΦΟΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (%)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
3/1/2007	2423			
20/2/2007	2515	92	3,8	ΑΝΟΔΙΚΗ
26/2/2007	2368	-55	-2,3	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
9/7/2007	2707	284	11,7	ΑΝΟΔΙΚΗ
30/7/2007	2511	88	3,6	ΑΝΟΔΙΚΗ
29/10/2007	2810	387	16,0	ΑΝΟΔΙΚΗ
19/11/2007	2596	173	7,1	ΑΝΟΔΙΚΗ
17/12/2007	2691	268	11,1	ΑΝΟΔΙΚΗ
3/3/2008	2212	-211	-8,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
27/5/2008	2522	99	4,1	ΑΝΟΔΙΚΗ
7/7/2008	2237	-186	-7,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
11/8/2008	2453	30	1,2	ΑΝΟΔΙΚΗ
2/9/2008	2255	-168	-6,9	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
15/9/2008	2273	-150	-6,2	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
6/10/2008	1947	-476	-19,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
13/10/2008	1711	-712	-29,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
20/10/2008	1522	-901	-37,2	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
27/10/2008	1720	-703	-29,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
17/11/2008	1384	-1039	-42,9	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
29/12/2008	1632	-791	-32,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
20/1/2009	1477	-946	-39,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
2/2/2009	1591	-832	-34,3	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
2/3/2009	1293	-1130	-46,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
19/4/2010	2530	107	4,4	ΑΝΟΔΙΚΗ
28/6/2010	2091	-332	-13,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
18/7/2011	2858	435	18,0	ΑΝΟΔΙΚΗ
15/8/2011	2341	-82	-3,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
24/10/2011	2737	314	13,0	ΑΝΟΔΙΚΗ

Σ. ΔΕΙΚΤΗΣ ΥΨΗΛΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΔΕΙΚΤΗΣ S&P'S500

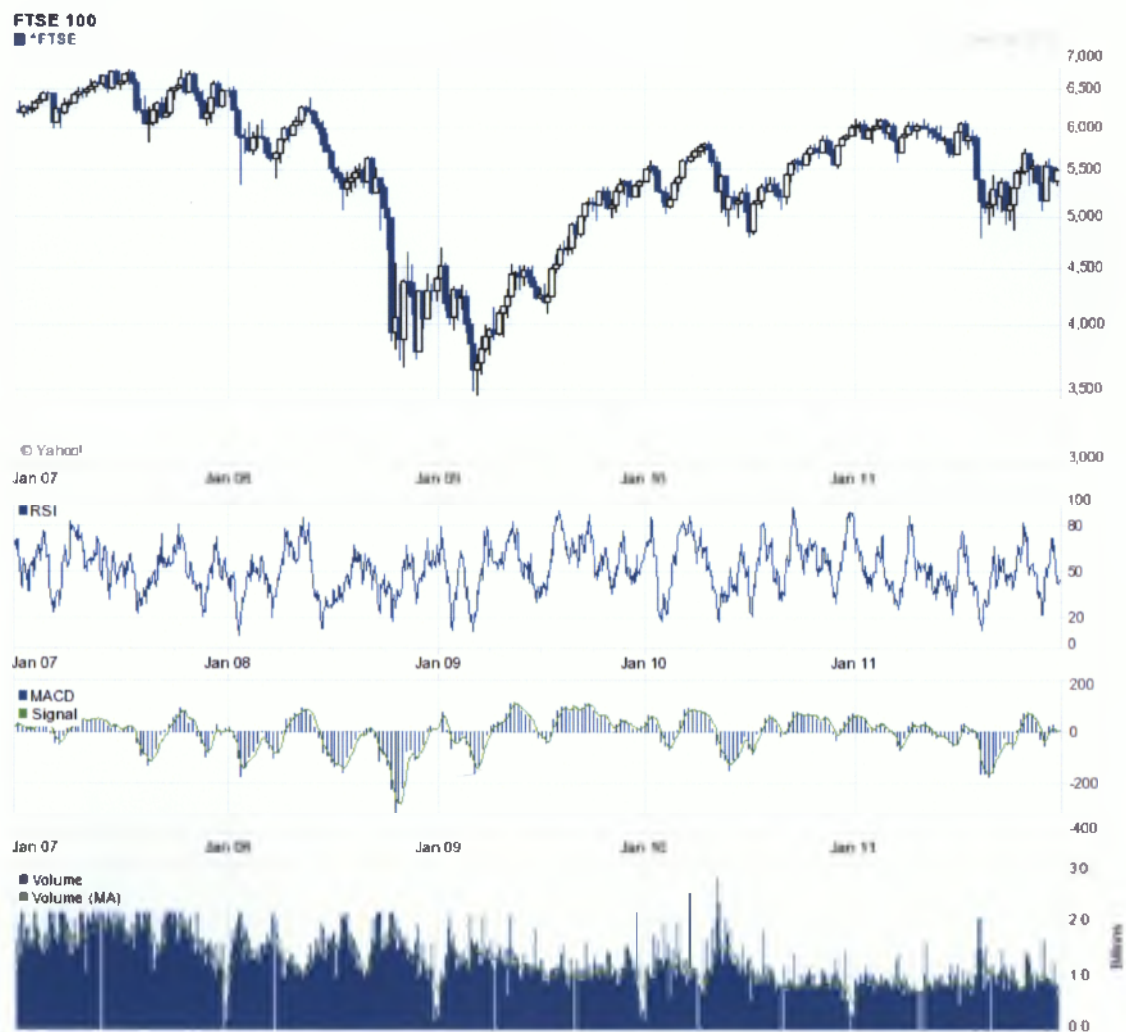

Εικόνα 3: [yahoofinance.com / indexsp500 / basic](http://yahoofinance.com/indexsp500/basic) technical analysis chart

Πίνακας 3: Ρυθμοί μεταβολής για Index S&P500

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΤΙΜΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΔΙΑΦΟΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (%)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
3/1/2007	1416			
26/2/2007	1387	-29	-2,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
9/7/2007	1522	106	7,5	ΑΝΟΔΙΚΗ
30/7/2007	1433	17	1,2	ΑΝΟΔΙΚΗ
8/10/2007	1561	145	10,2	ΑΝΟΔΙΚΗ
10/3/2008	1293	-123	-8,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
27/5/2008	1400	-16	-1,1	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
7/7/2008	1239	-177	-12,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
15/9/2008	1255	-161	-11,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
6/10/2008	899	-517	-36,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
13/10/2008	940	-476	-33,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
20/10/2008	876	-540	-38,1	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
27/10/2008	968	-448	-31,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
17/11/2008	800	-616	-43,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
29/12/2008	931	-485	-34,3	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
2/3/2009	683	-733	-51,8	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
19/4/2010	1217	-199	-14,1	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
28/6/2010	1022	-394	-27,8	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
18/7/2011	1345	-71	-5,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
15/8/2011	1123	-293	-20,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
24/10/2011	1285	-131	-9,3	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
21/11/2011	1158	-258	-18,2	ΚΑΘΟΔΙΚΗ

2. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΛΟΝΔΙΝΟΥ - ΔΕΙΚΤΗΣ FTSE100

Εικόνα 4: yahoofinance.com / Europe/ indexftse100 / basic technical analysis chart

Πίνακας 4: Ρυθμοί μεταβολής για Index FTSE100

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΤΙΜΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΔΙΑΦΟΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (%)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
3/1/2007	6319			
26/2/2007	6116	-203	-3,2	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
9/7/2007	6716	397	6,3	ΑΝΟΔΙΚΗ
6/8/2007	6038	-281	-4,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
8/10/2007	6730	411	6,5	ΑΝΟΔΙΚΗ
17/3/2008	5495	-824	-13,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
12/5/2008	6034	-285	-4,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
7/7/2008	5261	-1058	-16,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
26/8/2008	5636	-683	-10,8	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
6/10/2008	3932	-2387	-37,8	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
27/10/2008	4377	-1942	-30,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
17/11/2008	3781	-2538	-40,2	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
29/12/2008	4561	-1758	-27,8	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
2/3/2009	3530	-2789	-44,1	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
5/5/2009	4462	-1857	-29,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
6/7/2009	4127	-2192	-34,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
4/1/2010	5534	-785	-12,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
1/2/2010	5060	-1259	-19,9	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
6/4/2010	5771	-548	-8,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
28/6/2010	4838	-1481	-23,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
26/4/2011	6069	-250	-4,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
15/8/2011	5040	-1279	-20,2	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
24/10/2011	5072	-1247	-19,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
21/11/2011	5164	-1155	-18,3	ΚΑΘΟΔΙΚΗ

3. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ – ΔΕΙΚΤΗΣ DAX30

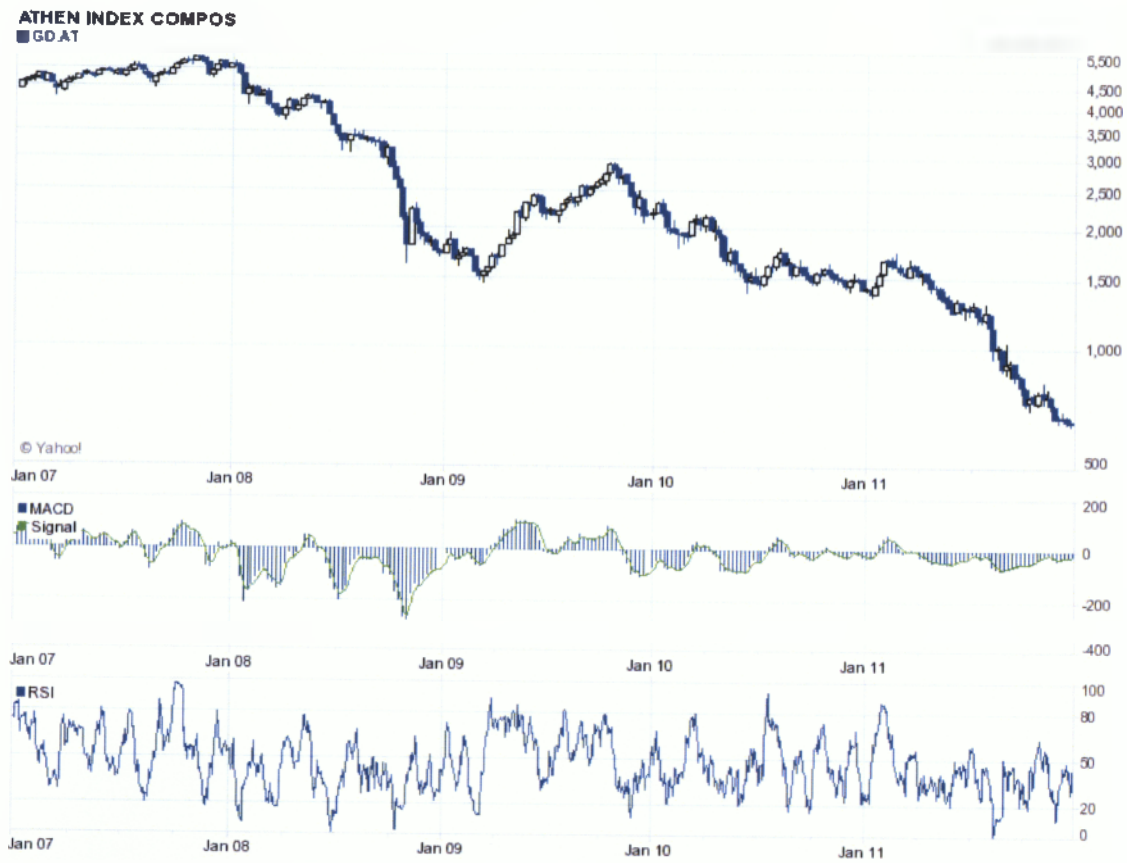

Εικόνα 5: [yahoofinance.com / Europe / indexdax / basic technical analysis chart](http://yahoofinance.com/Europe/indexdax/basic-technical-analysis-chart)

Πίνακας 5: Ρυθμοί μεταβολής για Index dax30

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΤΙΜΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΔΙΑΦΟΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (%)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
3/1/2007	6691			
12/5/2007	6579	-112	-1,7	
9/7/2007	8092	1401	20,9	ΑΝΟΔΙΚΗ
23/7/2007	7451	760	11,4	ΑΝΟΔΙΚΗ
27/12/2007	8067	1376	20,6	ΑΝΟΔΙΚΗ
17/3/2008	6319	-372	-5,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
26/5/2008	7069	378	5,6	ΑΝΟΔΙΚΗ
7/7/2008	6153	-538	-8,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
4/8/2008	6591	-100	-1,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
6/10/2008	4544	-2147	-32,1	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
13/10/2008	4781	-1910	-28,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
20/10/2008	4295	-2396	-35,8	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
27/10/2008	4985	-1706	-25,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
17/11/2008	4127	-2564	-38,3	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
29/12/2008	4973	-1718	-25,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
19/1/2009	4178	-2513	-37,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
2/2/2009	4644	-2047	-30,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
2/3/2009	3666	-3025	-45,2	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
8/6/2009	5069	-1622	-24,2	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
6/7/2009	4576	-2115	-31,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
4/1/2010	6037	-654	-9,8	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
1/2/2010	5434	-1257	-18,8	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
14/2/2011	7426	735	11,0	ΑΝΟΔΙΚΗ
14/3/2011	6664	-27	-0,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
4/7/2011	7402	711	10,6	ΑΝΟΔΙΚΗ
5/9/2011	5189	-1502	-22,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
24/10/2011	6389	-302	-4,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
21/11/2011	5492	-1199	-17,9	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
28/11/2011	6080	-611	-9,1	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
12/12/2011	5071	-1620	-24,2	ΚΑΘΟΔΙΚΗ

4. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ – ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ

Εικόνα 6: [yahoofinance.com / Europe/ indexgdat / basic technical analysis chart](http://yahoofinance.com/Europe/indexgdat/basic-technical-analysis-chart)

Πίνακας 6: Ρυθμοί μεταβολής για Index ΓΔΑΤ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΤΙΜΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΔΙΑΦΟΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (%)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
3/1/2007	4461			
8/1/2007	4615	154	3,5	ΑΝΟΔΙΚΗ
8/10/2007	5289	828	18,6	ΑΝΟΔΙΚΗ
18/3/2008	3760	-701	-15,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
26/5/2008	4176	-285	-6,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
20/10/2008	1728	-2733	-61,3	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
3/11/2008	2107	-2354	-52,8	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
3/3/2009	1474	-2987	-67,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
19/10/2009	2838	-1623	-36,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
1/2/2010	1878	-2583	-57,9	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
22/5/2010	2147	-2314	-51,9	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
28/6/2010	1451	-3010	-67,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
2/8/2010	1713	-2748	-61,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
3/1/2011	1390	-3071	-68,8	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
14/2/2011	1715	-2746	-61,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
21/11/2011	664	-3797	-85,1	ΚΑΘΟΔΙΚΗ

5. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΚΙΝΑΣ – ΔΕΙΚΤΗΣ SHANGAI COMPOSITE

Εικόνα 7: [yahoofinance.com / Asia/ indexssi / basic technical analysis chart](http://yahoofinance.com/Asia/indexssi/basic-technical-analysis-chart)

Πίνακας 7: Ρυθμοί μεταβολής για Index shanghai composite

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΤΙΜΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΔΙΑΦΟΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (%)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
3/1/2007	2675			
26/2/2007	2831	156	5,8	ΑΝΟΔΙΚΗ
21/5/2007	4179	1504	56,2	ΑΝΟΔΙΚΗ
2/7/2007	3781	1106	41,3	ΑΝΟΔΙΚΗ
8/10/2007	5903	3228	120,7	ΑΝΟΔΙΚΗ
26/11/2007	4871	2196	82,1	ΑΝΟΔΙΚΗ
7/1/2008	5484	2809	105,0	ΑΝΟΔΙΚΗ
14/4/2008	3094	419	15,7	ΑΝΟΔΙΚΗ
28/4/2008	3693	1018	38,1	ΑΝΟΔΙΚΗ
27/10/2008	1728	-947	-35,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
27/7/2009	3412	737	27,6	ΑΝΟΔΙΚΗ
28/9/2009	2779	104	3,9	ΑΝΟΔΙΚΗ
11/1/2010	3224	549	20,5	ΑΝΟΔΙΚΗ
1/2/2010	2934	259	9,7	ΑΝΟΔΙΚΗ
12/4/2010	3130	455	17,0	ΑΝΟΔΙΚΗ
28/6/2010	2380	-295	-11,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
1/11/2010	3120	445	16,6	ΑΝΟΔΙΚΗ
17/10/2011	2317	-358	-13,4	ΚΑΘΟΔΙΚΗ

6. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΙΑΠΩΝΙΑΣ – ΔΕΙΚΤΗΣ ΝΙΚΚΕΙ 225

Εικόνα 8: [yahoofinance.com / asia/ indexn225 /](http://yahoofinance.com/asia/indexn225/) basic technical analysis chart

Πίνακας 8: Ρυθμοί μεταβολής για Index nikkei225

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΤΙΜΗ ΔΕΙΚΤΗ	ΔΙΑΦΟΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (%)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ
3/1/2007	17353			
19/2/2007	18188	835	4,8	ΑΝΟΔΙΚΗ
12/3/2007	16744	-609	-3,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
9/7/2007	18238	885	5,1	ΑΝΟΔΙΚΗ
13/8/2007	15273	-2080	-12,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
9/10/2007	17331	-22	-0,1	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
19/11/2007	14888	-2465	-14,2	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
3/12/2007	15956	-1397	-8,1	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
10/3/2008	12241	-5112	-29,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
2/6/2008	14489	-2864	-16,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
20/10/2008	7649	-9704	-55,9	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
5/1/2009	8836	-8517	-49,1	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
2/3/2009	7173	-10180	-58,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
10/8/2009	10597	-6756	-38,9	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
24/11/2009	9081	-8272	-47,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
12/1/2010	10982	-6371	-36,7	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
14/2/2011	11057	-6296	-36,3	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
14/3/2011	10842	-6511	-37,5	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
19/7/2011	9206	-8147	-46,9	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
15/8/2011	10132	-7221	-41,6	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
24/10/2011	9050	-8303	-47,8	ΚΑΘΟΔΙΚΗ
21/11/2011	8160	-9193	-53,0	ΚΑΘΟΔΙΚΗ